

ДОГОВОР ЗА СЪЗДАВАНЕ НА КОНСТИТУЦИЯ ЗА ЕВРОПА

Подписан на 29.10.2004 г. в Рим

Представеният текст е първоначалната версия на нормативния акт, без да са отразени последващите го изменения и допълнения.

Преамбюл

НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛЯТ НА БЕЛГИЙЦИТЕ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА,
НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА ДАНИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ЕСТОНИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ГЪРЦИЯ,
НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛЯТ НА ИСПАНИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ФРЕНСКАТА РЕПУБЛИКА,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ИРЛАНДИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ИТАЛИАНСКАТА РЕПУБЛИКА,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА КИПЪР,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ЛАТВИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ЛИТВА,
НЕГОВО КРАЛСКО ВИСОЧЕСТВО ВЕЛИКИЯТ ХЕРЦОГ НА ЛЮКСЕМБУРГ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА УНГАРИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА МАЛТА,
НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА НИДЕРЛАНДИЯ,
ФЕДЕРАЛНИЯТ ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА АВСТРИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ПОЛША,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ПОРТУГАЛСКАТА РЕПУБЛИКА,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ,

ПРЕЗИДЕНТЪТ НА СЛОВАШКАТА РЕПУБЛИКА, ПРЕЗИДЕНТЪТ НА
РЕПУБЛИКА ФИНЛАНДИЯ, ПРАВИТЕЛСТВОТО НА КРАЛСТВО ШВЕЦИЯ,
НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО
ВЕЛИКОБРИТАНИЯ И СЕВЕРНА ИРЛАНДИЯ

ВДЪХНОВЕНИ от културното, религиозното и хуманистичното наследство на Европа, от което са се развили универсалните ценности на ненакърнимите и неотменими права на човешката личност, свобода, демокрация, равенство и върховенство на закона, УВЕРЕНИ, че една бъдеща Европа, обединена от своя горчив опит, е призвана да продължи по пътя на цивилизацията, напредъка и благоденствието, в името на добруването на всички нейни жители, включително и на най-слабите и онеправданите; че тя иска да остане континент отворен за култура, познание и социален прогрес; че желае да задълбочи демократичния и прозрачен характер на обществения си живот и да се бори за мир, справедливост и солидарност в света, УБЕДЕНИ, че народите на Европа, горди със своята идентичност и национална история, са решени да преодолеят старите си разделения и чрез по-тясно обединяване, да градят своето общо бъдеще, УБЕДЕНИ, че "обединена в своето многообразие" Европа им предоставя най-добрия шанс да продължат, зачитайки правата на всички и осъзнаващи своята отговорност пред бъдещите поколения и пред бъдещето на планетата, голямото предизвикателство,

което я превръща в привилегировано пространство на човешката надежда, РЕШЕНИ да продължат работата в рамките на договорите за създаване на Европейските общности и Договора за Европейския съюз, като гарантират приемствеността 17:59 31.8.2005 г. на достиженията на правото на ЕС (acquis), БЛАГОДАРНИ на членовете на Европейския конвент, за това че изработиха настоящата Конституция в името на гражданите и на държавите на Европа,

ОПРЕДЕЛИХА ЗА СВОИ УПЪЛНОМОЩЕНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ:
НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛЯТ НА БЕЛГИЙЦИТЕ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА,
НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА ДАНИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ЕСТОНИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ГЪРЦИЯ,
НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛЯТ НА ИСПАНИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ФРЕНСКАТА РЕПУБЛИКА,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ИРЛАНДИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ИТАЛИАНСКАТА РЕПУБЛИКА,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА КИПЪР,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ЛАТВИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ЛИТВА,
НЕГОВО КРАЛСКО ВИСОЧЕСТВО ВЕЛИКИЯТ ХЕРЦОГ НА ЛЮКСЕМБУРГ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА УНГАРИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА МАЛТА,
НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА НИДЕРЛАНДИЯ,
ФЕДЕРАЛНИЯТ ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА АВСТРИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ПОЛША,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА ПОРТУГАЛСКАТА РЕПУБЛИКА,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА СЛОВАШКАТА РЕПУБЛИКА,
ПРЕЗИДЕНТЪТ НА РЕПУБЛИКА ФИНЛАНДИЯ,
ПРАВИТЕЛСТВОТО НА КРАЛСТВО ШВЕЦИЯ

НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО КРАЛИЦАТА НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО
ВЕЛИКОБРИТАНИЯ И СЕВЕРНА ИРЛАНДИЯ
КОИТО, след като си размениха установените за валидни и съставени в надлежна форма пълномощия,

ЧАСТ I

ДЯЛ I: ОПРЕДЕЛЕНИЕ И ЦЕЛИ НА СЪЮЗА

Член I-1

Създаване на Съюза

1. Вдъхновена от волята на гражданите и на държавите в Европа да изградят общото си бъдеще, настоящата Конституция създава Европейския съюз, на който държавите-членки предоставят компетенции, за да бъдат постигнати общите им цели. Съюзът координира политиките на държавите-членки за постигането на тези цели, и упражнява по общностен начин компетенциите, които те му прехвърлят.

2. Съюзът е отворен за всички европейски държави, които зачитат неговите ценности и които поемат задължението да ги доразвиват съвместно.

Член I-2

Ценности на Съюза

Съюзът се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на малцинствата. Тези ценности са общи за всички държави-членки в общество, характеризиращо се с плурализъм, недискриминация, толерантност, справедливост, солидарност и равенство между жените и мъжете.

Член I-3

Цели на Съюза

1. Съюзът има за цел да съдейства за утвърждаването на мира, на ценностите си и на благоденствието на своите народи.

2. Съюзът предоставя на своите граждани пространство на свобода, сигурност и правосъдие без вътрешни граници, и вътрешен пазар, в който конкуренцията е свободна и ненакърнима.

3. Съюзът съдейства за трайното развитие на Европа, основаващо се върху балансиран икономически растеж и стабилност на цените, силно конкурентна социална пазарна икономика, която има за цел пълна степен на заетост и социален прогрес, и високо равнище на защита и подобряване качеството на околната среда. Той насърчава научния и техническия прогрес.

Той се бори срещу социалното изключване и дискриминациите и насърчава социалната справедливост и закрила, равенството между жените и мъжете, солидарността между поколенията и закрилата на правата на детето.

Той поощрява икономическото, социалното и териториалното единство, както и солидарността между държавите-членки.

Той зачита богатството на своето културно и езиково многообразие и гарантира опазването и развитието на европейското културно наследство.

4. В отношенията си с останалата част от света, Съюзът утвърждава и насърчава своите ценности и интереси. Така той допринася за запазване на мира, сигурността, трайното развитие на планетата, солидарността и взаимното уважение между народите, свободната и справедлива търговия, премахването на бедността и защитата на правата на човека и в частност, тези на детето, както и за стриктното спазване и развитие на международното право, а именно за зачитането на принципите на Устава на Обединените нации.

5. Тези цели се преследват чрез подходящи средства по силата на компетенциите, предоставени на Съюза в Конституцията.

Член I-4

Основни свободи и недискриминация

1. Свободното движение на лица, стоки, услуги и капитали, както и свободата на установяване, са гарантирани от Съюза, и в неговите граници, съгласно разпоредбите на Конституцията.

2. В рамките на приложното поле на Конституцията и без да се засягат особените ѝ разпоредби, се забранява всякаква дискриминация, основана на националността.

Член I-5

Отношения между Съюза и държавите-членки

1. Съюзът зачита равенството на държавите-членки пред Конституцията, както и националната им идентичност, присъща на техните основни политически и конституционни структури, включително по отношение на регионалното и местно самоуправление. Той зачита основните функции на държавата, и по-специално онези, които имат за цел да осигуряват нейната териториална цялост, да поддържат законността и реда и да опазват вътрешната сигурност.

2. Съгласно принципа на лоялното сътрудничество, Съюзът и държавите-членки при пълно взаимно зачитане си съдействат при изпълнението на задачи, произтичащи от Конституцията.

Държавите-членки вземат всички необходими мерки, общи или специални, за осъществяване на своите задължения, произтичащи от Конституцията или от актовете на институциите на Съюза.

Държавите-членки съдействат на Съюза при изпълнението на неговите задачи и се въздържат от всякакви мерки, които биха застрашили осъществяването на целите на Съюза.

Член I-6

Право на Съюза

Конституцията и правото, прието от институциите на Съюза в изпълнение на компетенции, които са му предоставени, имат прима́т над правото на държавите-членки.

Член I-7

Правосубектност Съюзът е юридическо лице.

Член I-8

Символи на Съюза

Знамето на Съюза представлява кръг, съставен от дванадесет златни звезди върху син фон.

Химнът на Съюза е откъс от "Ода на радостта" от Девета симфония на Лудвиг ван Бетховен.

Девизът на Съюза е "Обединени в многообразието".

Валутата на Съюза е еврото.

9 май се чества в целия Съюз като Ден на Европа.

ДЯЛ II

ОСНОВНИ ПРАВА И ГРАЖДАНСТВО НА СЪЮЗА

Член I-9

Основни права

4-т Съюзът признава правата, свободите и принципите, изложени в Хартата на основните права, която съставлява Част II на Конституцията.

2. Съюзът се присъединява към Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи. Това присъединяване не променя компетенциите на Съюза, така както са определени от настоящата Конституция.

3. Основните права, които са гарантирани от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и които произтичат от общите конституционни традиции на държавите-членки, представляват част от правото на Съюза в качеството им на основни принципи.

Член I-10

Гражданство на Съюза

1. Гражданин на Съюза е всяко лице, което има гражданството на която и да е държава-членка. Гражданството на Съюза допълва националното гражданство и не го заменя.

2. Гражданите на Съюза имат правата и задълженията, предвидени от Конституцията.

Те имат :

I (а) право свободно да се придвижват и да пребивават постоянно на територията на държавите-членки;

(б) право да избират и да бъдат избирани в избори за Европейски парламент, както и в местни избори в държавата-членка, в която постоянно пребивават, при същите условия, както и гражданите на тази държава;

(в) право да се ползват на територията на трета държава, в която държавата-членка, на която те са граждани, няма представителство, от закрилата на дипломатическите и консулските власти на всяка от държавите-членки, при същите условия, както и гражданите на тази държава;

(г) право да подават петиции до Европейския парламент, да се обръщат към Европейския омбудсман, както и право да се обръщат към институциите и към консултативните органи на Съюза, на един от езиците на Конституцията, и да получават отговор на същия език.

3. Тези права се упражняват при условията и в рамките, определени от Конституцията, и чрез разпоредбите, приети за нейното приложение.

ДЯЛ III

КОМПЕТЕНЦИИ НА СЪЮЗА

Член I-11

Основни принципи

1. Принципът на предоставената компетентност определя границите на компетенциите на Съюза. Тяхното упражняване се определя от принципите на субсидиарността и пропорционалността.

2. Съгласно принципа на предоставената компетентност, Съюзът действа в границите на компетенциите, които държавите-членки са му предоставили с Конституцията, с оглед постигане на целите, които тя поставя. Всички други компетенции, които не са предоставени на Съюза с Конституцията, принадлежат на държавите-членки.

3. Съгласно принципа на субсидиарността, в областите, в които няма изключителна компетентност, Съюзът действа само и доколкото целите на предвиденото действие не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки, както на централно, регионално или местно равнище, но поради обхвата или очаквания резултат от предвидената дейност биха могли да бъдат постигнати по-добре на съюзно равнище. Институциите на Съюза прилагат принципа на субсидиарност съгласно Протокола за прилагане на принципите на субсидиарността и пропорционалността. Националните парламенти следят за спазването на този принцип, съгласно процедурата, предвидена в протокола.

4. По силата на принципа на пропорционалността, съдържанието и формата на действие на Съюза не превишават степента, която е необходима, за постигане целите на Конституцията.

Институциите прилагат принципа на пропорционалността съгласно протокола за прилагане на принципите на субсидиарността и пропорционалността.

Член I-12

Категории компетенции

1. Когато Конституцията предоставя на Съюза изключителни компетенции в дадена област, само той може да законодателства и да приема правно-задължителни актове, докато същото е възможно за държавите-членки, единствено ако са оправомощени за това от Съюза или за прилагане на актове, приети от него.
2. Когато Конституцията предоставя на Съюза и държавите-членки паралелни компетенции в дадена област, Съюзът и държавите-членки имат правомощието да законодателстват и да приемат правно-задължителни актове в тази област. Държавите-членки упражняват своите компетенции, доколкото Съюзът не е упражнил своите компетенции или е решил на прекрати упражняването им.
3. Държавите-членки съгласуват техните политики в областта на икономиката и заетостта съгласно разпоредбите на Част III, като Съюзът разполага с компетенции да определи тези политики.
4. Съюзът разполага с компетенции за определяне и осъществяване на обща външна политика и политика на сигурност, както и за постепенно определяне на обща отбранителна политика.
5. В някои области и при условията, предвидени от Конституцията, Съюзът разполага с компетенции да извършва действия относно подкрепата, съгласуването или допълването на действията на държавите-членки, без с това да замества техните компетенции в тези области.
Правно-обвързващите актове на Съюза, приети въз основа на разпоредбите в Част III, свързани с тези области, не предполагат хармонизиране със законовите или подзаконовите актове на държавите-членки.
6. Обхватът и условията за упражняването на компетенциите на Съюза са определени от специфичните за всяка област разпоредби в Част III на Конституцията.

Член I-13

Изключителни компетенции

1. Съюзът разполага с изключителна компетентност в следните области :
 - а) митнически съюз;
 - б) установяване на правилата за конкуренция, необходими за функциониране на вътрешния пазар;
 - в) парична политика за държавите-членки, чиято валута е еврото;
 - г) опазването на морските биологични ресурси, в рамките на обща външна политика в областта на рибарството;
 - д) обща търговска политика.
2. Съюзът разполага с изключителна компетентност за сключване на международни договори, когато сключването на такъв договор е предвидено в законодателен акт на Съюза, или ако то е необходимо за упражняване на неговата вътрешна компетентност или ако сключването може да засегне общите правила или да промени тяхното приложно поле.

Член I-14

Области на паралелни компетенции

1. Съюзът разполага с паралелна компетентност с държавите-членки, когато Конституцията му предоставя компетентност, която не се отнася до областите, посочени в член I-13 и член I-17.
2. Паралелната компетентност на Съюза и държавите-членки се упражнява в следните основни области:

- а) вътрешния пазар;
- б) социална политика, що се отнася до аспектите, дефинирани в Част III;
- в) икономическо, социално и териториално единство;
- г) земеделие и рибарство, с изключение на опазването на морските биологични ресурси;
- д) околна среда;
- е) защита на потребителите;
- ж) транспорт;
- з) трансевропейските мрежи;
- и) енергетика;
- й) пространство на свобода, сигурност и справедливост;
- к) общите проблеми на безопасността в общественото здраве, що се отнася до аспектите дефинирани в Част III.

3. В областите на научните изследвания, технологичното развитие и космоса, Съюзът разполага с компетентност да предприема действия; въпреки това, упражняването на тази компетентност не може пречи на държавите-членки да упражняват техните компетенции.

4. В областите на сътрудничество за развитие и хуманитарна помощ, Съюзът е компетентен да предприема действия и да води обща политика, без това да може да пречи на държавите-членки да упражняват техните компетенции.

Член I-15

Съгласуване на икономическите политики и политиките по заетостта

1. Държавите-членки координират техните икономически политики в рамките на Съюза. За тази цел Съветът на министрите приема мерки, в частност като определя главните насоки на тези политики.

Специфични разпоредби се прилагат спрямо държавите-членки, приели еврото.

2. Съюзът приема мерки с цел да гарантира съгласуване на политиките в областта на заетостта на държавите-членки, в частност като приема главните насоки на тези политики.

3. Съюзът може да приема инициативи с цел да осигури съгласуване на социалните политики на държавите-членки.

Член I-16

Обща политика в областта на външните отношения и сигурността

1. Компетенциите на Съюза в сферата на обща политика в областта на външните отношения и сигурността обхваща всички области на външната политика, както и всички въпроси, отнасящи се до сигурността на Съюза, включително и прогресивното дефиниране на обща отбранителна политика, която да прерасне в обща отбрана.

2. Държавите-членки подкрепят активно и безрезервно обща външна политика в областта на външните отношения и сигурността на Съюза в дух на лоялност и взаимна солидарност, и зачитат актовете, приети от Съюза в тази област. Те се въздържат от всякакво действие, противоречащо на интересите на Съюза, или което би могло да навреди на неговата ефективност.

Член I-17

Области на действие за подкрепа, съгласуване или допълване

Съюзът може да предприема действия за подкрепа, съгласуване или допълване.

Областите на тези действия са :

- а) опазване и подобряване на човешкото здраве;

- б)индустрия;
- в)култура;
- г)туризъм;
- д)образование, младеж, спорт и професионално обучение;
- е)защита на гражданите;
- ж)административно сътрудничество.

Член I-18

Клауза за гъвкавост

1. Ако дадено действие на Съюза изглежда необходимо в рамките на политиките, дефинирани в Част III, за да се постигне някоя от целите, определени от Конституцията, но в нея не са предвидени съответните правомощия, Съветът на министрите, с единодушие, по предложение на Комисията и след одобрение на Европейския парламент, приема необходимите мерки.
2. В рамките на процедурата за контрол на принципа на субсидиарност, посочена в член I-11, параграф 3, Комисията обръща внимание на националните парламенти на държавите-членки за предложенията, основаващи се на настоящия член.
3. Разпоредбите, приети на основание на настоящия член, не могат да доведат до хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки в случаите, когато Конституцията изключва такова хармонизиране.

ДЯЛ IV

ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИ НА СЪЮЗА

Глава I

ИНСТИТУЦИОННА РАМКА

Член I-19

Институции на Съюза

1. Съюзът разполага с институционална рамка, която има за цел :
 - поддържане ценностите на Съюза;
 - постигане на неговите цели;
 - служба на интересите на Съюза, на неговите граждани и на държавите-членки;
 - да гарантира единността, ефективността и приемствеността на политиките и действията си.Институционалната рамка на Съюза включва :
 - Европейски парламент;
 - Европейски съвет;
 - Съвет на министрите (по-нататък наричан "Съветът");
 - Европейска комисия (по-нататък наричана "Комисията");
 - Съд на ЕС.
2. Всяка институция действа в рамките на правомощията, които са ѝ предоставени от Конституцията, в съответствие с процедурите и при условията, предвидени от нея. Институциите си сътрудничат в дух на лоялност.

Член I-20

Европейски парламент

1. Европейският парламент изпълнява, съвместно със Съвета, законодателна и бюджетна функция. Той упражнява функции на политически контрол и консултиране, съобразно условията определени от Конституцията. Той избира Председателя на

Европейската комисия.

2. Европейският парламент се състои от представители на гражданите на Съюза. Броят на неговите членове не надвишава 750. Представителството на европейските граждани се определя по низходяща пропорция, като се фиксира минимален праг от шест представители за всяка държава-членка. Нито една държава-членка няма право да притежава повече от 96 места.

Европейският съвет приема с единодушие, въз основа на предложение на Европейския парламент и с негово одобрение, решение, с което се определя състава на Европейския парламент, при зачитане на принципите, упоменати в първа алинея.

3. Членовете на Европейския парламент се избират за срок от пет години пряко със свободно и тайно гласуване.

4. Европейският парламент избира председател и бюро измежду своите членове.

Член I-21

Европейски съвет

1. Европейският съвет дава на Съюза необходимия стимул за неговото развитие и определя неговите основни политически насоки и приоритети.

2. Европейският съвет се състои от държавните или правителствените ръководители на държавите-членки, от председателя на Европейския съвет и председателя на Комисията. Министърът на външните работи на Съюза участва в работата му.

3. Европейският съвет се свиква всяко тримесечие от неговия председател. Когато дневният ред го налага, членовете на Съвета могат да решат да бъдат подпомагани от по един министър, а председателя на Комисията - от един европейски комисар. Ако обстоятелствата го налагат, председателят свиква извънредно събрание на Европейския съвет.

4. Европейският съвет се произнася с консенсус освен в случаите, при които в Конституцията е предвидено друго.

Член I-22

Председател на Европейския съвет

1. Председателят на Европейския съвет се избира от съвета с квалифицирано мнозинство за срок от две години и половина, може веднъж да бъде преизбран. В случай на невъзможност или на тежко нарушение Европейският съвет може да прекрати председателския мандат, като следва същата процедура.

2. Председателят на Европейския съвет:

а) председателства и ръководи работата на Европейския съвет;

б) съвместно с председателя на Комисията и въз основа работата на Съвета по общи въпроси осигурява подготовката и приемствеността на работата на Европейския съвет;

в) допринася за улесняване на единството и консенсус в Европейския съвет;

г) представя пред Европейския парламент доклад след всяко заседание на Европейския съвет.

Председателят на Европейския съвет осъществява на своето равнище и в това си качество външното представителство на Съюза по въпросите, отнасящи се до общата външна политика и политика на сигурност, без да се накърняват компетенциите на Министъра на външните работи на Съюза.

3. Председателят на Европейския съвет не може да осъществява национален мандат.

Член I-23

Съвет на министрите

1. Съветът изпълнява, съвместно с Европейския парламент, законодателна и бюджетна

функция. Той осъществява функциите по дефиниране и съгласуване на политиките при условията, фиксирани от Конституцията.

2. Съветът се състои от по един представител на равнище министри, посочен от всяка една държава-членка, който може да обвързва държавата-членка, която представлява, и да участва в гласуването.

3. Съветът взема решенията си с квалифицирано мнозинство, освен когато в Конституцията е предвидено друго.

Член I-24

Формати на Съвета

1. Съветът заседава в различни формати.

2. Съветът по общите въпроси осигурява единството в работата на различните формати на Съвета.

Той подготвя заседанията на Европейския съвет и заедно с председателя на ЕС и Комисията осигурява изпълнението на решенията му.

3. Съветът по външните работи разработва външните политики на Съюза в съответствие със стратегическите насоки, определени от Европейския съвет и осигурява съгласуваността на неговите действия. Той се председателства от Министъра на външните работи на Съюза.

4. Европейският съвет приема с квалифицирано мнозинство европейско решение, определящо останалите формати, в които Съветът може да заседава.

5. Комитетът на постоянните представители на държавите-членки отговаря за подготовката за работата на Съвета.

6. Съветът заседава в открити заседания, в случаите на разискване и гласуване на законопроекти. За тази цел всяко заседание на Съвета се разделя на две части - разискване на законодателни актове и дейности, които нямат законодателен характер.

7. Председателството на всеки от форматите на Съвета, с изключение на Съвета по външни работи, се поема на базата на еднакъв ротационен принцип от представителите на всяка държава-членка в Съвета, в съответствие с условията на Европейското решение на Европейския съвет. Европейският съвет приема актовете си с квалифицирано мнозинство.

Член I-25

Определение на квалифицирано мнозинство в Европейския съвет и в Съвета

1. Квалифицирано мнозинство се дефинира като мнозинство от поне 55% от членовете на Съвета, включващо най-малко 15 членове, които представляват поне 65 % от населението на държавите-членки на Съюза.

Блокиращо малцинство - трябва да включва най-малко четирима членове на Съвета, като при липса на такова квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

2. По изключение от параграф 1, в случаите в които Съветът не се произнася по предложение на Комисията или на Министъра на външните работи на Съюза, квалифицираното мнозинство се определя като най-малко 72 % от членовете на Съвета, които представляват поне 65 % от населението на държавите-членки на Съюза.

3. Параграфи 1 и 2 се прилагат по отношение на Европейския съвет, когато той се произнася с квалифицирано мнозинство.

4. Председателят на Съвета и Председателят на Комисията нямат право на глас в Европейския съвет.

Член I-26

Европейска комисия

1. Европейската комисия насърчава общия европейски интерес и предприема инициативи в тази насока. Тя следи за прилагането на разпоредбите на Конституцията и на разпоредбите, приети от институциите по силата на Конституцията. Тя следи за прилагането на правото на Съюза под контрола на Съда на ЕС. Тя разходва бюджета и ръководи програмите. Тя изпълнява функциите по координация, изпълнение и ръководство, съобразно условията, определени от Конституцията. С изключение на общата външна политика и политика на сигурност и останалите случаи, предвидени в Конституцията, тя осигурява външното представителство на Съюза. Тя поема инициативите за годишното и многогодишното планиране на Съюза с цел да се постигнат споразумения между институциите.
2. Законодателен акт на Съюза може да бъде приет единствено по предложение на Комисията, освен когато в Конституцията е предвидено друго. Другите актове се приемат по предложение на Комисията, в случаите когато Конституцията предвижда това.
3. Мандатът на Комисията е пет години.
4. Членовете на Комисията се избират измежду лицата, чиято независимост е несъмнена, както и на основание тяхната обща компетентност и ангажираност към европейската идея.
5. Първата Комисия, избрана съгласно разпоредбите на Конституцията, се състои от по един представител на всяка държава-членка, включително Председателя и Министъра на външните работи, който е и един от заместник-председателите на Комисията.
6. След края на мандата на Комисията от параграф 5, Комисията се състои от такъв брой членове, в това число и Председателя и Министъра на външните работи на Съюза, който да отговаря на две трети от броя на държавите-членки, освен ако Европейският съвет с единодушие реши да промени този брой.
Членовете на Комисията се избират измежду гражданите на държавите-членки на базата на равновесен ротационен принцип. Тази система се приема единодушно с европейско решение, прието от Европейския съвет, съгласно следните принципи :
(а) държавите-членки се третират на стриктно равна основа по отношение определянето на реда на участие и продължителността на членството на техните граждани в Комисията; в резултат на това, разликата между общия брой мандати на граждани на две държави-членки не може никога да е повече от един мандат;
(Б) без да се накърнява разпоредбата на буква (а), всяка следваща Комисия е съставена така, че да отразява в задоволителна степен демографското и географското многообразие на съвкупността от държави-членки на Съюза.
7. Комисията изпълнява своите задължения при пълна независимост. Без да се накърняват разпоредбите на член I-28, параграф 2 членовете на Комисията не могат да търсят, нито да приемат инструкции от някое правителство или от друг институция, орган, служба или формирование. Те се въздържат от всякакво действие, несъвместимо с техните задължения или с изпълнението на техните задачи.
8. Комисията, като Колегия, е отговорна пред Европейския парламент. В съответствие с член III-340 Европейският парламент може да гласува вот на недоверие на Комисията. Ако такъв вот на недоверие бъде приет, членовете на Комисията трябва да подадат колективно оставка, като Министърът на външните работи на Съюза също подава оставка.

Член I-27

Председател на Европейската комисия

1. Като се вземат предвид изборите за Европейски парламент и след съответни консултации, Европейският съвет, с квалифицирано мнозинство, предлага на

Европейския парламент кандидат за длъжността на председател на Комисията. Този кандидат се избира от Европейския парламент с мнозинство от членовете му. Ако този кандидат не получи в своя подкрепа изискуемото мнозинство, Европейският съвет, с квалифицирано мнозинство, предлага на Европейския парламент в срок от един месец нов кандидат, следвайки същата процедура.

2. Съветът, съвместно с избрания председател, одобряват списъка на другите лица, предложени за членове на Комисията. Те се избират по предложение на държавите-членки в съответствие с критериите, изложени в член I-26, параграф 4 и параграф 6, алинея втора.

Председателят, Министърът на външните работи на Съюза и другите членове на Комисията, се одобряват колективно от Европейския парламент. На основание на това одобрение Комисията се назначава от Европейския съвет с квалифицирано мнозинство.

3. Председателят на Комисията :

а) определя насоките на работа на Комисията;

б) взема решения за вътрешната ѝ организация, с цел да осигури координацията, ефикасността и колегиалността в нейната дейност; г) назначава заместник-председатели измежду членовете на Колегията.

Членовете на Комисията следва да подадат оставка, когато председателят поиска това от тях. Министърът на външните работи на Съюза подава оставка в съответствие с процедурата, предвидена в член I-28, параграф 1, ако председателят поиска това.

Член I-28

Министър на външните работи на Съюза

1. Европейският съвет, с квалифицирано мнозинство, със съгласието на председателя на Комисията, назначава Министъра на външните работи на ЕС.

Европейският съвет има право да прекрати мандата му по същата процедура.

2. Министърът на външните работи на Съюза ръководи общата външна политика и политика на сигурност на Съюза. Той/тя допринася чрез предложенията си за разработването на тази политика, и я привежда в изпълнение, в качеството си на пълномощник на Съвета. Той/тя се ползва със същите компетенции, що се отнася до обща външна политика по сигурност и отбрана.

3. Министърът на външните работи на Съюза председателства Съвета по външни отношения.

4. Министърът на външните работи на Съюза е един от заместник-председателите на Комисията. Той/тя осигурява последователността на външните отношения на Съюза. Той/тя отговарят, в рамките на Комисията, за отговорностите, предоставени ѝ в рамките на външните отношения и за координиране на други аспекти на външните отношения на Съюза. При изпълнение на тези задължения в състава на Комисията и само за тях, Министърът на външните работи на Съюза се подчинява на процедурите на Комисията до степен, която съответства на параграфи 2 и 3.

Член I-29

Съдът на Европейския съюз

1. Съдът на Европейския съюз се състои от Съда, Общ съд и специализирани съдилища. Той осигурява спазването на правото при тълкуването и прилагането на Конституцията. Държавите-членки установяват средствата за обжалване, необходими за осигуряването на ефективна юридическа защита в областта на правото на Съюза.

2. Европейският съд се състои от един съдия от държава-членка, който се подпомага от генерални адвокати.

Общият съд се състои поне от един съдия от държава-членка.

Съдиите и генералните адвокати на Съда, и съдиите на Общия съд, избрани измежду личности, чиято независимост е въвн от съмнение и които отговарят на изискванията на членове III-355 и III-356. Те се назначават по общо съгласие на правителствата на държавите-членки за срок от шест години. След изтичането на мандата на съдиите или генералните адвокати, техният мандат може да бъде подновен.

3. Съдът на Европейския съюз, в съответствие с част III, се произнася:

- а) искове, подадени от държава-членка, от институция или физическо или юридическо лице;
- б) преюдициално, по искане на националните юрисдикции, относно тълкуването на правото на Съюза или относно действителността на актове, приети от институциите;
- в) в други случаи, предвидени в Конституцията.

Глава II

ДРУГИ ИНСТИТУЦИИ И КОНСУЛТАТИВНИ ОРГАНИ НА СЪЮЗА

Член I-30

Европейска централна банка

1. Европейската централна банка и националните централни банки образуват Европейската система на централните банки. Европейската централна банка и централните национални банки на държавите-членки, чиято валута е еврото, които създават Евросистемата, водят паричната политика на Съюза.
2. Европейската система на централните банки се управлява от органите за вземане на решения на Европейската централна банка. Основната цел на Европейската система на централните банки е поддържането на стабилността на цените. Без да се накърнява целта за стабилност на цените, тя подпомага общите икономически политики в Съюза, за привеждане в изпълнение на целите на Съюза. Тя изпълнява други задачи на централна банка, съгласно разпоредбите на Част III и Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка.
3. Европейската централна банка е институция, ползваща се със собствена правосубектност. Тя има изключителното право да разрешава емитирането на еврото. Тя е независима при упражняване на своите компетенции и в своите финанси. Институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, както и правителствата на държавите-членки се задължават да спазват този принцип.
4. Европейската централна банка предприема необходимите мерки за изпълнение на своите задачи, съгласно разпоредбите на членовете III- 185 до III-191 и член III-196, и съгласно условията, предвидени в Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка. Съгласно същите тези разпоредби, държавите-членки, които не са въвели еврото, както и централните банки, запазват своите компетенции в областта на паричната материя.
5. По въпросите от нейната компетентност Европейската централна банка се консултира по всеки проект за акт на Съюза, както и за всеки проект за нормативна уредба на национално равнище, и може да дава становище.
6. Органите на Европейската централна банка, които вземат решения, техният състав и условията на функционирането им, са определени в членове III-382 и III-383, както и в Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка.

Член I-31

Сметна палата

1. Сметната палата е институция. Тя извършва одита на Съюза.

2. Тя проверява отчетите за всички приходи и разходи на Съюза и осигурява в стабилно финансово управление.
3. Тя се състои от по един гражданин от всяка държава-членка. Нейните членове изпълняват функциите си при пълна независимост в интерес на Съюза.

Член I-32

Консултативни органи на Съюза

1. Европейският парламент, Съветът и Комисията се подпомагат от Комитет на регионите и от Икономически и социален комитет, които изпълняват консултативни функции.
2. Комитетът на регионите се състои от представители на регионалните и местни власти, които или са на изборна длъжност в дадена регионална или местна власт, или носят някаква политическа отговорност пред избран орган.
3. Икономическият и социален комитет се състои от представители на организации на работодателите, на работниците, както и на други представители на гражданското общество, в частност в социално-икономическата, гражданската, професионалната и културната област.
4. Членовете на Комитета на регионите и на Икономическия и социален комитет не трябва да бъдат обвързани с никакъв задължителен мандат. Те изпълняват своята длъжност при пълна независимост в общ интерес на Съюза.
5. Правилата относно състава на тези комитети, определянето на техните членове, техните правомощия и функциониране са дефинирани в членове III-386 до III-392. Правилата по параграфи 2 и 3 относно състава на тези комитети се преразглеждат периодично от Съвета с оглед съобразяване с икономическото, социалното и демографското развитие на Съюза. Съветът, по предложение на Комисията, приема европейски решения за тази цел.

ДЯЛ V

УПРАЖНЯВАНЕ НА КОМПЕТЕНЦИИТЕ НА СЪЮЗА

Глава I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член I-33

Юридически актове на Съюза

1. При упражняване на компетенциите, предоставени му от Конституцията, Съюзът използва като юридически инструменти, в съответствие с разпоредбите на Част III, европейски закони, европейски рамкови закони, европейски регламенти, европейски решения, препоръки и становища.

Европейският закон е законодателен акт с общо приложение. Той е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки.

Европейският рамков закон е законодателен акт, който обвързва по отношение на постигането на даден резултат държавите-членки, до които е адресиран, като оставя на националните власти свобода при избора на формата и средствата за постигане на този резултат.

Европейският регламент е акт, който няма законов характер, с общо приложение при изпълнението на законодателните актове и на някои специфични разпоредби на Конституцията. Той може да е задължителен в своята цялост и да се прилага пряко във всички държави-членки, или да обвързва по отношение на постигането на даден резултат държавите-членки, до които е адресиран, като оставя на националните власти

свобода при избора на формата и средствата за постигане на този резултат. Европейското решение е акт, който няма законов характер и е задължителен в своята цялост. Решението, което посочва онези, до които е адресирано, е обвързващо само за тях.

Препоръките и становищата нямат задължителен характер.

2. Когато Европейският парламент и Съветът са сезирани с предложение за законодателен акт, те се въздържат да приемат непредвидени в настоящия член актове в съответната област.

Член I-34

Законодателни актове

1. Европейските закони и рамковите закони се приемат по предложение на Комисията, съвместно от Европейския парламент и от Съвета, в съответствие с условията на редовната законодателна процедура, посочена в член III-396. Ако тези две институции не постигнат съгласие, въпросният акт не се приема.

2. В особените случаи, предвидени в Конституцията, европейските закони и рамковите закони се приемат от Европейския парламент с участието на Съвета или от последния с участието на Европейския парламент, в съответствие със специални законодателни процедури.

3. В особени случаи, предвидени от Конституцията, европейските закони и рамковите закони могат да се приемат по инициатива на група държави-членки или от Европейския парламент, по препоръка на Европейска централна банка, или по искане на Съда, на ЕС или Европейската инвестиционна банка.

Член I-35

Актове, които нямат законов характер

1. Съветът приема европейски решения в случаите, предвидени в Конституцията.

2. Съветът и Комисията, по-специално в случаите по членове I-36 и I-37, и Европейска централна банка, в специфични случаи, предвидени в Конституцията, приемат европейски регламенти и европейски решения.

3. Съветът приема препоръки. Той се произнася по предложение на Комисията във всички случаи, когато Конституцията предвижда той да приема актове по предложение на Комисията. Съветът приема решения с единодушие в тези области, където единодушието се изисква за приемане на акт на Съюза. Комисията и Европейската централна банка, в специфични случаи, предвидени в Конституцията, приемат препоръки.

Член I-36

Делегирани европейски регламенти

1. Европейските закони и рамковите закони могат да делегират на Комисията компетенции да приема делегирани европейски регламенти, които допълват или изменят някои несъществени елементи от закона или от рамковия закон.

Целите, съдържанието, приложното поле и продължителността на делегирането изрично се определят в европейските закони и рамковите закони. Делегирането не може да обхваща съществените елементи от дадена област, като те се запазват за европейския закон или рамковия закон.

2. Условията за прилагане, на които е предмет делегирането, изрично се определят в европейските закони и в рамковите закони. Тези условия могат да се състоят от следните възможности:

(а) Европейският парламент или Съветът могат да решат да оттеглят делегирането,

(Б) делегираният регламент може да влезе в сила единствено ако в срок, определен от закона или от рамковия закон, Европейският парламент или Съветът не направят възражения.

За целите на (а) и (б), Европейският парламент се произнася с мнозинство от членовете му, а Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство.

Член I-37

Изпълнителни актове

1. Държавите-членки взимат всички мерки по вътрешното право, необходими за привеждане в изпълнение на правно задължителните актове на Съюза.
2. В случаите, когато са необходими уеднаквени условия за прилагане на задължителните актове на Съюза, тези актове биха могли да предоставят на Комисията изпълнителни компетенции по правоприлагане, или в някои специфични и надлежно обосновани случаи, както и в случаите, предвидени в член I-40, на Съвета.
3. За целите на параграф 2, Европейският закон установява предварително правилата и главните принципи относно механизмите за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването от страна на Комисията на изпълнителните компетенции.
4. Изпълнителните актове на Съюза се приемат под формата на европейски изпълнителни регламенти или европейски изпълнителни решения.

Член I-38

Общи принципи за правните актове на Съюза

1. Когато Конституцията не предвижда специална уредба, институциите решават, съобразно приложимите процедури, кой вид акт трябва да приемат във всеки случай, съгласно принципа за пропорционалността, посочен в член I-11.
2. Законодателните актове са мотивирани и визират предложенията, инициативите, препоръките, изискванията или становищата, предвидени от Конституцията.

Член I-39

Публикуване и влизане в сила

1. Европейските закони и рамковите закони, приети съгласно редовната законодателна процедура, се подписват от председателя на Европейския парламент и от председателя на Съвета.

В останалите случаи, те се подписват от председателя на институцията, която ги приема.

Европейските закони и рамковите закони се публикуват в Официалния вестник на Европейския съюз и влизат в сила от датата, която те посочват, или, ако тази дата не е посочена, от двадесетия ден след тяхното публикуване.

2. Европейските регламенти и решения, които не определят до кого са адресирани, се подписват от председателя на институцията, която ги е приела.

Европейските регламенти и решения, които не определят до кого са адресирани, се публикуват в Официалния вестник на Европейския съюз и влизат в сила от датата, която посочват, или, ако тази дата не е посочена, от двадесетия ден след тяхното публикуване.

3. Европейските решения, различни от тези по параграф 2, се съобщават на тези, до които са адресирани, и влизат в сила от датата на съобщаването.

Глава II

ОСОБЕНИ РАЗПОРЕДБИ

Член I-40

Особени разпоредби относно общата външна политика и политика на сигурност

1. Европейският съюз води обща политика в областта на външните отношения и сигурността, основаваща се на развитието на взаимната политическа солидарност между държавите-членки, на точното дефиниране на въпросите от общ интерес и постигането на все по-висока степен на обединяване действията на държавите-членки.
2. Европейският съвет дефинира стратегическите интереси на Съюза и установява целите на неговата обща политика в областта на външните отношения и сигурността. Съветът разработва тази политика в рамките на стратегическите насоки, установени от Европейския съвет и съгласно условията на Част III от Конституцията.
3. Европейският съвет и Съветът приемат необходимите европейски решения.
4. Тази обща политика в областта на външните отношения и сигурността се изпълнява от Министъра на външните работи на Съюза и от държавите-членки, използвайки както националните средства, така и средствата на Съюза.
5. Държавите-членки съгласуват становищата си в рамките на Европейския съвет и на Съвета по всички въпроси на обща външна политика в областта на външните отношения и сигурността, представляващи общ интерес, с цел да дефинират единен подход. Преди предприемането на каквото и да било действие от международен мащаб или всякакво обвързване, което би могло да засегне интересите на Съюза, всяка държава-членка се консултира с другите в рамките на Европейския съвет или на Съвета. Държавите-членки гарантират, чрез обединяване на техните действия, за отстояването на интересите и принципите на Съюза на международната сцена. Държавите-членки са солидарни помежду си.
6. В областта на общата външна политика и политика на сигурност, Европейският съвет и Съветът приемат европейски решения с единодушие, с изключение на случаите, предвидени в Част III от Конституцията. Те се произнасят по предложение на някоя от държавите-членки, на Министъра на външните работи на Съюза, или на този министър, с подкрепата на Комисията. Това не се отнася за европейските закони и рамковите закони.
7. Европейският съвет може, единодушно, да приеме европейско решение да упълномощи Съвета да се произнася с квалифицирано мнозинство в случаи, различни от тези, които са посочени в Част III.
8. Европейският парламент бива редовно консултиран относно главните аспекти и основните решения в областта на обща външна политика и политика на сигурност и бива редовно информиран за нейното развитие.

Член I-41

Особени разпоредби относно прилагането на обща външна политика и политика на сигурност

1. Общата политика за сигурност и отбрана е неразделна част от обща външна политика и политика на сигурност. Тя осигурява на Съюза възможности за оперативност, опирайки се върху цивилни и военни средства. Съюзът може да прибегне до тези средства при изпълнение на мисии извън Съюза, с цел опазването на мира, предотвратяването на конфликти и засилването на международната сигурност, съгласно принципите на Устава на Обединените нации. Изпълнението на тези задачи се извършва чрез средства, предоставени от държавите-членки.
2. Общата политика за сигурност и отбрана включва постепенното дефиниране на една обща политика на отбрана на Съюза. Тя ще доведе до обща отбрана от момента, в който Европейският съвет вземе това решение, произнасяйки се с единодушие. В този случай, той препоръчва на държавите-членки да приемат решение в този смисъл, съгласно

техните съответни конституционни изисквания.

Политиката на Съюза, по смисъла на настоящия член, не накърнява специфичния характер на политиката на сигурност и на отбрана на някои от държавите-членки, тя зачита задълженията, произтичащи от Северноатлантическия договор за някои от държавите-членки, които считат, че тяхната обща отбрана се изпълнява в рамките на Северноатлантическия съюз (НАТО) и е съвместима с обща външна политика за сигурност и отбрана, приета в тези рамки.

3. Държавите-членки предоставят на разположение на Съюза, с цел привеждане в изпълнение на обща външна политика за сигурност и отбрана, цивилни и военни сили, за да допринесат за реализиране на целите, дефинирани от Съвета. Държавите-членки, които сформират помежду си многонационални сили, могат също да ги предоставят на разположение на обща външна политика по сигурност и отбрана.

Държавите-членки се задължават постепенно да подобряват въоръжените си сили. Създава се агенция в областта на развитието на защитния потенциал, проучванията, военните достижения и въоръжаването (Европейска агенция за защита), чиято цел е да дефинира оперативните нужди, да насърчава необходимите мерки за разрешаването им и да допринася за дефинирането им и, при нужда, да приведе в изпълнение всички необходими мерки за засилване на производствената и технологична база в областта на отбраната, да участва в дефинирането на една европейска политика на тези потенциали и въоръжаване, както и да подпомага Съвета при оценяването на подобрението на военния потенциал.

4. Европейските решения, свързани с обща външна политика за сигурност и отбрана, включително и решенията, отнасящи се до започване на дадена мисия, както е посочено в настоящия член, се приемат от Съвета с единодушие, по предложение на Министъра на външните работи на Съюза или на някоя от държавите-членки. Министърът на външните работи може да предложи да се прибегне до използване на инструментите на държавите-членки и на Съюза, съвместно с Комисията, когато е необходимо.

5. Съветът може да повери изпълнението на дадена мисия, в рамките на Съюза, на група от няколко държави-членки с оглед защитата на принципите на Съюза и отстояването на неговите интереси. Изпълнението на тази мисия се ръководи съгласно разпоредбите на член III-310.

6. Държавите-членки, чийто военен потенциал е по-висок и, които са поели помежду си по-строги взаимни ангажименти в тази област, с цел участие в най-отговорните мисии, установяват постоянно сътрудничество, структурирано в рамките на Съюза. Това сътрудничество се регулира от разпоредбите на член III-312. То не накърнява разпоредбите на член III-309.

7. В случай, че някоя от държавите-членки стане жертва на въоръжена агресия на собствената си територия, останалите държави-членки са задължени да ѝ окажат помощ и съдействие с всички средства, с които разполагат, военни и други, съгласно разпоредбите на член 51 от Устава на Обединените нации. Това не накърнява специфичния характер на политиката на сигурност и отбрана на държавите-членки. Ангажиментите и сътрудничеството в тази област са съвместими с ангажиментите по Северноатлантическия договор, който за онези държави-членки, които са участнички в него, остава основа на колективната им защита и форум на изпълнението му.

8. Европейският парламент се консултира редовно по основните аспекти и решения на обща външна политика по сигурност и отбрана, и се информира за нейната осъществяване.

Член I-42

Особени разпоредби относно пространството на свобода, сигурност и правосъдие

1. Съюзът изгражда пространство на свобода, сигурност и правосъдие чрез:
 - а) приемане на европейски закони и рамкови закони, целящи да сближат, доколкото е необходимо, националните законодателства в областите, изброени в Част III;
 - б) насърчаване на взаимното доверие между компетентните органи на държавите-членки, в частност на основата на взаимното признаване на съдебни и извънсъдебни решения;
 - в) оперативно сътрудничество на компетентните органи на държавите-членки, включително полицейските служби, митническите служби и останалите специализирани служби в областта на предотвратяването и разкриването на престъпления.
2. В това пространство на свобода, сигурност и правосъдие, националните парламенти могат да участват в механизмите за оценка, предвидени в член III-260. Те участват в политическия мониторинг на ЕВРОПОЛ и в оценката на дейността на ЕВРОЮСТ, съгласно членове III-276 и III-273.
3. В областта на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателно правни въпроси, държавите-членки имат право на инициатива, съгласно член III-264.

Член I-43

Клауза за солидарност

1. Съюзът и неговите държави-членки действат съвместно, в дух на солидарност, в случаите когато някоя от държавите-членки стане обект на терористичен акт, на природно или причинено от човек бедствие. Съюзът мобилизира всички средства, с които разполага, в това число и военни средства, предоставени от държавите-членки, с цел :
 - (а) да се предотврати терористична заплаха на територията на държавите-членки; да се защитят демократичните институции и цивилното население от евентуална терористична атака;
 - да се съдейства на дадена държава-членка върху нейната територия, по искане на нейните политически власти, в случай на терористично нападение;
 - (Б) да се съдейства на дадена държава-членка върху нейната територия, по искане на нейните политически власти, в случай на бедствие.
2. Условието за привеждане в изпълнение на разпоредбата на настоящия член са формулирани в член III-329.

Глава III

ЗАСИЛЕНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член I-44

Засилено сътрудничество

1. Държавите-членки, които желаят да установят помежду си засилено сътрудничество извън изключителните компетенции на Съюза, могат да ползват неговите институции и да упражняват тези компетенции, прилагайки съответните разпоредби на Конституцията, в рамките и според условията, предвидени в настоящия член, както и в членове III-416 до III-423.
- Засиленото сътрудничество цели да благоприятства осъществяването на целите на Съюза, да защитава неговите интереси и да засилва процеса на интеграцията. Такова сътрудничество е открито за всички държави-членки по всяко време съгласно член III-418.
2. Окончателното разрешение за установяване на засилено сътрудничество се дава от Съвета, след като в неговите рамки се установи, че целите на това сътрудничество не

могат да бъдат постигнати в разумен срок от Съюза като цяло и, при условие, че то събира минимум една трета от държавите-членки. Съветът се произнася съгласно процедурата, предвидена в член III-419.

3. Всички членове на Съвета могат да участват в разискванията, но само представителите на държавите-членки, участващи в засилено сътрудничество, участват в гласуването.

Единодушието се образува единствено от гласовете на държавите-членки, участващи в това сътрудничество.

Квалифицираното мнозинство се дефинира като най-малко 55% от членовете на Съвета, представляващи участващите държави-членки, и представляващо най-малко 65% от населението на тези държави.

Блокиращото малцинство трябва да включва най-малко минималния брой членове на Съвета, представляващи повече от 35% от населението на участващите държави-членки, плюс един член, като при липса на такова квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

По изключение от трета и четвърта алинеи, в случаите, когато Съветът не се произнася по предложение на Комисията, или когато Съветът не се произнася по инициатива на Министъра на външните работи, изискуемото квалифицирано мнозинство се състои най-малко от 72% от членовете на Съвета, представляващи участващите държави-членки, и което представлява не по-малко от 65% от населението им.

4. Актовете, приети в рамките на засилено сътрудничество, обвързват единствено държавите-членки, участващи в това сътрудничество. Те не се считат за част от достиженията на правото на ЕС, които следва да бъдат приети от страните-кандидатки при присъединяване към Съюза.

ДЯЛ VI ДЕМОКРАТИЧНОСТ НА СЪЮЗА

Член I-45

Принцип на демократично равенство

Във всички свои дейности, Съюзът зачита принципа на равенство между гражданите, които се ползват от еднакво внимание от страна на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза.

Член I-46

Принцип на представителна демокрация

1. Функционирането на Съюза се основава на принципа на представителна демокрация.

2. Гражданите на Съюза се представляват директно на равнище Европейски парламент. Държавите-членки се представляват в Европейския съвет от държавните си глави или ръководителите на техните правителства, а в Съвета - от техните правителства, които от своя страна носят отговорност пред националните парламенти, или пред гражданите си.

3. Всеки гражданин има право да участва в демократичния живот на Съюза. Решенията се взимат възможно най-открито и възможно най-близо до гражданите.

4. Политическите партии на европейско равнище допринасят за формирането на европейско политическо съзнание и за изразяване волята на гражданите на Съюза.

Член I-47

Принцип на демокрация на участието

1. Институциите предоставят чрез подходящи средства на гражданите и на

представителните организации възможността да изразят и да обменят публично своите възгледи във всички области от дейността на Съюза.

2. Институциите на Съюза поддържат открит, прозрачен и редовен диалог с представителните организации и гражданското общество.

3. С цел да осигури единство и прозрачност в дейността на Съюза, Комисията извършва широки консултации със заинтересованите страни.

4. Комисията може, по искане на най-малко един милион граждани, представители на значителен брой държави-членки, да бъде поканена да представи съответно предложение по въпроси, за които гражданите считат, че е необходим юридически акт от страна на Съюза с оглед приложението на Конституцията. Европейски закон определя разпоредбите, относно процедурите и специфичните условия, приети за представянето на такава гражданска инициатива, включително минималния брой държави-членки, от които произхождат гражданите.

Член I-48

Социални партньори и автономен социален диалог

Европейският съюз зачита и насърчава ролята на социалните партньори на съюзно равнище, отчитайки многообразието на националните системи. Той улеснява диалога между тях при зачитане на тяхната автономност.

Тристранната социална среща на високо равнище по растежа и заетостта допринася за социалния диалог.

Член I-49

Европейски омбудсман

Европейският омбудсман, който се избира от Европейския парламент, получава жалби, които се отнасят до лошо функциониране на администрацията в рамките на институциите, органите, службите или агенциите на Съюза по реда, предвиден в Конституцията. Той проучва жалбите и докладва по тях. Европейският омбудсман извършва своите функции при пълна независимост.

Член I-50

Прозрачност в работата на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза

1. С цел да се насърчава доброто управление и да се осигурява участието на гражданското общество, институциите, органите, службите и агенциите на Съюза работят, при възможно най-голямо зачитане на принципа на откритост.

2. Заседанията на Европейския парламент са публични, както и тези на Съвета, когато обсъжда и приема даден законопроект.

3. Всеки гражданин на Съюза, както и всяко физическо или юридическо лице, с местожителство или седалище в някоя държава-членка, има право на достъп до документите на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, в каквато и форма да са, съгласно условията по Част III.

Европейски закон установява основните принципи и ограниченията, по причини от публичен или частен интерес, за осъществяване на правото на достъп до тези документи.

4. Всяка институция, орган, служба или агенция определя с вътрешния си правилник особени разпоредби относно достъпа до документите си, в съответствие с европейския закон, посочени в параграф 3.

Член I-51

Защита на личните данни

1. Всеки има право на защита на личните му данни.
2. Европейски закон определя реда относно закрилата на физическите лица по отношение използването на личните данни от страна на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, както и от държавите-членки, при извършване на действия в приложното поле на правото на Съюза, както и по отношение свободното движение на тези данни. Спазването на тези правила е предмет на контрол от страна на независим орган.

Член I-52

Статут на църквите и на светските организации

1. Съюзът зачита и не влияе върху статута по националното право на църквите и религиозните обединения или общности в държавите-членки.
2. Съюзът зачита също и статута на философските и светските организации.
3. Като признава тяхната идентичност и специфичен принос, Съюзът поддържа открит, ясен и редовен диалог с църквите и светските организации.

ДЯЛ VII ФИНАНСИ НА СЪЮЗА

Член I-53

Бюджетни и финансови принципи

1. Всички приходи и разходи на Съюза се планират за всяка финансова година и се посочват в бюджета, съгласно разпоредбите на Част III.
2. Приходите и разходите в бюджета трябва да бъдат балансирани.
3. Бюджетните разходи се разрешават за една финансова година, съгласно европейския закон, посочен в член III-412.
4. Извършването на бюджетните разходи изисква предварително приемане на юридически задължителен акт на Съюза, който представлява правно основание за действието на Съюза и за извършването на съответния разход съгласно европейския закон, посочен в член III-412, с изключение на случаите, които този закон предвижда.
5. С оглед осигуряване на бюджетна дисциплина, Съюзът не приема актове, които биха могли да имат значителни последици върху бюджета, без да предостави гаранция, че разход, възникнал от такъв акт, е възможно да бъде финансиран в рамките на собствените средства на Съюза, и в съответствие с многогодишната финансова рамка, посочена в член I-55.
6. Бюджетът на Съюза се изпълнява съгласно принципа на стабилно финансово управление. Държавите-членки и Съюзът си сътрудничат, за да могат да гарантират, че бюджетните пера ще бъдат използвани съгласно този принцип.
7. Съюзът и държавите-членки се борят срещу измамата и всяка друга незаконна дейност, накърняваща финансовите интереси на Съюза, съгласно разпоредбите на член III-415.

Член I-54

Собствени средства на Съюза

1. Съюзът осигурява необходимите средства за постигането на своите цели и за успешното осъществяване на своите политики.
2. Бюджетът на Съюза, без да се накърняват другите приходи, се финансира изцяло от собствени средства.
3. Европейски закон на Съвета формулира разпоредби относно системата от собствени средства на Съюза. В този контекст могат да се установят нови категории средства или

да се отмени вече съществуваща категория. Съветът се произнася с единодушие, след консултиране с Европейския парламент. Този закон влиза в сила единствено след като получи одобрението на държавите-членки, съгласно съответните им конституционни разпоредби.

4. Европейски закон на Съвета определя рамките на средствата на системата от собствени средства на Съюза, доколкото това е предвидено в европейския закон, приет според параграф 3. Съветът се произнася след одобрение от страна на Европейския парламент.

Член I-55

Многогодишна финансова рамка

1. Многогодишната финансова рамка цели да осигури систематичност в движението на разходите на Съюза в рамките на собствените му средства. Тя определя годишните тавани на перата по категории разходи съгласно разпоредбите на член III-402.

2. Европейски закон на Съвета фиксира многогодишната финансова рамка. Той се произнася след одобрение от Европейския парламент, който се произнася с мнозинство от неговите членове.

3. Годишният бюджет на Съюза се съобразява с многогодишната финансова рамка.

4. Европейският съвет може, с единодушие, да приеме европейско решение, с което да оправи Съвета да се произнесе с квалифицирано мнозинство при приемане на европейския закон по параграф 2.

Член I-56

Бюджет на Съюза

Европейски закон определя годишния бюджет на Съюза съгласно условията, предвидени в член III-404.

ДЯЛ VIII

СЪЮЗЪТ И СЪСЕДНИТЕ МУ СТРАНИ

Член I-57

Съюзът и съседните му страни

1. Съюзът развива със съседните си държави привилегирани отношения, с цел установяването на пространство на просперитет и на добросъседство, основано на принципите на Съюза, и характеризиращо се с близки и мирни отношения на базата на сътрудничеството.

2. С тази цел, съгласно разпоредбите на параграф 1, Съюзът може да сключва специфични споразумения със заинтересованите страни. Тези споразумения могат да съдържат реципрочни права и задължения, както и възможност за предприемане на съвместни действия. Тяхното привеждане в изпълнение е предмет на периодични консултации.

ДЯЛ IX

ЧЛЕНСТВО В СЪЮЗА

Член I-58

Критерии и процедура за присъединяване към Съюза

1. Съюзът е отворен към всички европейски държави, които зачитат ценностите, посочени в член I-2 и се ангажират да допринасят за развитието на тези ценности, действайки съвместно.

2. Всяка европейска държава, която желае да стане член на Съюза, подава молба до Съвета. Европейският парламент и националните парламенти се информират за подадената молба. Съветът се произнася с единодушие, след консултиране с Комисията и одобрение на Европейския парламент, който се произнася с мнозинство. Условието и договореностите по приемането се установяват чрез споразумение между държавите-членки и страната-кандидатка. Това споразумение подлежи на ратифициране от всички договарящи страни, съгласно техните конституционни уредби.

Член I-59

Суспендиране на някои права, произтичащи от членство в Съюза

1. По мотивирано предложение на една трета от държавите-членки или по мотивирано предложение на Европейския парламент, или по предложение на Комисията, Съветът може да приеме европейско решение, констатиращо, че съществува явен риск от тежко нарушение от страна на дадена държава-членка на принципите, посочени в член I-2. Съветът се произнася с мнозинство от четири пети от членовете си след одобрение от страна на Европейския парламент.

Преди да приеме тази констатация, Съветът изслушва заинтересованата държава-членка и може да ѝ отправи препоръки, като се произнася съгласно същата процедура. Съветът редовно проверява дали мотивите, довели до тази констатация, са все още налице.

2. Европейският съвет с единодушие, по предложение на една трета от държавите-членки или по предложение на Комисията, може да приеме европейско решение, с което се констатира наличието на тежко и продължаващо нарушение от страна на държава-членка на принципите, изложени в член I-2, след като е поканил заинтересованата държава-членка да изложи своето становище по повдигнатия въпрос. Европейският съвет се произнася с единодушие след получаване на съгласие от страна на Европейския парламент.

3. След като констатацията, изложена в параграф 2, бъде приета, Съветът с квалифицирано мнозинство може да приеме европейско решение за суспендиране на някои права, произтичащи от прилагането на Конституцията, с които се ползва заинтересованата държава-членка, в това число и правото на глас на тази държава-членка в Съвета. Съветът отчита евентуалните последствия от такова суспендиране по отношение правата и задълженията на физическите и юридическите лица.

Тази държава-членка остава, във всички случаи, обвързана от задълженията, които произтичат за нея от Конституцията.

4. Съветът, с квалифицирано мнозинство, може да приеме европейско решение, изменящо или отменящо мерките, взети по параграф 3, за да отговори на възникнали промени в положението, което е довело до налагането им.

5. По смисъла на настоящия член, съответният член на Европейския съвет или на Съвета, който е представител на засегнатата държава-членка, не участва в гласуването и засегнатата държава-членка не се брои в изчислението на едната трета или четирите пети от държавите-членки, споменати в параграфи 1 и 2. Въздържането на присъстващите или представените членове не представлява пречка за приемането на решенията, изложени в параграф 2.

За приемане на европейски решения по параграфи 3 и 4, квалифицираното мнозинство се определя от най-малко от 72% от членовете на Съвета, представляващи участващите държави-членки, обхващащи поне 65% от населението на тези държави-членки.

Когато, като следва решение за суспендиране правата за гласуване по параграф 3, Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство на основание разпоредба на Конституцията, това квалифицирано мнозинство се определя както в алинея втора, а

именно, когато Съветът се произнася по предложение на Комисията или на Министъра на външните работи на Съюза, като най-малко 55% от членовете на Съвета, представляващи участващите държави-членки, обхващащи най-малко 65% от населението на тези държави. В последния случай, блокиращото малцинство трябва да включва най-малко минимален брой членове на Съвета, представляващи повече от 35% от населението на участващите държави-членки, плюс един член, като при липса на такова квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

6. За целите на настоящия член, Европейският парламент се произнася с мнозинство от две трети от подадените гласове, представляващи мнозинството от членовете му.

Член I-60

Доброволно оттегляне от Съюза

1. Всяка държава-членка може, съгласно нейните конституционни разпоредби, да реши да се оттегли от Европейския съюз.

2. Държавата-членка, която реши да се оттегли, съобщава намерението си на Европейския съвет. В светлината на насоките на Европейския съвет, Съюзът преговаря и сключва с тази държава споразумение, с което се определят условията за нейното оттегляне като се съобразяват рамките на бъдещите отношения на тази държава със Съюза. Преговорите за това споразумение са извършват в съответствие с процедурите на член III-325, параграф 3. То се сключва от Съвета, които се произнася с квалифицирано мнозинство, след одобрение от Европейския парламент.

3. Настоящата Конституция престава да се прилага спрямо заинтересованата държава от датата на влизане в сила на споразумението за оттегляне, или, в други случаи, две години след уведомяването, посочено в параграф 2, с изключение на случаите, когато Европейският съвет, в съгласие със съответната държава-членка, реши да продължи този срок.

4. По смисъла на параграфи 2 и 3, представителят на оттеглящата се държава не участва нито в обсъжданията, нито в решенията на Европейския съвет или на Съвета, които се отнасят до нея.

Квалифицирано мнозинство се определя от най-малко 72% от членовете на Съвета, представляващи участващите държави-членки, обхващащо най-малко 65% от населението им.

5. Ако оттеглилата се от Съюза държава поиска да се присъедини отново, нейната молба подлежи на процедурата, изложена в член I-58.

ЧАСТ II

ХАРТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА СЪЮЗА

ПРЕАМБЮЛ

Народите в Европа, като създават все по-тесен съюз помежду си, решиха да споделят мирно бъдеще, основано на общи ценности.

Като съзнава своето духовно и морално наследство, Съюзът се позовава на универсални и неделими ценности на човешко достойнство, свобода, равенство и солидарност; той почива върху принципите на демокрацията и на правовата държава.

Той поставя човешката личност в центъра на своята дейност, като учредява гражданство на Съюза и създава пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

Съюзът допринася за съхраняването и развитието на тези общи ценности при зачитане на многообразието в културите и традициите на европейските народи, както и националната идентичност на държавите-членки и на организирането на техните публични власти на национално, регионално и местно равнище; той се стреми да допринася за уравновесено и трайно развитие и да гарантира свободното движение на

лица, стоки, услуги и капитали, както и свободата на установяване.

За тази цел е необходимо да се засили защитата на основните права по по-ясен начин в светлината на промените в обществото, социалния прогрес и научното и технологично развитие, като тези права се изложат по-ясно в настоящата Харта.

Настоящата Харта потвърждава отново, зачитайки компетенциите и задачите на Съюза, както и принципа на субсидиарност, правата, които произтичат от конституционните традиции и общите международни задължения на държавите-членки, на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, на социалните харти, приети от Съюза и от Съвета на Европа, както и от юриспруденцията на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека. В този контекст Хартата ще бъде тълкувана от съдилищата на Съюза и на държавите-членки при пълно съобразяване с разясненията, изработени под ръководството на Президиума на Конвента, който изработи Хартата, и актуализирани под отговорността на Президиума на Европейския конвент.

Упражняването на тези права е свързано с отговорности и задължения както спрямо останалите лица, така и спрямо човешката общност и бъдещите поколения.

Въз основа на всичко това Съюзът признава правата, свободите и принципите, уредени по-долу.

ДЯЛ I ДОСТОЙНСТВО

Член II-61

Човешко достойнство Човешкото достойнство е ненакърнимо. То трябва да бъде зачитано и защитавано.

Член II-62

Право на живот

1. Всеки има право на живот.
2. Никой не може да бъде осъждан на смърт, нито екзекутиран.

Член II-63

Право на неприкосновеност на личността

1. Всеки има право на физическа и духовна неприкосновеност.
2. В областта на медицината и на биологията, по-специално трябва да бъдат зачитани:
(а) свободното и информирано съгласие на заинтересованото лице, съгласно условията на закона; (б) забраната на евгеничните практики, а именно онези, имащи за цел селекция на човешки индивиди;
(с) забраната да се използва човешкото тяло и неговите части със стопанска цел; (с1) забраната на репродуктивното клониране на човешки индивиди.

Член II-64

Забрана на изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание Никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отнасяне или наказание.

Член II-65

Забрана на робството и принудителния труд 1. Никой не може да бъде държан в робство или в принудително подчинение.

2. Никой не може да бъде заставян да извършва принудителен или задължителен труд.
3. Трафикът на хора е забранен.

ДЯЛ II

СВОБОДИ

Член II-66

Право на свобода и сигурност Всеки има право на свобода и сигурност.

Член II-67

Зачитане на личния и семейния живот

Всеки има право на зачитане на неговия личен и семеен живот, на неговото жилище и тайната на неговите комуникации.

Член II-68

Защита на личните данни

1. Всеки има право на защита на личните му данни.
2. Тези данни трябва да бъдат ползвани лоялно, за конкретни нужди със съгласието на заинтересованото лице или на друго законно основание, предвидено от закона. Всеки има право на достъп до събраните данни за него и да иска поправки в тях.
3. Спазването на тези правила подлежи на контрол от страна на независим орган.

Член II-69

Право на сключване на брак и право на създаване на семейство

Правото на сключване на брак и правото на създаване на семейство са гарантирани в съответствие с националните закони, които регулират упражняването им.

Член II-70

Свобода на мисълта, убежденията и религията

1. Всеки има право на свобода на мисълта, съвестта и религията; това право включва свободата да променя своята религия или убеждения и свободата да изповядва своята религия или убеждения индивидуално или колективно, публично или частно, чрез богослужение, обучение, религиозни обреди и ритуали.
2. Правото на отказ заради убеждения е признато според националните закони, които регулират упражняването на това право.

Член II-71

Свобода на словото и информацията

1. Всеки има право на свобода на словото. Това право включва свободата на мнение и свободно получаване и разпространяване на информация или на идеи, без да се предполага намесата на публичните власти и без значение на границите.
2. Свободата и плурализмът на медиите се зачитат.

Член II-72

Свобода на събранията и на сдружаването

1. Всеки има право на свобода на мирни събрания и на свободно сдружаване на всякакво равнище, по-специално по политически, професионални или граждански въпроси, което включва и правото на всеки да основава или да членува в професионални съюзи за защита на своите интереси.

2. Политическите партии на съюзно ниво допринасят за изразяването на политическата воля на гражданите на Съюза.

Член II-73

Свобода на изкуствата и на науките
Изкуствата и научните изследвания са свободни.
Зачита се академичната свобода.

Член II-74

Право на образование

1. Всеки има право на образование, както и на достъп до професионално и продължаващо обучение.
2. Това право включва правото на безплатно задължително образование.
3. Свободата да се създават учебни заведения при зачитане на демократичните принципи, както и правото на родителите да осигуряват възпитанието и обучението на техните деца, съгласно своите религиозни, философски и педагогически убеждения, се зачитат според националните закони, които регулират упражняването на тези права.

Член II-75

Свобода на избор на професия и право на труд

1. Всеки има право да работи и да упражнява свободно избрана или приета професия.
2. Всеки гражданин на Съюза има свободата да търси работа, да работи, да се установява или да предоставя услуги във всяка държава-членка.
3. Гражданите на трети държави, които имат разрешение да работят на територията на държавите-членки, имат право на условия на работа еднакви с тези, при които работят гражданите на Съюза.

Член II-76

Свобода на стопанската инициатива

Свободата на стопанската инициатива е призната, в съответствие със законодателството на Съюза и националните законодателства и практики.

Член II-77

Право на собственост

1. Всеки има право да притежава, да ползва, да се разпорежда и да завещава имущество, което е придобил законно. Никой не може да бъде лишен от своята собственост, освен в обществен интерес при някои случаи и съгласно условията, предвидени от съответния закон, срещу справедливо обезщетение в най-бърз срок за загубата на въпросното имущество. Ползването на имуществото може да бъде регламентирано със закон, доколкото е необходимо за общия интерес.
2. Интелектуалната собственост е защитена.

Член II-78

Право на убежище

Правото на убежище е гарантирано при зачитане на правилата на Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. и Протокола от 31 януари 1967 г., за статута на бежанците и съгласно Конституцията на Съюза.

Член II-79

Защита в случай на отстраняване, експулсиране и екстрадиране

1. Колективното експулсиране е забранено.

2. Никой не може да бъде изгонен, експулсиран или екстрадиран към държава, в която съществува сериозен риск да бъде осъден на смърт, да бъде подложен на изтезание или друго нечовешко или унизително отнасяне или наказание.

ДЯЛ III **РАВЕНСТВО**

Член II-80

Равенство пред закона Всички са равни пред закона.

Член II-81

Забрана на дискриминацията

1. Забранена е всяка дискриминация, основаваща се на пол, раса, цвят, етнически или социален произход, генетични белези, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имущество, рождение, увреждания, възраст или сексуална ориентация.
2. В областта на приложение на Конституцията и без да се накърняват нейните особени разпоредби, се забранява всяка дискриминация на основата на националната принадлежност.

Член II-82

Културно, религиозно и езиково многообразие Съюзът зачита културното, религиозното и езиковото многообразие.

Член II-83

Равенство между мъжете и жените

Равенството между мъжете и жените трябва да бъде гарантирано във всички области, включително по отношение на заетостта, труда и заплащането. Принципът на равенството не пречи на запазването или приемането на мерки, предвиждащи специфични предимства за по-слабо представения пол.

Член II-84

Права на детето

1. Децата имат право да получават закрила и грижите, които им се полагат за тяхното благоденствие. Те могат да изразяват свободно своето мнение. То се взема предвид по въпросите, които ги касаят, в зависимост от възрастта и от зрелостта им.
2. При всички актове, отнасящи се до децата, извършвани от публичните власти или от частни институции, преди всичко трябва да се съобразят интересите на детето.
3. Всяко дете има право да поддържа редовно лични връзки и пряк контакт с двамата си родители, освен когато това не е в негов интерес.

Член II-85

Права на възрастните хора

Съюзът признава и зачита правото на възрастните хора да водят достоен и независим живот и да участват в социалния и културния живот.

Член II-86

Интегриране на хората с увреждания

Съюзът признава и зачита правото на хората с увреждания да се ползват от мерки,

насочени към осигуряване на тяхната независимост, на социалното им и професионално интегриране и участието им в обществения живот.

ДЯЛ IV **СОЛИДАРНОСТ**

Член II-87

Право на информация и на консултиране на работниците в предприятието.

На работниците или на техните представители следва да се гарантира, на съответното равнище, получаването на информация и своевременното консултиране, в случаите и при условията, предвидени от законодателството на Съюза, както и от националните законодателства и практики.

Член II-88

Право на колективни преговори и действия

Работниците и служителите или техните организации имат, съгласно законодателството на Съюза и на националните законодателства и практики, право да преговарят и да сключват колективни договори на съответното равнище, както и да предприемат, в случай на конфликт на интереси, колективни действия за защита на техните интереси, включително стачка.

Член II-89

Право на достъп до службите по труда Всяко лице има право на безплатен достъп до служба по труда.

Член II-90

Защита в случай на незаконно уволнение

Всеки работник има право на защита срещу всяко незаконно уволнение, в съответствие със законодателството на Съюза и с националните законодателства и практики.

Член II-91

Справедливи условия на труд

1. Всеки работник има право на условия на труд, които запазват неговото здраве, сигурност и достойнство.
2. Всеки работник има право на ограничаване на максималната продължителност на труда, на дневна и седмична почивка, както и на платен годишен отпуск.

Член II-92

Забрана на детския труд и защита на работещите младежи

Детският труд е забранен. Минималната възрастова граница за допускане до работа не може да бъде по-ниска от възрастта, на завършване периода на задължително образование, без да се накърняват по-благоприятните правила за младежите и някои ограничени изключения.

Младежите, приети на работа, трябва да имат условия на работа, подходящи за тяхната възраст и да са защитени срещу икономическа експлоатация или срещу всеки труд, който би могъл да навреди на сигурността, здравето, физическото, духовното, моралното или социалното им развитие или да пречи на образованието им.

Член II-93

Семеен и професионален живот

1. Семейството се ползва с юридическа, икономическа и социална защита.
2. С цел да се съчетава семейният и професионалният живот, всяко лице има право да бъде защитено срещу всяко уволнение, което има за мотив бременност, както и право на платен отпуск по майчинство и на родителски отпуск за раждане или осиновяване на дете.

Член II-94

Социално осигуряване и социална помощ

1. Съюзът признава и зачита правото на достъп до благата на общественото осигуряване и социалните грижи в случаи като майчинство, заболяване, трудова злополука, неработоспособност или старост, както и в случаите на загуба на работа, в съответствие с правилата, установени от законодателството на Съюза и от националните законодателства и практики.
 2. Всеки, който пребивава постоянно и се придвижва законно в границите на Съюза има право на обществено осигуряване и социални помощи, съгласно законодателството на Съюза и националните законодателства и практики.
- С цел да се бори срещу социалното изключване и бедността, Съюзът признава и зачита правото на социална помощ и помощ за жилище, предназначени да осигурят достойно съществуване на всички нуждаещи се, според правилата, установени от законодателството на Съюза и от националните законодателства и практики.

Член II-95

Здравеопазване

Всяко лице има право на достъп до здравна профилактика и ползване на медицински грижи при условията, установени от националните законодателства и практики. В определянето и прилагането на всички политики и действия на Съюза се осигурява високо равнище на здравеопазване.

Член II-96

Достъп до услугите от общ икономически интерес

Съюзът признава и зачита достъпа до услугите от общ икономически интерес, така както е предвидено от националните законодателства и практики, в съответствие с Конституцията, с цел да се стимулира социалното и териториално единство в рамките на Съюза.

Член II-97

Опазване на околната среда

В политиките на Съюза се включва и осигурява високо равнище на опазване на околната среда и подобряване на качеството ѝ, съгласно принципа за устойчиво развитие.

Член II-98

Защита на потребителите В политиките на Съюза се осигурява високо равнище на защита на потребителите.

ДЯЛ V

ГРАЖДАНСКИ ПРАВА

Член II-99

Активно и пасивно избирателно право в изборите за Европейски парламент

1. Всеки гражданин на Съюза има право да избира и да бъде избран в изборите за Европейски парламент в държавата-членка, на чиято територия пребивава постоянно, при същите условия, както и гражданите на тази държава.
2. Членовете на Европейския парламент се избират на основата на всеобщо и пряко изборително право при свободно и тайно гласуване.

Член II-100

Активно и пасивно изборително право в местните избори

Всеки гражданин на Съюза има право да избира и да бъде избран в местни избори в държавата-членка, на чиято територия пребивава, при същите условия, както и гражданите на тази държава.

Член II-101

Право на добра администрация

1. Всеки има право на безпристрастно и справедливо разглеждане на неговите проблеми в разумен срок от страна на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза.
2. Това право включва:
 - а) правото на всяко лице да бъде изслушвано преди бъде взета индивидуална мярка, която има неблагоприятни последици за него;
 - б) правото на достъп на всяко лице до документите, които се отнасят до него, като се зачитат законните интереси на поверителност и професионална и служебна тайна;
 - в) задължението на администрацията да мотивира своите решения.
3. Всяко лице има право на обезщетение от страна на Съюза за вредите, нанесени му от институциите или от техните служители при изпълнение на служебните им функции, съгласно основните принципи, общи за законодателствата на държавите-членки.
4. Всяко лице може да се обърне към институциите на Съюза на един от официалните езици на Конституцията и следва да получи отговор на същия език.

Член II-102

Право на достъп до документи

Всеки гражданин на Съюза или всяко физическо и юридическо лице, което пребивава постоянно или има седалище в държава-членка, има право на достъп до документите на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, независимо от формата, в която те са съставени.

Член II-103

Европейски омбудсман

Всеки гражданин на Съюза или всяко физическо или юридическо лице, което пребивава постоянно или има седалище в една от държавите-членки, има право да сезира европейския омбудсман за случаи на лоша администрация в действията на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, с изключение на Съда на ЕС, при изпълнението на неговите съдебни функции.

Член II-104

Право на петиции

Всеки гражданин на Съюза или всяко физическо или юридическо лице, което пребивава постоянно или има седалище в една от държавите-членки, има право да отправя петиция до Европейския парламент.

Член II-105

Свобода на придвижване и на пребиваване

1. Всеки гражданин на Съюза има право да се придвижва и постоянно да пребивава свободно на територията на всяка една от държавите-членки.
2. С право на свободно движение и пребиваване се ползват гражданите на трети страни, които постоянно пребивават законно на територията на държава-членка на Съюза, съобразно с Конституцията.

Член II-106

Дипломатическа и консулска закрила Всеки гражданин на Съюза се ползва на територията на трети страни, в които държавата, на която той е гражданин, няма представителство, от закрилата на дипломатическите или консулските органи на всяка друга държава-членка при същите условия, както нейните граждани.

ДЯЛ VI

ПРАВОСЪДИЕ

Член II-107

Право на ефективни средства за защита и право на справедлив съдебен процес Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били накърнени, има право на ефективни средства за защита, съгласно условията, предвидени в настоящия член.

Всеки има право случаят му да бъде разгледан справедливо, публично и в разумен срок от независим и безпристрастен съд, създаден по-рано със закон. Всеки има възможността да получава съвети, защита и представителство.

На лицата, които нямат достатъчно средства, се предоставя безплатна правна помощ, в случаите когато се счита, че тази помощ е необходима, за да се осигури ефективен достъп до правосъдие.

Член II-108

Презумпция за невинност и право на защита

1. Всеки обвиняем се счита за невинен до доказване на противното съгласно закона.
2. Зачитането на правото на защита на всеки обвиняем е гарантирано.

Член II-109

Принципи на законност и пропорционалност на нарушенията и наказанията

1. Никой не може да бъде осъден за действие или бездействие, което в момента на извършването му не е било считано за престъпление по смисъла на националното или международното право. Също така, не може да бъде налагано по-тежко наказание от това, което се е прилагало към момента на извършването на престъплението. Ако след извършване на престъплението, законът предвиди по-леко наказание, то следва да бъде приложено.
2. Настоящият член не засяга осъждането или наказването на лице, виновно за действие или бездействие, което в момента на извършването му е било престъпление по смисъла на общите принципи, признати от всички държави.
3. Тежестта на наказанията трябва да бъде пропорционална на нарушението.

Член II-110

Право на освобождаване от повторно наказателно преследване или наказание за едно и също нарушение

Никой не може да бъде подложен на наказателно преследване или наказан за престъпление, за което вече е бил оправдан или осъден в рамките на Съюза съгласно закона.

ДЯЛ VII

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ТЪЛКУВАНЕТО И ПРИЛАГАНЕТО НА ХАРТАТА

Член II-111

Приложно поле

1. Разпоредбите на настоящата Харта важат за институциите, органите, службите и агенциите на Съюза при зачитане на принципа на субсидиарността и за държавите-членки, в случаите, когато те прилагат правото на Съюза. В този смисъл, те зачитат правата и принципите и съдействат за прилагането им, в съответствие със собствените им компетенции и като зачитат ограниченията на компетенциите на Съюза, предвидени в останалите части от Конституцията.
2. Настоящата Харта не разширява приложното поле на правото на Съюза извън компетенциите на Съюза, не създава никакви нови компетенции или задачи за Съюза и не изменя определените в други части на Конституцията компетенции и задачи.

Член II-112

Обхват и тълкуване на правата и принципите

1. Всяко ограничаване упражняването на правата и свободите, признати от настоящата Харта, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на гореспоменатите права и свободи. Съобразно принципа на пропорционалността, ограничения могат да бъдат налагани, само ако са необходими и ако действително отговарят на цели от общ интерес, признати от Съюза или при необходимост да се защитят правата и свободите на другите.
2. Правата, признати от настоящата Харта, които са предмет на други разпоредби на Конституцията, се упражняват при съответните условия и граници, определени в тези части.
3. Доколкото настоящата Харта съдържа права, съответстващи на правата, гарантирани от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, тяхното съдържание и предели на действие са същите, каквито им предоставя Конвенцията. Тази разпоредба не пречи правото на Съюза да предостави по-широка защита.
4. Доколкото настоящата Харта признава основните права, произтичащи от конституционните традиции, общи за държавите-членки, тези права трябва да бъдат тълкувани в хармония с тези традиции.
5. Разпорежданията на настоящата Харта, които уреждат принципи, могат да бъдат приложени чрез законодателни и изпълнителни актове, приети от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и чрез актове на държавите-членки, когато те прилагат законодателството на Съюза при упражняване на съответните им компетенции. Позоваването на тези принципи пред съд е допустимо само за тълкуване и контрол на законността на тези актове.
6. Националните законодателства и практики трябва да бъдат напълно зачитани, както следва от настоящата Харта.
7. Обясненията, съставени за предоставяне на ръководство при тълкуване на Хартата на основните права, следва да се вземат под внимание от съдилищата на Съюза и държавите-членки.

Член II-113

Степен на защита

Никоя от разпоредбите на настоящата Харта не трябва да бъде тълкувана като ограничаваща или накърняваща основните права на човека и свободи в съответните области на приложение, приети от Съюзното, международното право и международните конвенции, по които Съюзът, Общността и всички държави-членки са страна, включително Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, както и от конституциите на държавите-членки.

Член II-114

Забрана на злоупотребата с право

Никоя от разпоредбите на настоящата Харта не трябва да се тълкува като даваща право да се извършва каквато и да било дейност или да се осъществява каквото и да било действие или акт, целящи накърняването на правата и свободите, признати от настоящата Харта или ограничения на правата и свободите по-значими от онези, които са предвидени в настоящата Харта.

ЧАСТ III

ПОЛИТИКИ И ФУНКЦИОНИРАНЕ НА СЪЮЗА

ДЯЛ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-115

Съюзът следи за единството между политиките и дейностите, посочени в настоящата част, съобразявайки се преди всичко с целите на Съюза като цяло и с принципа на предоставена компетентност.

Член III-116

При всички дейности, посочени в настоящата част, Съюзът се стреми да премахне неравенството и да насърчава равенството между мъжете и жените.

Член III-117

При определянето и осъществяването на политиките и дейностите, посочени в настоящата част, Съюзът взима под внимание изискванията за висока степен на заетост, гаранциите за адекватна социална защита, за борба срещу социалното изключване, и високо ниво на образование, обучение и защита на човешкото здраве.

Член III-118

При определянето и осъществяването на политиките и дейностите, посочени в настоящата част, Съюзът се стреми да се бори срещу всякаква дискриминация, основаваща се на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждания, възраст или сексуална ориентация.

Член III-119

Изискванията за опазване на околната среда следва да бъдат включени в определянето и осъществяването на политиките и дейностите на Съюза, посочени в настоящата част, и по специално с цел допринасяне за устойчивото развитие.

Член III-120

Изискванията за защита на потребителите следва да се вземат предвид при определянето и изпълнението на останалите политики и дейности на Съюза.

Член III-121

При определянето и осъществяването на политиките и дейностите в областта на селското стопанство, рибното стопанство, транспорта, вътрешния пазар, изследванията и технологичното развитие и космическото пространство, предвид това, че животните са чувствителни същества, Съюзът и държавите-членки следва да се съобразят изцяло с изискванията за хуманно отношение към животните, като същевременно спазват законодателните или административни разпоредби и обичаите в държавите-членки, свързани с религиозни култове, културни традиции и регионални наследства.

Член III-122

Без да се накърняват разпоредбите на членове I-5, III-166, III-167 и III-238 и оценявайки мястото, което заемат службите от общ икономически интерес, чиято важност се оценява единодушно от всички в Съюза, както и ролята, която те заемат за постигането на неговото социално и териториално сближаване, Съюзът и държавите-членки, в границите на съответните им правомощия и в рамките на приложното поле на Конституцията, следят функционирането на тези служби да се основава на принципи и условия, в частност икономически и финансови, които да им позволяват да изпълнят задачите си. Европейският закон определя тези принципи и условия, без да се накърняват правомощията на държавите-членки, в съответствие с Конституцията, за доставяне, изпълнение и финансиране на подобни служби.

ДЯЛ II

НЕДИСКРИМИНАЦИЯ И ГРАЖДАНСТВО

Член III-123

Европейски закони или европейски рамкови закони могат да уреждат забраната на всякаква дискриминация, основана на националността, съгласно посоченото в член I-4 (2).

Член III-124

1. Без да се засягат останалите разпоредби на Конституцията и в рамките на компетенциите, които Съюзът ѝ предоставя, европейски закон или рамков закон на Съвета може да постанови необходимите мерки за борба срещу всякаква дискриминация, основаваща се върху пол, раса или етническа принадлежност, религия или убеждения, увреждания, възраст или сексуална ориентация. Съветът се произнася с единодушие, след одобрение от Европейския парламент.
2. По изключение от параграф 1 европейски закон или рамков закон може да постанови основните принципи за насърчителните мерки на Съюза и определя такива мерки, за да подкрепи дейностите на държавите-членки с оглед постигане на целите, посочени в параграф 1, с изключение на хармонизирането на техните законови и подзаконови разпоредби.

Член III-125

3. Ако дадена дейност на Съюза се окаже необходима за улесняване на упражняването на правото, посочено в член I-10, параграф 2, буква а), относно свободното движение и постоянно пребиваване на всеки гражданин или гражданка на Съюза, и само ако

Конституцията не е предвидила правомощия за действия в тази област, европейският закон или рамков закон може да постанови мерки за постигане на тази цел.

4. За постигане на целта, посочена в параграф 1, и само ако Конституцията е предвидила необходимите правомощия за действие, европейски закон или рамков закон на Съвета може да постанови мерки относно паспортите, личните карти, разрешителните за постоянно пребиваване или други подобни документи, както и документите отнасящи се до социалното осигуряване или социалната закрила. Той се произнася с единодушие след консултиране с Европейския парламент.

Член III-126

Европейски закон или рамков закон на Съвета определя условията за упражняване на правото, посочено в член I-10, параграф 2, буква "б" на всеки гражданин на Съюза да гласува и да се кандидатира на местните избори и в изборите за Европейския парламент в държавата-членка, на територията на която той пребивава постоянно, без да е гражданин на тази държава. Съветът се произнася с единодушие след консултиране с Европейския парламент. Тези условия могат да предвиждат и изключения в случаите, когато специфични за дадена държава-членка проблеми обуславят това.

Правото на всеки гражданин да гласува и да се кандидатира в изборите за Европейския парламент се упражняват, без да се засяга член III-330, параграф 1 и мерките, приети за тяхното приложение.

Член III-127

Държавите-членки приемат необходимите разпоредби за осигуряването на дипломатическа и консулска закрила на гражданите на Съюза в трети страни, така както е посочено в член I-10, параграф 2, буква "в".

Държавите-членки следва да пристъпят към международни преговори с цел осигуряването на такава закрила.

Европейски закон на Съвета може да постанови необходимите мерки за улесняване на тази закрила. Съветът се произнася след консултиране с Европейския парламент.

Член III-128

Езиците, на които всеки гражданин на Съюза има право да се обръща към институциите или органите, по силата на член I-10, параграф 2, "г" и да получава отговор, са посочени в член IV-448, параграф 1. Институциите и органите, посочени в член I-10, параграф 2, буква "г", са изброените в член I-19, параграф 1, алинея втора, членове I-30, I-31 и I-32, както и Европейският омбудсман.

Член III-129

Комисията представя на всеки три години доклад до Европейския парламент, Съвета и Икономическия и социален комитет относно прилагането на член I-10 и на настоящия дял. Този доклад отчита развитието на Съюза.

Въз основа на този доклад, без да се засягат останалите разпоредби на Конституцията, европейски закон или рамков закон на Съвета може да допълни правата, предвидени в член I-10. Съветът се произнася с единодушие след одобрение от Европейския парламент. Този закон или рамков закон влиза в сила единствено след неговото одобряване от държавите-членки съгласно съответните им конституционни изисквания.

ДЯЛ III

ПОЛИТИКИ И ВЪТРЕШНИ ДЕЙСТВИЯ

Глава I

ВЪТРЕШЕН ПАЗАР

Раздел 1

УСТАНОВЯВАНЕ И ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР

Член III-130

5. Съюзът приема мерките, предназначени за установяване или гарантиране функционирането на вътрешния пазар, съгласно съответните разпоредби на Конституцията.

6. Вътрешният пазар представлява пространство без вътрешни граници, в което свободното движение на лица, услуги, стоки и капитали е гарантирано съгласно разпоредбите на Конституцията.

7. Съветът, по предложение на Комисията, приема европейските регламенти или решения, които очертават насоките и необходимите условия за осигуряване на балансиран напредък във всички засегнати отрасли.

4. При изготвяне на предложенията за постигане на целите по параграфи 1 и 2, Комисията следва да взема предвид степента на усилието, което определени икономики с разлика в развитието им, ще трябва да положат с оглед изграждането на вътрешния пазар и тя има право да предложи съответни мерки.

Ако тези мерки представляват отклонение, то те следва да са с временен характер и да причиняват възможно най-малко разстройване във функционирането на вътрешния пазар.

Член III-131

Държавите-членки се консултират взаимно за съвместно предприемане на необходимите разпореждания, за предотвратяване проблемите при функционирането на вътрешния пазар, от страна на мерките, които дадена държава-членка може да бъде принудена да вземе в случай на сериозни вътрешни сътресения, засягащи правния и обществен ред, в случай на война, сериозно международно напрежение, представляващо заплаха за война, или за да изпълни поетите от нея задължения за опазването на мира и международната сигурност.

Член III-132

Ако мерките, взети в случаите, предвидени в член III-131 и III-436 предизвикат нарушаване на условията на конкуренцията в рамките на общия вътрешен пазар, Комисията разглежда заедно със съответната държава-членка условията, при които тези мерки могат да бъдат адаптирани към нормите, установени от Конституцията.

По изключение от процедурата, предвидена в член III-360 и III-361, Комисията или всяка държава-членка може директно да сезира Съда, ако смята, че друга държава-членка злоупотребява с правомощията, предвидени в членове III-131 и III-436. Съдът се произнася в закрито заседание.

Раздел 2

СВОБОДНО ДВИЖЕНИЕ НА ЛИЦА И НА УСЛУГИ

ПОДРАЗДЕЛ 1

РАБОТНИЦИ

Член III-133

1. Работниците имат право да се движат свободно във вътрешността на Съюза.
2. Забранена е всякаква дискриминация на работниците от държавите-членки, основана на националност, по отношение на наемането им на работа, заплащането и останалите условия на труд и заплащане.
3. Работниците имат право, съгласно ограничения, мотивирани от зачитането на общественения ред, обществената сигурност и общественото здравеопазване :
 - а) да приемат действителни предложения за наемане на работа,
 - б) за тази цел, да се движат свободно на територията на държавите-членки,
 - в) да пребивават временно в дадена държава-членка, за да упражняват работата, за която са наети там, съгласно със законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно наемането на работа на гражданите на дадената държава,
 - г) да останат на територията на съответната държавата-членка след завършване на трудовите им отношения там, при условията, определени от европейски регламенти, приети от Комисията.
4. Разпоредбите на настоящия член не се прилагат по отношение на наемането на работа на държавна служба.

Член III-134

Европейският закон или рамков закон постановява мерките, необходими за осигуряване на свободното движение на работниците, така както е определено в член III-133. Те се приемат след консултация с Икономическия и социален комитет.

Европейският закон или рамков закон целят по-специално:

- а) осигуряването на тясно сътрудничество между националните служби по заетост,
- б) премахване на онези административни процедури и практики и на сроковете за достъп до налични работни места, произтичащи или от националното законодателство, или от по-рано сключени споразумения между държавите-членки, чието запазване би представлявало пречка за свободното движение на работниците,
- в) премахване на всякакви срокове и други ограничения, предвидени от националните законодателства или от по-рано сключени споразумения между държавите-членки, които налагат на работниците на други държави-членки условия относно свободния избор на работа, различни от тези, отнасящи се за работниците граждани на дадената държава-членка,
- г) създаване на подходящи механизми на съгласуване на предлагането и търсенето на работни места и за улесняване на баланса помежду им, при условия, които целят да се избегнат сериозни заплахи за жизненото равнище и степента на заетост в отделните региони и в различните промишлени отрасли.

Член III-135

Държавите-членки поощряват обмена на млади работници в рамките на обща програма.

Член III-136

1. В областта на социалното осигуряване, европейски закон или рамков закон постановява необходимите мерки за гарантиране на свободното движение на работниците, а именно чрез установяването на система, която позволява осигуряването на работниците мигранти, наети или самоосигуряващи се, и на техни близки:

- а) сумирането на всички периоди, взимани предвид от отделните национални законодателства, с оглед придобиване и запазване в сила на правото на различни

социални плащания, както и при тяхното начисляване;

б) на изплащането на социални плащания на лицата, постоянно пребиваващи на териториите на държавите-членки.

3. Когато член на Съвета счете, че даден проект на европейски закон или рамков закон по параграф 1 би накърнил фундаменталните аспекти на системата за социално осигуряване, особено по отношение на приложното поле, стойността и финансовата структура, или би накърнил финансовия баланс на тази система, може да поиска отнасянето на този въпрос към Европейския съвет. В този случай, процедурата по член III-396 се спира. След обсъждане и рамките на четири месеца от въпросното спиране, Европейският съвет:

а) връща проекта на Света, което прекратява процедурата по спирането по член III-396, или

б) отправя молба до Комисията за подаване на ново предложение; в такъв случай първоначално предложеният акт се счита за неприет.

ПОДРАЗДЕЛ 2

СВОБОДА НА УСТАНОВЯВАНЕ

Член III-137

Съгласно настоящия подраздел, ограниченията по отношение свободното установяване на гражданите на дадена държава-членка на територията на друга държава-членка, са забранени. Тази забрана засяга също и ограниченията при създаване на представителства, клонове или филиали от гражданите на дадена държава-членка, установили се на територията на друга държава-членка.

Гражданите на дадена държава-членка имат право на достъп до територията на друга държава-членка и на упражняване на професии на свободна практика, както и на учредяване и управляване на предприятия, в това число и дружества по смисъла на член III-142, параграф втори, при условията, определени от законодателството на държавата-членка, в която са се установили и отнасящи се до нейните собствени граждани, в съответствие с разпоредбите на раздел 4 относно капитали и плащания.

Член III-138

1. Европейските рамкови закони постановяват мерките за упражняване на свободното установяване по професионална дейност. Те се приемат след консултиране с Икономическия и социален комитет.

2. Европейският парламент, Съветът и Комисията изпълняват функциите, които са им възложени по силата на параграф 1, а именно:

а) отреждайки поначало приоритетно значение на дейностите, при които свободното установяване е особено полезно за развитието на производството и търговията,

б) осигурявайки тясно сътрудничество между компетентните национални органи с оглед опознаване на специфичното положение в рамките на Съюза на различни дейности,

в) премахвайки онези административни процедури и практики, произтичащи от националното законодателство или от по-рано сключени споразумения между държавите-членки, чието запазване би представлявало пречка за свободното установяване,

г) гарантирайки на работниците, работещи на територията на една държава-членка, наети на работа на територията на друга държава-членка, възможността да останат на територията на тази държава, за да предприемат професионална дейност на свободна практика, при условие, че отговарят на условията, изискуеми за влизането им в тази

държава, в момента, в който имат намерение да започнат тази дейност,

д) давайки възможност на гражданите на дадена държава-членка да придобиват и да използват поземлена собственост и недвижимо имущество на територията на друга държава-членка, доколкото това не накърнява принципите, установени в член III-227, параграф 2,

е) прилагайки постепенното премахване на ограниченията по отношение свободното установяване на всякакъв вид дейност, от една страна по отношение условията за създаване върху територията на дадена държава-членка на представителства, клонове или филиали, и от друга страна, по отношение условията за влизане на персонала на основното учреждение в ръководните или надзорни органи на въпросните представителства, клонове и филиали,

ж) координирайки до необходимата степен с цел да ги направят равностойни, гаранциите, които се изискват от дружествата на различните държави-членки, по смисъла на член III-142, параграф втори, за защита на интересите както на съдружниците, така и на трети лица,

и) уверявайки се, че условията за установяване не се нарушават чрез помощи, предоставяни от държавите-членки.

Член III-139

Разпоредбите на настоящия подраздел не се прилагат, що се отнася до дадена държава-членка, по отношение на дейности, имащи дори непостоянно участие в упражняването на функциите на органите на държавната власт във въпросната държава. Европейски закон или рамков закон може да изключи някои дейности от прилагането на разпоредбите на настоящия подраздел.

Член III-140

1. Разпоредбите на настоящия подраздел и мерките, приети въз основа на него, не накърняват приложимостта на законовите, подзаконовите и административни разпоредби на държавите-членки, които предвиждат специален режим за чуждите граждани, както и разпоредбите основаващи се на съображения свързани с обществения ред, обществената сигурност и общественото здравеопазване.

2. Европейският рамков закон координира разпоредбите на национално равнище, посочени в параграф 1.

Член III-141

1. Европейският рамков закон улеснява достъпа до професионални дейности на свободна практика и тяхното упражняване, посредством :

а) взаимното признаване на дипломи, свидетелства и други официални документи доказващи образователно ниво;

б) координирането на законовите, подзаконовите и административни разпоредби на държавите-членки, относно достъпа до професионалните дейности на свободна практика и упражняването им.

2. По отношение на медицинските, помощните медицински и фармацевтичните професии, постепенното премахване на ограниченията е обусловено от координирането на условията за упражняването на такива професии в различните държави-членки.

Член III-142

Дружествата, учредени в съответствие със законодателството на дадена държава-членка и имащи седалище, централно управление или основна дейност на Съюза, се приравняват по отношение прилагането на разпоредбите на настоящия подраздел с

физическите лица граждани на държавите-членки.

Под "дружества" се разбират дружествата по смисъла на гражданското или търговското право, включително и кооперациите и други юридически лица, които се регулират от публичното или частното право, с изключение на дружествата с нестопанска цел.

Член III-143

Държавите-членки предоставят по отношение на гражданите на другите държави-членки същото третиране както на собствените им граждани що се отнася до финансовото участие в капитала на дружествата или фирмите по смисъла на втори параграф на член III-142, без да се накърнява прилагането на останалите разпоредби на Конституцията.

ПОДРАЗДЕЛ 3

СВОБОДНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

Член III-144

По силата на разпоредбите на настоящия подраздел, ограниченията върху свободното предоставяне на услуги в рамките на Съюза са забранени по отношение на гражданите на държавите-членки, установили се в дадена държава-членка, различна от държавата-членка, в която се намира лицето, за което са предназначени услугите.

Европейски закони или рамкови закони могат да разширят обхвата на приложение на настоящия подраздел и в интерес на граждани от трети държави, извършващи дейности предоставящи услуги, установили се на територията на Съюза.

Член III-145

По смисъла на Конституцията, за "услуги" се считат извършваните дейности, предоставяни обикновено срещу заплащане, доколкото те не се ръководят от разпоредбите, отнасящи се до свободното движение на стоки, капитали и лица.

"Услугите" включват по-специално: а) дейности с промишлен характер, б) дейности с търговски характер, с) занаятчийски дейности, (1) дейности на свободните професии. Без да се нарушават разпоредбите на подраздел 2 относно свободата на установяване, лицето, предоставящо услуги може, да упражнява своята дейност временно в държавата-членка, в която се предоставя услугата, при същите условия, които тази държава прилага спрямо своите собствени граждани.

Член III-146

1. Свободното предоставяне на услуги в областта на транспорта, се ръководи от раздел 7 на глава III относно транспорта.

2. Либерализирането на банковите и застрахователните услуги, които са свързани с движението на капитали, трябва да се осъществи паралелно със свободното движение на капитали.

Член III-147

1. Европейските рамкови закони установяват мерките за постигане на свободно извършване на определена услуга. Те се приемат след консултация с Икономическия и социален комитет.

2. Европейския рамков закон, посочен в параграф 1, се отнася приоритетно спрямо услугите, които въздействат пряко върху стойността на продукцията или чието либерализиране допринася за улесняването на стокообмена.

Член III-148

Държавите-членки изразяват своята готовност да пристъпят към либерализиране на услугите в степен по-висока от степента, задължително изисквана, по силата на европейския рамков закон, приет съгласно член III-147, параграф 1, ако тяхната обща икономическа ситуация и ситуацията на съответния икономически сектор им позволяват това.

Комисията отправя препоръки до заинтересованите държави-членки по този въпрос.

Член III-149

Доколкото ограниченията върху свободното предоставяне на услуги не са отменени, държавата-членка ги прилага, без разлика в националност или постоянно пребиваване, по отношение на всички лица, които предоставят услуги по смисъла на член III-144, параграф първи.

Член III-150

Разпоредбите на член III-139 до III-142 се прилагат по отношение на въпросите, регулирани в настоящия подраздел.

Раздел 3

СВОБОДНО ДВИЖЕНИЕ НА СТОКИ

ПОДРАЗДЕЛ 1

МИТНИЧЕСКИ СЪЮЗ

Член III-151

1. Съюзът включва митнически съюз, който е натоварен с регулирането на цялата сфера на стокообмена и който обуславя забраната между държавите-членки, на прилагането на митата при внос и износ, и на всякакви такси с равностоен ефект, както и приемането на обща митническа тарифа в техните връзки с трети държави.

2. Параграф 4 и подраздел 3 относно забраната на количествените ограничения се прилагат по отношение на продуктите, идващи от държавите-членки, както и по отношение на продукти, идващи от трети страни, които се търгуват свободно в държавите-членки.

3. Считат се за стоки, които се търгуват свободно в дадена държава-членка, стоките, идващи от трета страна, за които формалностите по вноса са били изпълнени и за които всички дължими мита или такси с равностоен ефект са били платени в тази държава-членка, и които не са били изцяло или частично освободени от тези мита и такси.

4. Митата при вноса и износа и таксите с равностоен ефект са забранени между държавите-членки. Тази забрана се прилага и по отношение на митата с данъчен характер.

5. Съветът, по предложение на Комисията, приема регламенти или европейски решения, които определят митата от общата митническа тарифа.

6. При изпълнение на мисиите, които са ѝ възложени по силата на настоящия член Комисията се ръководи от:

а) необходимостта да се поощрява търговския обмен между държавите-членки и трети държави;

б) развитието на условията на конкуренцията в рамките на Съюза, доколкото това развитие би могло да поощри конкуренцията на предприятията,

в) нуждите от снабдяване на Съюза със суровини и полуфабрикати, като същевременно контролира нарушенията на условията на конкуренцията между държавите-членки, по

отношение на готовите продукти,
г) необходимостта да се избягват сериозни смущения в икономическия живот на държавите-членки и да се гарантира рационално развитие на производството и подем на потреблението в Съюза.

ПОДРАЗДЕЛ 2

МИТНИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член III-152

В приложното поле на Конституцията, европейски закон или рамков закон постановява мерки за засилване на митническото сътрудничество между държавите-членки, както и между държавите-членки и Комисията.

ПОДРАЗДЕЛ 3

ЗАБРАНА НА КОЛИЧЕСТВЕНИ ОГРАНИЧЕНИЯ

Член III-153

Количествените ограничения върху вноса и износа, както и всички мерки с равностоен ефект са забранени между държавите-членки.

Член III-154

Член III-153 не отменя забраните или ограниченията върху внос, износ или транзит на стоки, основавани на съображения, свързани с обществения морал, обществения ред или обществената сигурност, със закрилата на здравето и на живота на хората и на животните или опазването на растенията, със защита на националните богатства с художествена, историческа или археологическа стойност или защита на индустриалната и търговската собственост. Независимо от това, тези забрани или ограничения не трябва да съставляват средство за произволна дискриминация, нито прикрито ограничение по отношение на търговията между държавите-членки

Член III-155

1. Държавите-членки устройват националните монополи с търговски характер по такъв начин, че да се гарантира изключването на всякаква дискриминация между гражданите на държавите-членки при условията на доставка и търговия.

Настоящият член се прилага по отношение на всеки орган, чрез който дадена държава-членка де юре или де факто контролира, ръководи или влияе съществено, пряко или непряко, върху вноса и износа между държавите-членки. Той се прилага също и по отношение на монополите, делегирани от държавата на други органи.

2. Държавите-членки се въздържат от въвеждане на всякаква нова мярка, противоречаща на посочените в параграф 1 принципи или стесняваща обсега на действие на членовете, регламентиращи забраната на митата и количествените ограничения между държавите-членки.

3. В случай, че даден монопол с търговски характер съдържа метод, предназначен да улеснява търговията или рентабилността на селскостопанските стоки, при прилагането на разпоредбите на настоящия член, следва да се осигурят равностойни гаранции относно заетостта и жизненото равнище на заинтересованите производители.

Раздел 4

КАПИТАЛИ И ПЛАЩАНИЯ

Член III-156

Съгласно разпоредбите на настоящия раздел, ограниченията по отношение движението на капитали и плащанията между държавите-членки, както и между държавите-членки и трети държави, са забранени.

Член III-157

1. Член III-156 следва да не накърнява прилагането спрямо трети страни на ограничения, съществуващи към 31 декември 1993 г., приети по силата на националното или Съюзното право, относно движение на капитали към и от трети държави, и когато те са свързани с преки инвестиции, включително и инвестиции в недвижими имоти, установяване и предоставяне на финансови услуги или допускане на ценни книжа в капиталовите пазари. С оглед ограниченията, съществуващи в националното законодателство в Естония и Унгария, датата е 31 декември 1999 г.
2. Европейският закон или рамков закон постановява мерките относно движението на капитали към и от трети страни, когато те предполагат преки инвестиции, включително и инвестиции в недвижими имоти, установяване, предоставяне на финансови услуги или допускане на ценни книжа в капиталовите пазари. Европейският парламент и Съветът се стремят да осъществят постигането на целта за свободно движение на капитали между държавите-членки и трети страни, във възможно най-широка степен, без да се накърняват други разпореджения на Конституцията.
3. По изключение от параграф 2, само европейски закон или рамков закон на Съвета може да постанови мерки, които представляват крачка назад в правото на Съюза по отношение либерализацията на движението на капитали към или от трети страни. Съветът се произнася с единодушие, след консултиране на Европейския парламент.

Член III-158

1. Член III-156 не накърнява правото на държавите-членки:
 - а) да прилагат съответните разпоредби от тяхното данъчно законодателство, които разграничават данъкоплатците, които се намират в неравнопоставени условия относно мястото им на постоянно пребиваване или мястото, където са инвестирани капиталите им;
 - б) да предприемат всички необходими мерки за предотвратяване на нарушенията на техните законни и подзаконови разпоредби в националното законодателство, а именно в областта на данъчното облагане или в областта на контрола върху финансовите институции, да предвиждат процедури за деклариране на движението на капитали с цел административна или статистическа информация, или да вземат мерки, основаващи се на съображения, свързани с обществения ред или обществената сигурност.
2. Настоящият раздел не засяга възможността да се прилагат ограничения по отношение на правото на установяване, съвместими с Конституцията.
3. Мерките и процедурите, посочени в параграфи 1 и 2, не трябва да представляват нито средство за произволна дискриминация, нито прикрито ограничение на свободното движение на капитали и плащания, така както то е дефинирано в член III-156.
4. При липсата на европейски закон или рамков закон, предвиден по член III-15 7, параграф 3, Комисията, или - при липса на европейско решение от нейна страна до три месеца след отправянето на заявката от засегнатата държава - Съветът може да приеме европейско решение разпореждащо, че рестриктивните данъчни мерки, приети от държава-членка по отношение на една или повече трети страни, доколкото съответстват на някоя от целите на Съюза, се обявяват за съвместими с Конституцията

и с доброто функциониране на вътрешния пазар. Съветът се произнася единодушно по молбата на държавата-членка.

Член III-159

Когато, при извънредни обстоятелства, движенията на капитали от или към трети държави причиняват или заплашват да причинят сериозни затруднения във функционирането на Икономическия и паричен съюз, Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейски регламенти или решения, постановяващи защитни мерки по отношение на трети страни, в продължение на период не по-дълъг от шест месеца, и то в случай, че тези мерки са абсолютно наложителни. Той се произнася след консултиране с Европейската централна банка.

Член III-160

Когато реализирането на целите, посочени в член III-257, го изисква, а именно що се отнася до превантивните мерки спрямо организираната престъпност, тероризма и трафика с хора, както и в борбата срещу тези явления, европейският закон може да определи рамката на мерки относно движението на капитали и плащанията, като например замразяване на фондове, на финансови авоари или икономически придобивки, принадлежащи на физически или юридически лица, на сдружения или недържавни образувания, които се държат от тях или са тяхно притежание. Съветът, по предложение на Комисията, приема европейски регламенти или решения с цел да приведе в изпълнение закона посочен в първи параграф. Актовете, визирани в настоящия член съдържат необходимите разпоредби по отношение на правните гаранции.

Раздел 5

ПРАВИЛА ЗА КОНКУРЕНЦИЯТА

ПОДРАЗДЕЛ 1

ПРАВИЛА ЗА ПРЕДПРИЯТИЯТА

Член III-161

1. Забранени като несъвместими с общия вътрешен пазар са всякакви споразумения между предприятия, всякакви решения на сдружавания от предприятия и всякакви съгласувани практики, които биха могли да бъдат в ущърб на търговията между държавите-членки и които имат за цел или като резултат накръняване, ограничаване или нарушаване на нормите на конкуренцията в рамките на общия вътрешен пазар, и по-точно тези, които:

- а) пряко или косвено фиксират покупни или продажни цени или други търговски условия,
- б) ограничават или контролират производството, пазарите, техническото развитие или инвестициите,
- в) разпределят пазарите или източниците на снабдяване,
- г) прилагат по отношение на търговски партньори, неравностойни условия за еднакви дейности, налагайки им по този начин неизгодно конкурентно положение,
- д) налагат при сключването на договори приемането от страна на партньорите на допълнителни задължения, които по своята същност или съгласно нормите на търговията, нямат връзка с предмета на тези договори.

2. Споразуменията или решенията, които са забранени по силата на настоящия член, се считат за нищожни.

3. Независимо от това, параграф 1 може да бъде обявен за неприложим по отношение на:

всяко споразумение или категория споразумения между предприятия, всяко решение или категория решения на сдружаване на предприятия, и всяка съгласувана практика или категория съгласувани практики, които допринасят за подобряване на производството или дистрибуцията на продуктите или за поощряване на техническия и икономическия прогрес, като същевременно отреждат за потребителите справедлив дял от постигнатата печалба, и които:

- а) не налагат на заинтересованите предприятия ограничения, които не са необходими за постигането на тези цели,
- б) не дават на дадени предприятия възможност да елиминират конкуренцията, по отношение на съществена част от съответните стоки.

Член III-162

Всяка злоупотреба от страна на едно или повече предприятия с дадено господстващо положение в общия вътрешен пазар, или със съществена част от него е забранена като несъвместима с общия вътрешен пазар и доколкото би могла да засегне търговията между държави-членки, такива практики на злоупотреба могат да се състоят в :

- а) пряко или косвено налагане на несправедливи покупни или продажни цени или на други търговски условия;
- б) ограничаване на производството, пазарите или техническото развитие в ущърб на потребителите,
- в) прилагане, по отношение на търговски партньори, на неравностойни условия за извършване на еднакви дейности, като по този начин им се налага неблагоприятно конкурентно положение,
- г) поставяне сключването на договори в зависимост от приемане от страна на партньорите на допълнителни задължения, които по своята същност или съгласно нормите на търговията нямат връзка с предмета на тези договори.

Член III-163

1. Съветът, по предложение на Комисията, приема европейските регламенти относно прилагането на принципите, фигуриращи в членове III-161 и III-162. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент.

2. Тези регламенти, имат за цел, в частност:

- а) да гарантират спазването на забраните, посочени в член III-161, параграф 1 и в член III-162 посредством установяването на глоби и периодични имуществени санкции,
- б) да определят детайлните правила за прилагането на член III-161, параграф 3 като се взема предвид, от една страна, необходимостта от осигуряване на ефективен надзор, а от друга, от опростяване във възможно най-голяма степен на административния контрол,
- в) да уточнят, при необходимост, приложния обхват на членове III-161 и III-162 относно различните отрасли на икономиката,
- г) да определят съответните функции на Комисията и на Съда на Европейския съюз, при прилагането на разпоредбите, посочени в настоящия параграф,
- д) да определят отношенията между законодателства на държавите-членки и разпоредбите на настоящия подраздел, както и европейските регламенти, приети в приложение на настоящия член.

Член III-164

До влизането в сила на европейските регламенти, приети в приложение на член III-163,

властите на държавите-членки се произнасят относно приемливостта на споразуменията и относно злоупотребата с господстващо положение в общия вътрешен пазар, в съответствие с вътрешното право на съответната държава и с разпоредбите на член III-161, по-точно параграф 3, и член III-162.

Член III-165

1. Без да се накърнява член III-164, Комисията следи за прилагането на определените в членове III-161 и III-162 принципи. Тя разследва, по молба на дадена държава-членка или по собствена инициатива, и в сътрудничество с компетентните органи на държавите-членки, които ѝ оказват помощ, случаи на предполагаемо нарушение на гореспоменатите принципи. Ако констатира наличие на нарушение, тя предлага съответните мерки за неговото прекратяване.

2. Ако нарушенията, по параграф 1 не бъдат преустановени, Комисията приема мотивирано европейско решение, констатиращо нарушаването на принципите. Тя може да публикува своето решение и да оправомощи държавите-членки да предприемат необходимите мерки, чиито условия и методи за разрешаване на ситуацията се определят от нея.

3. Комисията може да приеме европейски регламенти, отнасящи се до категориите споразумения, за които Съветът е приел европейски регламент, съгласно член III-163, параграф 2, буква "б".

Член III-166

1. Държавите-членки, по отношение на публичните предприятия и предприятията, на които те предоставят специални или изключителни права, не постановяват и не запазват никаква мярка противоречаща на разпоредбите на Конституцията, и специално на предвидените в член I-4, параграф 2 и членове III-161 до III-169.

2. Предприятията, на които е възложено осъществяването на услуги от общ икономически интерес или които имат характер на данъчен монопол, са подчинени на разпорежданията на Конституцията, и в частност на нормите на конкуренцията, доколкото прилагането на тези норми не възпрепятства юридическото или фактическото изпълнение на особената задача, с която те са натоварени. Развитието на търговията не трябва да бъде засягано в степен, която противоречи на интересите на Съюза.

3. Комисията се грижи за прилагането на разпоредбите на настоящия член и приема, когато е необходимо, съответни европейски регламенти или решения.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ПОМОЩИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ

Член III-167

1. Освен при предвидени в Конституцията изключения, несъвместими с общия вътрешен пазар, доколкото засягат търговията между държавите-членки, са помощите, предоставяни от държавите-членки или от държавни ресурси, под каквато и да е форма, които нарушават или които представляват заплаха за нарушаване на нормите на конкуренцията, облагодетелствайки определени предприятия или определени производства.

2. Съвместими с вътрешния пазар са :

а) помощите със социален характер, предоставяни индивидуално на отделни потребители, при условие, че те се предоставят без дискриминация, свързана с произхода на продуктите,

б) помощите с цел възстановяване на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни обстоятелства,

в) помощите, предоставяни за икономиката на някои региони на Федерална Република Германия, засегнати от разделянето на Германия, доколкото тези помощи са необходими за компенсирането на икономически неизгодните положения, предизвикани от това разделение. Пет години след влизането в сила на настоящия Договор за създаване на Конституция за Европа, Съветът по предложение от Комисията може да приеме европейско решение, отменящо настоящата буква.

3. Могат да се смятат за съвместими с вътрешния пазар:

а) помощите за насърчаване на икономическото развитие на региони, в които жизненото равнище е ненормално ниско или в които има сериозен недостиг на заетост, и на регионите по ЧЛЕН III-424, предвид тяхното структурно, икономическо и социално положение;

б) помощите, предназначени за поощряване на осъществяването на важен проект с общоевропейски интерес или за преодоляване на сериозно сътресение в икономиката на дадена държава-членка,

в) помощите, предназначени за улесняване на развитието на определени икономически дейности или определени икономически региони, когато тези помощи не накърняват условията на търговията до степен, противоречаща с общия интерес,

г) помощите за насърчаване на културата и опазване на културното наследство, когато тези помощи не накърняват условията на търговията и конкуренцията в Съюза, в степен противоречаща с общия интерес,

д) останалите категории помощи, определени чрез европейски регламенти или решения, приети от Съвета по предложение на Комисията.

Член III-168

1. Комисията извършва, заедно с държавите-членки, постоянен преглед на съществуващите режими за предоставяне на помощи, съществуващи в тези държави. Тя им предлага подходящи мерки в съответствие на прогресивното развитие или функционирането на общия вътрешен пазар.

2. Ако, след като е наредила на заинтересованите страни да представят своите становища, Комисията констатира, че предоставяна помощ от дадена държава-членка или чрез държавни ресурси, е несъвместима с общия вътрешен пазар от гледна точка на членове III-167, или че тази помощ е използвана по неправилен начин, тя приема европейско решение, чиято цел е да накара заинтересованата държава-членка да я отмени или измени в срок, определен от Комисията.

Ако въпросната държава-членка не се съобрази с това европейско решение в определения срок, Комисията или всяка друга заинтересована държава, може пряко да сезира Съда на ЕС, като изключение от членове III-360 и III-361.

По молба на дадена държава-членка, Съветът може, произнасяйки се с единодушие, да приеме европейско решение, според което дадена помощ, която държавата предоставя или има намерение да предостави, трябва да се счита за съвместима с общия вътрешен пазар, по изключение на член III-167 или на европейските регламенти предвидени в член III-169, ако такова решение е оправдано от извънредни обстоятелства. Ако по отношение на тази помощ Комисията е започнала процедурата предвидена в настоящия параграф, алинея първа, отправената от страна на заинтересованата държава-членка молба до Съвета има суспендиращо действие спрямо въпросната процедура до вземане на решение от страна на Съвета.

Независимо от това, ако Съветът не е взел решение в срок от три месеца, считано от датата на подаване на молбата, Комисията дава становището си.

3. Комисията бива информирана от държавите-членки в достатъчен срок, за да има възможност да представи своите забележки относно проектите, целящи предоставяне или изменение на помощи. Ако счита, че даден проект не е съвместим с общия вътрешен пазар, от гледна точка на член III-167, тя започва незабавно предвидената в параграф 2 на този член процедура. Заинтересованата държава-членка няма право да привежда в изпълнение планираните мерки, докато тази процедура не достигне до приемане на окончателно решение.

4. Комисията може да приеме европейски регламенти относно категориите държавни помощи, за които Съветът е решил, съгласно член III-169, че биха могли да бъдат освободени от процедурата посочена в параграф 3.

Член III-169

Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейски регламенти относно прилагането на член III-167 и III-168 и в частност относно определянето на условията за прилагане на член III-168, параграф 3, както и категориите помощи, които са освободени от тази процедура, съгласно член 168, параграф 3. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент.

Раздел 6

ДАНЪЧНИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-170

1. Никоя държава-членка не налага пряко или косвено върху стоките на другите държави-членки вътрешно данъчно облагане, от каквото и да е естество, което да надвишава данъчното облагане, наложено пряко или косвено върху подобни местни стоки.

Освен това, никоя държава-членка не налага върху стоките на другите държави-членки вътрешно данъчно облагане от такъв характер, че косвено да защитава производството на други стоки.

2. Продуктите, изнесени от една държава-членка на територията на друга държава-членка не могат да се ползват от никакво облекчение на вътрешни данъци, по-високи от данъците, с които са били пряко или непряко обложени.

3. По отношение на налози, различни от данък върху оборота, акцизите и други косвени данъци, не е възможно освобождаване и възстановяване на парични суми по износ към другите-държави-членки, не могат да бъдат предоставяни и компенсаторни такси за вноса от държавите-членки, освен ако разпоредбите предварително са били одобрени за ограничен период от време с европейско решение, прието от Съвета по предложение на Комисията

Член III-171

1. Европейски закон или рамков закон на Съвета постановява мерките за хармонизиране на законодателствата относно данъците върху оборота, акцизните облагания и другите косвени данъци, доколкото това сближаване е необходимо, за да се осигури изграждането и функционирането на вътрешния пазар и да се предотвратят нарушения в нормите на конкуренцията. Съветът се произнася с единодушие след консултиране с Европейския парламент и с Икономическия и социален комитет.

Раздел 7

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-172

1. Освен ако Конституцията предвижда друго решение, настоящият член се прилага за осъществяване на целите, посочени в член III-130. Европейският закон или рамков закон постановява мерките относно сближаването на законовите, подзаконовите и административни разпоредби на държавите-членки, които имат за цел установяването и функционирането на вътрешния пазар. Той се приема след консултиране с Икономическия и социален комитет.
2. Параграф 1 не се прилага по отношение на данъчните разпоредби, по отношение на разпоредбите свързани със свободното движение на лица или разпоредбите, отнасящи се до правата и интересите на наетите работници.
3. Комисията, в своите предложения представени в параграф 1 относно здравеопазването, безопасността, опазването на околната среда и защитата на потребителите, взема за основа едно високо равнище на закрила, като отчита всяко ново развитие, основаващо се на научни факти. В рамките на съответните си правомощия, Европейският парламент и Съветът също се стремят да постигнат тази цел.
4. Ако след приемането посредством европейски закон, рамков закон или европейски регламент на Комисията на определена мярка за хармонизиране, дадена държава-членка счита за необходимо да запази някои национални разпоредби, обосновани от важни изисквания, посочени в член III-154 или свързани с опазването на околната или работната среда, тя ги съобщава на Комисията, като посочва причините за тяхното запазване.
5. Освен това, без да се накърнява параграф 4, ако след приемане на мярка за хармонизиране чрез европейски закон, рамков закон, или чрез европейски регламент на Комисията, дадена държава-членка счита за необходимо въвеждането на някои национални разпоредби, основаващи се на нови научни доказателства относно опазването на околната или работната среда и обосновани от специфичен за тази държава-членка проблем, възникнал след приемането на мярката за хармонизиране, тя съобщава на Комисията предвижданите разпоредби, както и мотивите за тяхното приемане.
6. В срок от шест месеца след нотификациите, посочени в параграфите 4 и 5, Комисията приема европейско решение, одобряващо или отхвърлящо въпросните национални разпоредби, след като е проверила дали те са или не са средство за произволна дискриминация или прикрито ограничаване на търговията между държави-членки и дали те представляват или не пречка за функционирането на вътрешния пазар. При отсъствие на решение на Комисията в този срок, националните разпоредби, посочени в параграфи 4 и 5 се считат за одобрени.
При наличие на обстоятелства, обусловени от сложността на въпроса и при отсъствие на опасност за човешкото здраве, Комисията може да уведоми въпросната държава, че посоченият в настоящият параграф период може да бъде удължен с нов период с максимална продължителност до шест месеца.
7. Когато, в приложение на параграф 6, дадена държава-членка е оправомощена да запази или да въведе национални разпореджения, които представляват отклонения по отношение на дадена мярка за хармонизиране, Комисията проучва незабавно дали е уместно да се предложи преработване на тази мярка.
8. Когато дадена държава-членка повдигне специфичен проблем, свързан с общественото здравеопазване, в област, която преди това е била предмет на приложение на мерки за хармонизиране, тя информира за това Комисията, която незабавно проучва дали е необходимо да предложи подходящи мерки.
9. По изключение от процедурата, предвидена в членове III-360 и III-361, Комисията и

всяка държава-членка могат да сезират директно Съда, ако считат, че друга държава-членка злоупотребява с правомощията, предвидени в настоящия член.

10. Мерките за хармонизиране, посочени в настоящия член, включват в съответни случаи защитна клауза, оправомощаваща държавите-членки да приемат временни мерки, основаващи се на една или повече неикономически причини, посочени в член III-154, които мерки подлежат на контрол съгласно процедура от страна на Съюза.

Член III-173

Без да се накърнява член III-172, европейски рамков закон на Съвета постановява мерките относно сближаването на законовите, подзаконови или административни разпоредби на държавите-членки, които имат пряко отражение върху установяването и функционирането на вътрешния пазар. Съветът се произнася с единодушие след консултиране с Европейския парламент и с Икономическия и социален комитет.

Член III-174

В случай, че Комисията установи, че дадено съществуващо различие между законовите, подзаконовите и административни разпоредби на държавите-членки е неправомерно спрямо условията на конкуренция във вътрешния пазар и предизвиква нарушение, което трябва да бъде премахнато, тя се консултира със заинтересованите държави-членки.

Ако тази консултация не доведе до споразумение, европейският рамков закон приема мерки за премахване на въпросното нарушение. Всички други полезни мерки, предвидени от Конституцията, могат да бъдат приети.

Член III-175

1. Когато има основание за опасение, че приемането или изменението на дадена законова, подзаконова или административна национална разпоредба би могло да предизвика нарушение по смисъла на член III-174, държавата-членка, която има намерение да приеме тези разпоредби, се консултира с Комисията. След като се консултира с държавите-членки, Комисията препоръчва на заинтересованите държави подходящи мерки за предотвратяване на въпросното нарушение.

2. Ако държавата-членка, която желае да приеме или измени свои национални разпоредби, не спазва препоръката, която Комисията ѝ е отправила, не би могло да се изисква от останалите държави-членки, в приложение на член III-174, да изменят техните национални разпоредби с цел премахване на това нарушение. Ако държавата-членка, която е пренебрегнала препоръката на Комисията, предизвика нарушение, което вреди единствено на нея, член III-174 не се прилага.

Член III-176

В процеса на създаването и функционирането на вътрешния пазар, европейският закон или рамков закон постановява мерките относно създаването на европейски актове за гарантиране на единна защита на правата върху интелектуалната собственост в Съюза и за учредяването на централизирани режими за оправомощаване, координация и контрол в рамките на Съюза.

Европейски закон на Съвета определя езиковия режим на европейските актове относно интелектуалната собственост. Съветът се произнася с единодушие след консултиране с Европейския парламент.

Глава II

ИКОНОМИЧЕСКА И ПАРИЧНА ПОЛИТИКА

Член III-177

С оглед на целите, посочени в член I-3, дейността на държавите-членки и на Съюза включва съгласно условията, предвидени в Конституцията, установяването на икономическа политика, която се основава на тясно координиране на икономическите политики на държавите-членки на вътрешния пазар и на определянето на общи цели и се осъществява в съответствие с принципа за открита пазарна икономика със свободна конкуренция.

Същевременно, в съответствие с условията и процедурите, предвидени от Конституцията, тази дейност включва въвеждането на единна валута, еврото, както и определянето и воденето на единна парична политика и на политика при определянето на обменните курсове, чиято основна цел е да поддържат стабилността на цените, и без да се накърнява тази цел, да се поддържат общите икономически политики в Съюза, в съответствие с принципа за открита пазарна икономика със свободна конкуренция. Тази дейност на държавите-членки и на Съюза, включва спазването на следните ръководни принципи: стабилни цени, стабилни публични финанси и валутни условия и стабилен платежен баланс.

Раздел I **ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА**

Член III-178

Държавите-членки осъществяват своите икономически политики, така че да допринасят за постигането на целите на Съюза, определени в член I-3, и в контекста на основните насоки, посочени в член III-179, параграф 2. Държавите-членки и Съюзът действат при спазване на принципа за отворена пазарна икономика със свободна конкуренция, като поощряват ефективното разпределяне на ресурсите, и в съответствие с принципите, определени в член III-177.

Член III-179

1. Държавите-членки считат своите икономически политики за въпрос от общ интерес и ги координират в рамките на Съвета, съгласно с член III-178.

2. Съветът, по препоръка на Комисията, изготвя проект на основните насоки на икономическите политики на държавите-членки и на Съюза и докладва своите изводи на Европейския съвет.

Европейският съвет, въз основа на доклада на Съвета, обсъжда заключение относно основните насоки на икономическите политики на държавите-членки и на Съюза.

Съветът, въз основа на това заключение, приема препоръка, която определя основните насоки. Той информира за това Европейския парламент.

3. С цел да осигури по-тясна координация на икономическите политики и трайно сближаване на икономическите резултати на държавите-членки, Съветът, въз основа на доклади, представени от Комисията, наблюдава икономическото развитие във всяка от държавите-членки и в Съюза, както и съответствието на икономическите политики с основните насоки, посочени в параграф 2, и редовно извършва цялостна оценка.

За нуждите на този многостранен контрол, държавите-членки изпращат на Комисията информации относно важните мерки, които те са приели в областта на икономическата си политика и всяка друга информация, която преценяват за необходима.

4. Когато се установи, в рамките на посочената в параграф 3 процедура, че икономическите политики на дадена държава-членка не съответствуват на основите насоки, посочени в параграф 2 или, че те могат да представляват заплаха за правилното функциониране на Икономическия и паричен съюз, Комисията може да отправи

предупреждение до съответната държава-членка. Съветът, по препоръка на Комисията, може да отправи необходимите препоръки до въпросната държава-членка. Съветът може да реши, по предложение на Комисията, да публикува препоръките си.

Съгласно разпоредбите на настоящия параграф, Съветът се произнася, без да взема предвид гласа на представителя на въпросната държава-членка в Съвета.

Квалифицираното мнозинство се определя като поне 55 % от гласовете на останалите членове на Съвета, представляващи държавите-членки, които съставляват поне 65 % от населението на участващите държави-членки.

Блокиращо малцинство трябва да включва поне минимален брой от тези други членове на Съвета, представляващи повече от 35 % от населението на участващите държави-членки плюс един член, без който квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

5. Председателят на Съвета и Комисията докладват на Европейския парламент относно резултатите от многостранния контрол. Председателят на Съвета може да бъде поканен да се яви пред компетентна комисия на Европейския парламент, ако Съветът е публикувал препоръките си.

6. Европейският закон може да определи подробни правила на процедурата за многостранен контрол, посочена в параграфи 3 и 4.

Член III-180

1. Без да се накърняват останалите процедури, предвидени в Конституцията, Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейско решение за определяне на мерки, съответстващи на икономическото положение, а именно, ако възникнат сериозни затруднения при снабдяването с определени стоки.

2. Когато дадена държава-членка среща затруднения или за нея съществува сериозна заплаха от тежки затруднения, поради природни бедствия или извънредни събития, които са извън нейния контрол, Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейско решение, с което да окаже, при определени условия, финансова помощ на заинтересованата държава-членка, от страна на Съюза. Председателят на Съвета уведомява Европейския парламент за това решение.

Член III-181

1. Забранено е на Европейската централна банка и на централните банки на държавите-членки (наричани по-нататък "национални централни банки") да отпускат овърдрафт или всякакъв друг вид кредит на институции, органи, служби или агенции на Съюза, на централните администрации, местните, регионалните власти или другите публичните власти, на други публични организации или предприятия на държавите-членки; директното придобиване от тях на документи за задължения от страна на Европейската централна банка или националните централни банки, също е забранено.

2. Параграф 1 не се прилага по отношение на публичните кредитни институции, които при предоставяне на ликвидни средства от страна на централните банки се третират еднакво от страна на националните централни банки и на Европейската централна банка, както и частните кредитни институции.

Член III-182

Забраняват се всички мерки и разпоредби, които не се основават на съображения, свързани с финансов контрол и които установяват привилегирован достъп до финансовите институции на институциите, органите, служби или агенциите на Съюза, на централните органи на властта, на регионалните и местни органи и на другите

публични власти или други публични организации или предприятия на държавите-членки.

Член III-183

1. Съюзът не носи отговорност и не поема задълженията на централните органи на властта, на регионалните или местни власти, на другите публични власти или публични организации или държавни предприятия на дадена държава-членка, нито ги поема за своя сметка, без да се засяга взаимното даване на финансови гаранции за съвместно осъществяване на определен проект. Държава-членка не носи отговорност за задълженията на централните органи на властта, регионалните или местни власти, другите публични власти или публични организации или държавни предприятия на друга държава-членка, нито ги поема за своя сметка, като това не засяга взаимното даване на финансово гарантиране за съвместно осъществяване на определен проект.
2. Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейски регламенти или решения, които уточняват критериите по прилагането на забраните, посочени в членове III-181 и III-182 и в настоящия член. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент.

Член III-184

1. Държавите-членки избягват прекомерния бюджетен дефицит.
2. Комисията следи развитието на бюджетното състояние и на размера на държавния дълг в държавите-членки с цел да се открият допуснати грешки. Тя проверява по-специално дали е спазена бюджетната дисциплина въз основа на следните два критерия:
 - а) дали съотношението между предвидения или действителния бюджетен дефицит спрямо brutния вътрешен продукт надвишава определен показател, освен ако:
 - I) това съотношение е намалявало значително и постоянно, и е достигнало равнище, близко до определения показател, или
 - II) или ако надвишаването на референтна стойност е извънредно и временно и гореспоменатото съотношение остава близко до показателя;
 - б) дали съотношението между държавния дълг и brutния вътрешен продукт надвишава определен показател, освен ако това съотношение намалее достатъчно и се доближи със задоволителни темпове до показателя.Стойностите на показателите са посочени в Протокола относно процедурата във връзка с прекомерните дефицити.
3. Ако държава-членка не отговаря на изискванията на един от тези критерии, Комисията изготвя доклад. Докладът на Комисията отчита също така дали бюджетният дефицит надвишава държавните инвестиционни разходи и взема предвид всички други прилежащи фактори, включително и средносрочната икономическа и бюджетна позиция на държавата-членка. Комисията може също така да изготви доклад, ако независимо от спазването на изискванията, произтичащи от критериите, тя счита, че съществува риск за прекомерен дефицит в някоя от държавите-членки.
4. Икономическият и финансов комитет, създаден по член III-192 издава становище относно доклада на Комисията.
5. Ако Комисията счита, че в държава-членка е налице или съществува риск от настъпване на прекомерен дефицит, тя изпраща становище до заинтересованата държава-членка и съответно информира Съвета.
6. Съветът, по предложение на Комисията, като взема под внимание евентуалните забележки на въпросната държава-членка и след цялостна оценка, решава дали е налице

прекомерен дефицит. В този случай той приема без ненужно отлагане по препоръка на Комисията, препоръките, адресирани до заинтересованата държава-членка, за да може тя да преодолее това положение в определен срок. Тези препоръки не се публикуват, с изключение на разпоредбите на параграф 8.

Съгласно настоящия параграф, Съветът се произнася, без да бъде взет под внимание гласът на члена на Съвета, представляващ въпросната държава-членка.

Квалифицираното мнозинство се определя като мнозинство от най-малко 55 % от останалите членове на Съвета, представляващи държавите-членки, съставляващи най-малко 65 % от населението на участващите държави-членки.

Блокиращо малцинство трябва да включва поне минималния брой от тези други членове на Съвета, представляващи повече от 35 % от населението на участващите държави-членки плюс един член, без който квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

7. Съветът, по препоръка на Комисията, приема европейски решения и препоръки, посочени в параграфи 8 до 11.

Той се произнася, без да бъде взет под внимание гласът на представителя на въпросната държава-членка в Съвета.

Квалифицираното мнозинство се определя като поне 55 % от гласовете на останалите членове на Съвета, представляващи държавите-членки, които съставлява поне 65 % населението на участващите държави-членки.

Блокиращо малцинство трябва да включва поне минималния брой от тези други членове на Съвета, представляващи повече от 35 % от населението на участващите държави-членки плюс един член, без което квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

8. Когато Съветът приеме европейско решение установяващо, че никакво действие с реален ефект не е било предприето в отговор на неговите препоръки в определения срок, той може да публикува своите препоръки.

9. Ако държава-членка продължава да не изпълнява на практика препоръките на Съвета, той може да приеме европейско решение, отправящо нареждане към въпросната държава-членка да предприеме в определен срок мерки, целящи намаляването на дефицита, което се счита за необходимо от страна на Съвета като мярка за подобряване на положението.

В такъв случай, Съветът може да поиска от въпросната държава-членка да представи отчети по точно определен график, за да се следят усилията, която тази държава полага за промяна и подобряване на положението.

10. Докато дадена държава-членка продължава да не се съобразява с европейско решение, взето съгласно параграф 9, Съветът може да реши да приложи, или в даден случай да засили една или повече от следните мерки:

а) да изисква от заинтересованата държава-членка да публикува допълнителни сведения, подлежащи на уточняване от страна на Съвета, преди да издаде облигации и ценни книжа;

б) да покани Европейската инвестиционна банка да преразгледа своята политика за отпускане на заеми по отношение на въпросната държава-членка;

в) да изиска от въпросната държава-членка да внесе в Съюза безлихвен депозит в съответен размер до момента, в който Съветът счете, че прекомерният дефицит е преодолян;

г) да налага глоби в съответен размер.

Председателят на Съвета информира Европейския парламент за взетите решения.

11. Съветът отменя всички или някои от мерките, посочени в параграфи 6 и 8, 9 и 10, когато счете, че прекомерният дефицит във въпросната държава-членка е бил

коригиран. Ако преди това Съветът е публикувал своите препоръки, той заявява публично, веднага след отмяната на посоченото в параграф 8 европейско решение, че прекомерният дефицит в тази държава-членка повече не съществува.

12. Правото на иск по членове III-360 и III-361 не може да бъдат упражнявано в рамките на параграфи 1 до 6 или 8 и 9.

13. Допълнителни разпоредби, отнасящи се до привеждането в изпълнение на описаната в настоящия член процедура, са изложени в Протокола относно процедурата във връзка с прекомерните дефицити.

Европейският закон на Съвета постановява съответните мерки, които заместват гореспоменатия протокол. Той се произнася с единодушие след съгласуване с Европейския парламент и с Европейската централна банка.

При условие на съвместимост с останалите разпоредби на настоящия параграф, Съветът, по предложение на Комисията, приема европейските регламенти или решения, които определят условията и определенията за прилагането на гореспоменатия протокол. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент.

Раздел 2

ПАРИЧНА ПОЛИТИКА

Член III-185

1. Основната цел на Европейската система на централните банки е да поддържа стабилността на цените. Без да се накърнява тази цел, Европейската система на централните банки подкрепя общите икономически политики в Съюза, с оглед да допринесе за постигането на целите на Съюза, така както са определени в член I-3. Европейската система на централните банки действа в съответствие с принципа на отворена пазарна политика със свободна конкуренция, като поощрява ефективното разпределяне на ресурсите и като спазва принципите, определени в член III-177.

2. Основните задачи, поставени пред Европейската система на централните банки, са следните:

- а) да определя и осъществява паричната политика на Съюза;
- б) да осъществява обменните операции съгласно член III-326;
- в) да държи и управлява официалните валутни резерви на държавите-членки;
- г) да спомага за доброто функциониране на платежните системи.

3. Параграф 2, точка в) се прилага, без да се накърнява съхранението и управлението от страна на правителствата на държавите-членки на оборотния капитал в чуждестранна валута.

4. Европейската централна банка се консултира:

- а) относно всеки акт на Съюза, предложен в областите от нейна компетентност;
- б) от националните органи относно всеки проект на законодателни норми в областите от нейна компетентност, но в границите и съгласно условията, определени от Съвета, съгласно предвидената в член III-187, параграф 4 процедура.

Европейската централна банка може по въпроси от нейната компетентност да представя становища пред институциите, органите или агенциите на Съюза или пред националните органи.

5. Европейската система на централните банки допринася за правилното провеждане на политиките, водени от компетентните органи, относно финансовия контрол върху кредитните институции и стабилността на финансовата система.

6. Европейският закон на Съвета може да възложи специфични задачи на Европейската централна банка, свързани с политиките в областта на финансовия контрол върху

кредитните и други финансови институции, с изключение на застрахователните компании. Съветът се произнася единодушно след консултиране с Европейския парламент и с Европейската централна банка.

Член III-186

1. Европейската централна банка има изключителното правомощие да разрешава емитирането на банкноти в евро в рамките на Съюза. Европейската централна банка и националните централни банки могат да емитират такива банкноти. Банкнотите, емитирани от Европейската централна банка и националните централни банки, са единственото законно платежно средство в рамките на Съюза.
2. Държавите-членки могат да емитират монети в евро, при условие, че размерът на емисията бъде одобрен от Европейската централна банка. Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейските регламенти, постановяващи мерки за хармонизиране на номиналните стойности и техническите спецификации на всички монети, предназначени да бъдат пуснати в обръщение, доколкото това е необходимо за осигуряване на нормалното им обръщение в рамките на Съюза. Съветът се произнася след консултиране с Европейския парламент и Европейската централна банка.

Член III-187

1. Европейската система на централните банки се ръководи от вземащите решения органи на Европейската централна банка, които съставляват Управителния съвет и Изпълнителния борд.
2. Уставът на Европейската система на централните банки е дефиниран в протокола относно устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка.
3. Член 5, параграфи 1, 2 и 3, член 17 и 18, член 19, параграф 1, членове 22, 23, 24 и 26, член 32, параграф 2, 3, 4 и 6, член 33, параграф 1, буква а) и член 36 от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка могат да бъдат изменяни чрез европейски закон:
 - а) или по предложение на Комисията, след съгласуване с Европейската централна банка;
 - б) или по препоръка на Европейската централна банка, след съгласуване с Комисията.
4. Съветът приема европейски регламенти и решения, постановяващи мерките, посочени в член 4, член 5, параграф 4, член 19, параграф 2, член 20, член 28, параграф 1, член 29, параграф 2, член 30, параграф 4 и член 34, параграф 3 от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент:
 - а) било по предложение на Комисията след консултиране с Европейската централна банка;
 - б) било по препоръка на Европейската централна банка след консултиране с Комисията.

Член III-188

При упражняване на компетенциите и при изпълнение на задачите и задълженията, възложени им от Конституцията и Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, нито Европейската централна банка, нито която и да било национална централна банка, нито член от техните органи за вземане на решения, не могат да искат или да приемат инструкции от институциите, органите, служби и агенции на Съюза, от правителствата на държавите-членки или от всеки друг орган. Институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, както и

правителствата на държавите-членки, се задължават да спазват този принцип и да не правят опити за оказване на влияние върху членовете на органите за вземане на решения на Европейската централна банка или на националните централни банки при изпълнението на техните задачи.

Член III-189

Всяка държава-членка осигурява съвместимостта на своето национално законодателство, включително и на Устава на своята национална централна банка с Конституцията и с Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка.

Член III-190

1. За изпълнението на задачите, възложени на Европейската система на централните банки, Европейската централна банка, в съответствие с Конституцията и съгласно условията, определени в Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, приема:

а) европейски регламенти, доколкото това е необходимо за изпълнение на задачите, определени в член 3, параграф 11 буква "а", в член 19, параграф 1, член 22 и член 25, параграф 2 от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, както и в случаите, които са предвидени в европейските регламенти и решения, посочени в член III-187, параграф 4;

б) европейски решения, необходими за изпълнение на задачите, възложени на Европейската система на централните банки съгласно Конституцията и Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка;

в) препоръки и становища.

2. Европейската централна банка може да реши да публикува своите европейски решения, препоръки и становища.

3. Съветът приема съгласно процедурата, предвидена в член III-187, параграф 4, европейските регламенти, определящи границите и условията, според които Европейската централна банка е оправомощена да налага на предприятията глоби или периодични имуществени санкции, в случай на неспазване на нейните европейски регламенти и решения.

Член III-191

Без да се накърняват компетенциите на Европейската централна банка, европейски закон или рамков закон постановяват необходимите мерки относно използването на еврото като единна парична единица. Такива закони или рамкови закони се приемат след консултации с Европейската централна банка.

Раздел 3

ИНСТИТУЦИОННИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-192

1. С цел да се спомогне за координирането на политиките на държавите-членки в максимална степен, необходима за функционирането на вътрешния пазар, се създава Икономически и финансов комитет.

2. Задачите на този комитет са :

а) да издава становища по искане на Съвета или на Комисията, или по собствена инициатива, предназначени за тези институции;

б) да следи икономическото и финансово положение на държавите-членки и на Съюза и

да докладва редовно за това на Съвета и на Комисията, а именно относно финансовите отношения с трети страни и международни институции;

в) без да се засяга член III-344, да допринася за подготовката на работата на Съвета, както е посочено в член III-159, член III-179, параграфи 2, 3, 4 и 6, членове III-180, III-183 и III-184, член III-185, параграф 6, член III-186, параграф 2, член III-187, параграфи 3 и 4, членове III-191 и III-196, член III-198, параграфи 2 и 3, член III-201, член III-202, параграфи 2 и 3, членове III-322 и III-326 и да изпълнява останалите консултативни и подготвителни задачи, възложени му от Съвета;

г) да извършва, поне веднъж годишно, преглед на положението по отношение на движението на капитали и свободата на плащанията, така както те произтичат от прилагането на Конституцията и актовете на Съюза; този преглед засяга всички мерки, свързани с движението на капитали и с плащанията; Комитетът докладва на Комисията и на Съвета за резултатите от този преглед.

Всяка една от държавите-членки, Комисията и Европейската централна банка назначават максимално по двама членове на Комитета.

3. Съветът, по предложение на Комисията, приема европейско решение, определящо условията относно състава на Икономическия и финансов комитет. Той се произнася след консултиране с Европейската централна банка и този комитет. Председателят на Съвета информира Европейския парламент за това решение.

4. Освен задачите, определени в параграф 2, ако и докато съществуват държави-членки, в изключение по смисъла на член III-197, комитетът следи валутното и финансово положение, както и общия платежна система на тези държави-членки и докладва редовно за това на Съвета и на Комисията.

Член III-193

За въпроси, попадащи в приложното поле на член III-179, параграф 4, член III-184, с изключение на параграф 13, членове III-191, III-196, член III-198, параграф 3, и член III-326, Съветът или някоя от държавите-членки могат да поискат от Комисията да отправи, според случая, препоръка или предложение. Комисията разглежда тази молба и представя незабавно заключенията си пред Съвета.

Раздел 4

РАЗПОРЕДБИ, ОТНАСЯЩИ СЕ ДО ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ, ЧИЯТО ВАЛУТА Е ЕВРО

Член III-194

1. С цел да се допринесе за нормалното функциониране на Икономическия и паричен съюз и съгласно съответните разпоредби на Конституцията, Съветът в съответствие с подходящата процедура по членове III-179 и III-184, с изключение на процедурата по член III-184, параграф 13, приема мерки, отнасящи се до държавите-членки, които са част от еврозоната с цел :

а) да се засили координацията и надзора на тяхната бюджетна дисциплина;

б) да се разработят, що се отнася до тях, насоки на икономическа политика, като се внимава те да бъдат съвместими с насоките, приети за Съюза като цяло, и да се осигури съответния надзор.

2. Само членовете на Съвета, представители на държавите-членки, които са част от еврозоната, имат право на глас по въпроси за мерките, посочени в параграф 1.

Квалифицираното мнозинство се определя като поне 55 % от гласовете на останалите членове на Съвета, представляващи държавите-членки, които съставляват поне 65 % населението на участващите държави-членки.

Блокиращо малцинство трябва да включва поне минималния брой от тези други членове на Съвета, представляващи над 35 % от населението на участващите държави-членки плюс един член, без което квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

Член III-195

Условията за свикването на заседанията на министрите на държавите-членки, чиято парична единица е еврото, са определени в Протокола за Еврогрупата.

Член III-196

1. С цел да гарантира мястото на еврото в международната парична система, Съветът, по предложение на Комисията, приема европейско решение, постановяващо общите позиции, относно въпросите, представляващи особен интерес за икономическия и паричен съюз в рамките на компетентните международни финансови институции и конференции. Съветът се произнася след консултиране с Европейска централна банка.

2. Съветът по предложение на Комисията може да приема подходящи мерки за осигуряване на единно представяне в международните финансови институции и конференции. Съветът се произнася след консултация с Европейска централна банка.

3. Единствено членовете на Съвета, представители на държавите-членки, които са част от еврозоната, имат право да гласуват относно мерките, посочени в параграфи 1 и 2. Квалифицираното мнозинство се определя като поне 55 % от гласовете на останалите членове на Съвета, представляващи държавите-членки, които съставляват поне 65 % от населението на участващите държави-членки.

Блокиращо малцинство трябва да включва поне минималния брой от тези други членове на Съвета, представляващи повече от 35 % от населението на участващите държави-членки плюс един член, без което квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

Раздел 5

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-197

а) Държавите-членки, за които Съветът не е решил, че отговарят на необходимите условия за приемане на еврото, са наричани по-нататък "държави-членки, предмет на изключение".

б) Разпоредбите на Конституцията, посочени по-долу, не се прилагат спрямо държавите-членки, предмет на изключение:

а) приемане на онези части от главните насоки на икономическите политики, отнасящи се най-общо до еврозоната (член III-179, параграф 2)

б) принудителни мерки за преодоляване на прекомерните дефицити (член III-184, параграфи 9 и 10)

в) цели и задачи на Европейската система на централните банки (член III-185, параграфи 1, 2, 3 и 5)

г) емитиране на еврото (член III-186)

д) актове на Европейската централна банка (член III-190)

е) мерки свързани с употребата на еврото (член III-191)

ж) валутни спогодби и други мерки относно политиката на паричен обмен (член III-326)

з) определяне на членовете на Съвета на директорите на Европейската централна банка (член III-382, параграф 2)

и) Европейски решения, установяващи общи позиции по въпроси от особено значение за икономическия и паричен съюз в рамки на компетентни международни финансови институции и конференции (член III-196, параграф 1);

й) Мерки, осигуряващи единно представяване в рамките на международни финансови институции и конференции (член III-196, параграф 2).

В членовете, съответно в точки от а) до й) "държави-членки" означават държави-членки, чиято парична единица е еврото.

3. Държавите-членки, предмет на изключение и техните национални централни банки се изключват от правата и задълженията в рамките на Европейската система на централните банки съгласно глава IX от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка.

4. Правото на глас на членовете на Съвета, представители на държавите-членки предмет на изключение, се прекратяват при приемането от Съвета на мерките, посочени в членовете, изброени в параграф 2 и следните случаи:

а) препоръки, адресирани към държавите-членки, чиято парична единица в рамките на многостранния надзор, включително и програмите за стабилност и предупрежденията е еврото (член III-179, параграф 4);

б) мерки относно прекомерния дефицит за държавите-членки, чиято парична единица е евро (член III-184, параграфи 6, 7, 8 и 11).

Квалифицираното мнозинство се определя като поне 55 % от гласовете на останалите членове на Съвета, представляващи държавите-членки, които съставляват поне 65 % от населението на участващите държави-членки.

Блокиращо малцинство трябва да включва поне минималния брой от тези други членове на Съвета, представляващи повече от 35 % от населението на участващите държави-членки плюс един член, без което квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

Член III-198

1. Най-малко веднъж на всеки две години, или по искане на държава-членка предмет на изключение, Комисията и Европейската централна банка, докладват на Съвета за напредъка, осъществен от държавите-членки, предмет на изключение, в изпълнението на техните задължения за осъществяването на Икономическия и паричен съюз. Тези доклади разглеждат, по-специално, дали националното законодателство на всяка една от тези държави-членки, включително и Уставът на нейната национална централна банка, е съвместимо с членове III-188 и III-189 и с Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка. Докладите разглеждат, също така, дали е постигнато високо и трайно равнище на съвместимост, анализирайки до каква степен всяка една от държавите-членки е изпълнила следните критерии:

а) постигането на високо равнище на стабилност на цените; това се проявява, когато нивото на инфлацията се приближава най-близко до нивото на три от държавите-членки с най-добри резултати по отношение на стабилност на цените;

б) устойчивост на положението на публичните финанси; това се проявява чрез състояние на бюджета, което не представя прекомерен държавен дефицит по смисъла на член III-184, параграф 6;

в) съобразяване с нормалните граници на отклонение, предвидени от механизма на валутните курсове на Европейската парична система в продължение на най-малко две години, без девалвация на валутата спрямо еврото;

г) трайният характер на конвергенцията, постигната от държавата-членка, предмет на изключение и нейното участие в механизма на валутните курсове, който се отразява в нивото на дългосрочните лихвени проценти.

Четири критерия, посочени в настоящия параграф и съответния период, в който всеки един от тях трябва да бъде спазван, са уточнени в Протокола относно критериите за конвергенция. Докладите на Комисията и на Европейската централна банка вземат предвид също така резултатите от интегрирането на пазарите, положението и развитието на платежния баланс по текущата сметка и прегледа на развитието на разходите за единица труд, както и други ценови показатели.

2. След консултиране с Европейския парламент и обсъждане в Европейския съвет, Съветът, по предложение на Комисията, приема европейско решение, което постановява кои държави-членки, предмет на изключение, отговарят на необходимите условия, въз основа на критериите, посочени в параграф 1, и отменя изключенията за съответните държави-членки.

Съветът се произнася след получена препоръка от квалифицираното мнозинство на онези от членовете му, представляващи държавите-членки, чиято парична единица е евро. Тези членове се произнасят в срок от шест месеца след получаване от Съвета на предложението на Комисията.

Квалифицираното мнозинство се определя като поне 55 % от гласовете на останалите членове на Съвета, представляващи държавите-членки, които съставляват поне 65 % населението на участващите държави-членки. Блокиращо малцинство трябва да включва поне минималния брой от тези други членове на Съвета, представляващи повече от 35 % от населението на участващите държави-членки плюс един член, без което квалифицираното мнозинство се счита за постигнато.

3. Ако се вземе решение, съгласно процедурата, предвидена в параграф 2, за отмяна на изключение, Съветът, по предложение на Комисията, приема европейски регламенти или решения, определящи необратимо курса, по който еврото заменя валутата на въпросната държава-членка и постановява останалите мерки, необходими за въвеждане на еврото като единна валута във въпросната държава-членка. Съветът се произнася с единодушно решение на членовете, представляващи държавите-членки, чиято парична единица е евро и съответната държава-членка, след консултиране с Европейската централна банка.

Член III-199

1. Ако и докато съществуват държави-членки, предмет на изключение, и без да се засяга член III-187, параграф 1, Генералният съвет на Европейската централна банка, посочен в член 45 от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, се учредява като трети орган за вземане на решения на Европейската централна банка.

2. Ако и докато съществуват държави-членки, предмет на изключение, по отношение на тези държави-членки, Европейската централна банка :

а) засилва сътрудничеството между националните централни банки;

б) засилва координацията на валутните политики на държавите-членки с оглед осигуряване стабилност на цените;

в) следи за функционирането на механизма на паричния курс;

г) осъществява консултации по въпроси, отнасящи се до правомощията на националните централни банки и засягащи стабилността на финансовите институции и пазари;

д) поема изпълнението на предишните функции на Европейския фонд за валутно сътрудничество, изпълнявани впоследствие от Европейския паричен институт.

Член III-200

Всяка държава-членка, предмет на изключение, разглежда своята парична политика

като проблем от общ интерес. Изпълнявайки това, тя се съобразява с опита, натрупан благодарение на сътрудничеството в рамките на механизма на валутните курсове.

Член III-201

1. В случай на затруднения или на сериозна заплаха от затруднения в платежния баланс на държава-членка, предмет на изключение, произтичащи било от цялостно нарушаване на стабилността на платежния ѝ баланс, било от естеството на валутата, с която тя разполага, и в частност, когато тези затруднения биха могли да застрашат функционирането на вътрешния пазар или реализирането на общата търговска политика, Комисията незабавно проучва положението във въпросната държава и действията, които държавата е предприела или които може да предприеме в съответствие с Конституцията, като използва всички средства, с които разполага. Комисията посочва мерките, които препоръчва да бъдат взети от заинтересованата държава-членка.

Ако действията, предприети от дадена държава-членка, предмет на изключение, и мерките, предложени от Комисията, се окажат недостатъчни за преодоляване на възникналите или очертаващи се трудности, Комисията препоръчва на Съвета, след съгласуване с Икономическия и финансов комитет, предоставянето на взаимна помощ и подходящите за това методи.

Комисията информира редовно Съвета относно положението и неговото развитие.

2. Съветът приема европейски регламенти или решения за отпускане на такава взаимна помощ и определя условията и подробностите на такава помощ, които могат да са под формата на:

а) съгласувани действия в рамките на други международни организации, към които държавите-членки, предмет на изключение, могат да се обърнат;

б) мерки, необходими за предотвратяването на затруднения в търговията, когато държавата, предмет на изключение, преодоляваща проблеми, запазва или въвежда количествени ограничения по отношение на трети държави;

в) отпускане на ограничени кредити от други държави-членки, при условие, че дадат съгласието си.

3. Ако препоръчаната от Комисията взаимна помощ не бъде одобрена от Съвета или ако оказаната взаимна помощ и взетите мерки са недостатъчни, Комисията разрешава на държавата-членка, предмет на изключение, която е в затруднено положение, да предприеме защитни мерки, чиито условия и подробности се определят от Комисията. Разрешението на Комисията може да бъде отменено, а условията и подробностите могат да бъдат изменени от Съвета.

Член III-202

1. В случай на внезапна криза в платежния баланс и ако не бъде взето незабавно европейско решение за действие по смисъла на член III-201, параграф 2, държава-членка, предмет на изключение, може да предприеме, с предпазна цел, необходимите защитни мерки. Тези мерки трябва да са такива, че да причинят възможно най-малко смущения във функционирането на вътрешния пазар и да се ограничат само в обхвата, необходим за преодоляване на внезапните трудности, които са възникнали.

2. Комисията и останалите държави-членки трябва да бъдат информирани за тези защитни мерки най-късно в момента на влизането им в сила. Комисията може да препоръча на Съвета предоставянето на взаимна помощ съгласно член III-201.

3. Съветът по препоръка от Комисията и след консултация с Икономическия и финансов комитет, Съветът може да приеме европейско решение, според което

съответната държава-членка да измени, прекрати или отмени защитните мерки, съгласно параграф 1.

Глава III **ПОЛИТИКИ В ДРУГИ ОБЛАСТИ**

Раздел 1 **ЗАЕТОСТ**

Член III-203

Съюзът и държавите-членки, в съответствие с настоящия раздел, разработват координирана стратегия за заетостта и в частност, за поощряване на създаването на квалифицирана, обучена и адаптивна работна сила и пазари на труда, способни да се приспособяват и да реагират бързо спрямо развитието на икономиката, с оглед постигането на целите, посочени в член I-3.

Член III-204

1. Държавите-членки, посредством своите политики в областта на заетостта, допринасят за осъществяването на посочените в член III-203 цели по начин, съвместим с основните насоки на икономическите политики на държавите-членки и на Съюза, приети в приложение на член III-179, параграф 2.
2. Държавите-членки, като вземат предвид националните практики относно отговорностите на социалните партньори, считат насърчаването на заетостта за въпрос от общ интерес и координират своите действия в това отношение в рамките на Съвета, в съответствие с член III-206.

Член III-205

1. Съюзът допринася за постигане на висока степен на заетост, насърчавайки сътрудничеството между държавите-членки и подкрепяйки, а при нужда, допълвайки тяхната дейност. Същевременно, той зачита изцяло правомощията на държавите-членки в тази област.
2. Целта за постигане на висока степен на заетост се взема предвид при определянето и прилагането на политиките и действията на Съюза.

Член III-206

1. Европейският съвет следи ежегодно положението в областта на заетостта в Съюза и приема заключения по този въпрос, въз основа на съвместен годишен доклад на Съвета и на Комисията.
2. Въз основа на заключенията на Европейския съвет, Съветът, по предложение на Комисията, приема всяка година насоки, с които държавите-членки съобразяват техните политики в областта на заетостта. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент, Комитета на регионите, Икономическия и социален комитет и Комитета по заетостта.
Тези насоки са съвместими с основните насоки, приети в приложение на член III-179, параграф 2.
3. Всяка държава-членка изпраща до Съвета и до Комисията годишен доклад за основните мерки, които е предприела за прилагане на своята политика в областта на заетостта в светлината на насоките относно заетостта, посочени в параграф 2.
4. Въз основа на докладите, посочени в параграф 3 и след като получи становището на Комитета по заетостта, Съветът извършва ежегодно в светлината на насоките в

областта на заетостта преглед на прилагането на политиките в областта на заетостта на държавите-членки. Съветът, по препоръка на Комисията, може да приема препоръки, които отправя до държавите-членки.

5. Въз основа на резултатите от този преглед, Съветът и Комисията изпращат съвместен годишен доклад до Европейския съвет, относно положението в областта на заетостта в Съюза и прилагането на насоките в областта на заетостта.

Член III-207

Европейските закони или рамковите закони могат да постановят насърчителни действия, предназначени да поощряват сътрудничеството между държавите-членки и да подкрепят тяхната дейност в областта на заетостта, посредством инициативи, които имат за цел развитието на обмена на информация и на най-добри практики, като предоставя сравнителни анализи и съвети, но и като поощрява новаторските подходи и анализира новите подходи, в частност, прилагайки пилотни проекти. Те се приемат след съгласуване с Комитета на регионите и с Икономическия и социален комитет. Такива европейски закони или рамкови закони не включват хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки.

Член III-208

Съветът, като се произнася с обикновено мнозинство, приема европейско решение за учредяване на Комитет по заетостта с консултативен характер, с цел да се насърчава координацията между държавите-членки относно политиките в областта на заетостта и пазара на труда. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент.

Комитетът има следните задачи:

- а) да следи развитието на положението в областта на заетостта и политиките в областта на заетостта, в рамките на Съюза и на държавите-членки;
- б) без да се накърнява член III-344, да формулира становища по искане на Съвета или на Комисията, или по собствена инициатива, и да допринася за подготовката на разискванията на Съвета, посочени в член III-206.

При изпълнение на своя мандат, Комитетът се консултира със социалните партньори. Всяка държава-членка и Комисията назначават по двама члена на Комитета.

Раздел 2

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

Член III-209

Съюзът и държавите-членки, съзнавайки основните социални права, в частност тези, формулирани в Европейската социална харта, подписана в Торино на 18 октомври 1961 г. и в Хартата на Общността за основните социални права на работниците от 1989 г., имат за цел поощряването на заетостта, подобряването на условията на живот и труд, позволяващи тяхното хармонизиране, адекватна социална защита, социален диалог, развитие на човешките ресурси, позволяващо да се достигне високо и трайно ниво на заетост и борбата срещу социалната изолация.

За тази цел, Съюзът и държавите-членки в тяхната дейност отчитат разнообразието на националните практики, в частност в областта на договорните отношения, както и необходимостта да се запази конкурентоспособността на икономиката на Съюза.

Те считат, че едно такова развитие ще се постигне както в резултат от функционирането на общия вътрешен пазар, който ще благоприятства за хармонизирането на социалните системи, така и от предвидените в Конституцията

процедури и сближаването на законовите, подзаконовите и административни разпоредби.

Член III-210

1. С оглед на осъществяването на целите, посочени в член III-209, Съюзът подкрепя и допълва дейността на държавите-членки в следните области:

- а) подобряване, най-вече на работната среда с оглед опазване на здравето и осигуряване на безопасността на работниците;
- б) условията на труд;
- в) социалното осигуряване и социалната закрила на работниците;
- г) закрилата на работниците в случай на прекратяване на трудовия договор;
- д) информирането и консултирането с работниците;
- е) представителството и колективната защита на интересите на работниците и на работодателите, включително и съвместното управление, при условията на параграф 6;
- ж) условията за наемане на работа на граждани на трети страни, които пребивават постоянно законно на територията на Съюза;
- з) интегрирането на лицата, изключени от пазара на труда, без да се накърнява член III-283;
- и) равенството между мъже и жени, а именно що се отнася до техните шансове на пазара на труда и при третирането им на работното място;
- й) борбата срещу социалната изолация;
- к) модернизирането на системите на социална закрила, без да се накърнява в).

2. За целите на параграф 1:

- а) Европейските закони или рамковите закони могат да приемат мерки за поощряване на сътрудничеството между държавите-членки посредством инициативи, целящи увеличаване на познанията, развитие на обмена на информация и на най-добри практики, поощряване на новаторския подход и анализиране на новите подходи, с изключение на всякакво хармонизиране на законовите и подзаконови разпоредби на държавите-членки;
- б) в областите, посочени в параграф 1, а) до и), европейските рамкови закони могат да установят постепенно приложими минимални изисквания, съобразно условията и техническите норми, съществуващи във всяка от държавите-членки. Тези рамкови закони избягват налагането на такива административни, финансови и правни ограничения, които биха възпрепятствали създаването и развитието на малки и средни предприятия.

Във всички случаи, европейските закони или рамковите закони се приемат след консултиране с Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

3. Като изключение от параграф 2, в областите, посочени в параграф 1, в), г), е) и ж), европейските закони или рамковите закони се приемат от Съвета, който се произнася с единодушие, след консултиране с Европейския парламент, с Комитета на регионите и с Икономическия и социален комитет.

Съветът може, по предложение на Комисията, да приеме Европейско решение, за да направи обикновената законодателна процедура приложима за параграф 1, г), е) и ж). Той се произнася с единодушие след консултиране с Европейския парламент.

4. Държава-членка може да възложи на социалните партньори, по тяхна съвместна молба, прилагането на европейските рамкови закони, приети в приложение на параграфи 2 и 3 или когато е уместно, прилагането на Европейски регламенти или решения, приети в съответствие с член III-212.

В този случай, тя следва да гарантира, че най-късно до датата, на която европейските рамкови закони трябва да влязат в действие, социалните партньори са приложили

необходимите разпоредби посредством споразумение, като заинтересованата държава-членка трябва да вземе всякакви необходими мерки, които да ѝ позволяват по всяко време тя да бъде в състояние да гарантира постигането на резултатите, наложени от рамковия закон, регламента или решението.

5. Европейските закони и рамковите закони, приети по силата на настоящия член:

а) не засягат правото, с което се ползват държавите-членки да определят основните принципи на своите системи на социално осигуряване и не трябва да засягат значително финансовото им равновесие;

б) не могат да попречат на държава-членка да запази или да установи по-строги мерки на закрила, съвместими с Конституцията.

6. Настоящият член не се прилага по отношение на заплащане, правото на сдружаване, правото на стачки, нито правото на затваряне на предприятия чрез локаут.

Член III-211

1. Комисията има за задача да поощрява консултирането със социалните партньори на равнището на Съюза и приема всякакви необходими мерки, за да улесни техния диалог, като се стреми да осигури равновесие в подкрепата на страните.

2. За целите на параграф 1, Комисията, преди да направи предложения в областта на социалната политика, се консултира със социалните партньори относно възможното ориентиране на дейностите на Съюза.

3. Ако след консултацията, упомената в параграф 2, Комисията счете, че е желателна дадена дейност от страна на Съюза, тя се консултира със социалните партньори относно съдържанието на предвижданото предложение. Социалните партньори представят на Комисията становище или, когато е уместно, препоръка.

4. По повод на консултирането, упоменато в параграфи 2 и 3, социалните партньори могат да информират Комисията за своето желание да започнат процеса, предвиден в член III-212, параграф 1. Продължителността на процедурата не може да надхвърля девет месеца, освен ако, по общо съгласие на заинтересованите социални партньори и Комисията, бъде решено удължаване.

Член III-212

1. Диалогът между социалните партньори на равнище на Съюза, може да доведе, ако те желаят, до договорни отношения, включително и споразумения.

2. Изпълнението на споразуменията, сключени на равнище на Съюза, се прилагат или съгласно процедурите и практиките, присъщи за социалните партньори и за държавите-членки или що се отнася до областите, посочени в член III-210, по съвместна молба на страните, които са ги подписали, чрез Европейски регламенти или решения, приети от Съвета по предложение на Комисията. Европейският парламент се информира за това. Когато въпросното споразумение съдържа една или няколко разпоредби, отнасящи се до една от областите, за които се изисква единодушие по смисъла на член III-210, параграф 3, Съветът се произнася с единодушие.

Член III-213

С оглед постигане на целите, посочени в ЧЛЕН III-209 и без да се накърняват останалите разпоредби от Конституцията, Комисията поощрява сътрудничеството между държавите-членки и спомага за координирането на тяхната дейност във всички области на социалната политика, попадащи в обхвата на настоящия раздел, и по-точно в областите отнасящи се до:

а) заетостта;

б) трудовото право и условията на труд;

в) професионално обучение и квалификационни курсове;
г) социалното осигуряване;
д) предотвратяването на трудовите злополуки и професионалните болести;
е) хигиената на труда;
ж) синдикалното право и колективното договаряне между работодатели и работниците.

За тази цел, Комисията действа в тесен контакт с държавите-членки посредством проучвания, даване на становища и организиране на консултации както за проблемите, които възникват на национално равнище, така и за онези, които попадат в компетентността на международните организации, и по-точно посредством инициативи с оглед постановяване на насоки и напътствия, организиране на обмен на най-добри практики и подготовка на елементите необходими за периодичния надзор и отчитане. Европейският парламент е напълно информиран за това.

Преди да формулира предвидените в настоящия член становища, Комисията се консултира с Икономическия и социален комитет.

Член III-214

1. Всяка държава-членка осигурява прилагането на принципа на равенството при заплащането на мъжете и жените за еднакъв или равностоеен труд.

2. По смисъла на настоящия член, под "заплащане" се разбира обичайната основна или минимална работна заплата или надница, както и всякакви други възнаграждения, платени пряко или косвено, в брой или в натура, от работодателя на работника, по силата на трудовите отношения.

Равенството в заплащането без дискриминация въз основа на пола предполага:

а) заплащането за същата работа на "парче" да бъде изчислявано въз основа на еднаква мерна единица;

б) заплащането за работа на повременно заплащане да бъде еднакво за една и съща работа.

3. Европейските закони или рамковите закони постановяват мерките, целящи осигуряване на прилагането на принципа на равни професионални възможности и в равно третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и труда, включително и принципа за равно заплащане за еднакъв или равностоеен труд. Те се приемат след консултации с Икономическия и социален комитет.

4. За конкретното осигуряване на пълно равенство между мъже и жени в професионалния живот, принципът на равното третиране не пречи дадена държава-членка да запази или да приеме мерки, предвиждащи специфични предимства, предназначени да улеснят упражняването на дадена професионална дейност от страна на по-слабо представения пол, или да предотвратят или компенсират неизгодни положения в професионалната кариера.

Член III-215

Държавите-членки се стараят да запазят съществуващото съответствие между схемите на платените отпуски.

Член III-216

Комисията изготвя ежегодно доклад относно напредъка в осъществяване на целите, посочени в член III-209, включително демографското положение в Съюза. Тя предава този доклад на Европейския парламент, на Съвета и на Икономическия и социален комитет.

Член III-217

Съветът приема, произнасяйки се с обикновено мнозинство, Европейско решение за учредяване на Комитет за социална закрила, който има консултативен характер, с цел поощряване на сътрудничеството в областта на социалната закрила между държавите-членки и с Комисията. Съветът се произнася след съгласуване с Европейския парламент.

Комитетът има задача:

- а) да наблюдава социалното положение и развитието на политиките за социална закрила в държавите-членки и в Съюза;
- б) да улесни обмена на информация, на опит и на добри практики между държавите-членки и с Комисията;
- в) без да се накърнява член III-344, да подготвя доклади, да изисква становища или да предприема други действия в областите, попадащи в неговите правомощия, или по искане на Съвета или на Комисията, или по собствена инициатива.

При изпълнение на своя мандат, Комитетът установява съответни контакти със социалните партньори.

Всяка държава-членка и Комисията назначават по двама членове на Комитета.

Член III-218

Комисията определя в годишния си доклад до Европейския парламент специална глава за развитието на социалното положение в Съюза.

Европейският парламент може да изиска от Комисията да изготви доклад относно специфични проблеми, свързани със социалното положение.

Член III-219

1. С оглед подобряване на възможностите за наемане на работа на работниците във вътрешния пазар и по този начин, допринасяне за повишаване на жизненото равнище, се учредява Европейски социален фонд, който има за цел да способствува за благоприятстване на възможностите за наемане на работа и за географската и професионална мобилност на работниците в рамките на Съюза, както и да способствува за адаптирането спрямо индустриалните промени и развитието на производствените системи, в частност посредством професионалното обучение и преквалификация.

2. Фондът се управлява от Комисията. Тя се подпомага в тази задача от комитет, чийто председател е член на Комисията и който се състои от представители на държавите-членки, на синдикалните организации и на организациите на работодатели.

3. Европейските закони постановяват мерките за прилагане, отнасящи се до Европейския социален фонд. Тези закони се приемат след консултиране с Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

Раздел 3

ИКОНОМИЧЕСКО, СОЦИАЛНО И ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ

Член III-220

С оглед поощряване на хармоничното развитие на Съюза като цяло, Съюзът развива и следва своята дейност, стремейки се към засилване на своята икономическо, социално и териториално сближаване.

В частност, Съюзът цели да намали разминаването в равнищата на развитие на различните региони и изостаналостта на най-необлагодетелстваните региони.

Освен на съответните региони, специално внимание се обръща на селските райони, на районите, засегнати от индустриалния преход, както и на регионите, които са засегнати

от сериозното и постоянно природно или демографско неблагоприятно положение, като най-северните региони с много ниска гъстота на населението и островните, трансграничните и планинските региони.

Член III-221

Държавите-членки провеждат своята икономическа политика и я координират с оглед също така на постигане целите, посочени в член III-220. Формулировката и прилагането на политиките и дейностите на Съюза и на вътрешния пазар биват съобразени с тези цели и способствуват за тяхното осъществяване. Съюзът подкрепя също така постигането на тези цели чрез дейността, която осъществява посредством структурни фондове (Европейски фонд за ориентиране и гарантиране на селското стопанство, отдел "Ориентиране"; Европейски социален фонд; Европейски фонд за регионално развитие), Европейската инвестиционна банка и останалите съществуващи финансови инструменти.

Комисията представя доклад, на всеки три години, на Европейския парламент, на Съвета, на Комитета на регионите и на Икономическия и социален комитет относно постигнатия напредък в осъществяването на икономическото, социално и териториално сближаване и относно начина, по който различните предвидени в настоящия член средства, са допринесли за това. Този доклад се допълва, при нужда, от подходящи предложения.

Европейските закони или рамковите закони могат да установят всякаква специфична мярка извън фондовете, без да се засягат мерки, приети в рамките на други области от политиките на Съюза. Те се приемат след консултиране с Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

Член III-222

Европейският фонд за регионално развитие е предназначен да допринася за коригирането на основните регионални нарушения в балансираното развитие в Съюза, посредством участие в развитието и в структурното приспособяване на изостаналите региони с оглед развитието и преориентирането на западащите индустриални региони.

Член III-223

1. Без да се засяга разпоредбата на член III-224, Европейските закони определят задачите, приоритетните цели и организацията на структурните фондове, което може да включва групиране на фондовете, общите правила, приложими към фондовете, както и необходимите разпоредби за осигуряване на тяхната ефективност и координацията на фондовете помежду им, както и с останалите съществуващи финансови инструменти. Кохезионен фонд, създаден с европейски закон, допринася финансово за осъществяването на проекти в областта на околната среда и на трансевропейските мрежи в областта на транспортната инфраструктура.

Във всички случаи, Европейските закони се приемат след консултации с Комитета на регионите и с Икономическия и социален комитет.

2. Първите разпоредби относно структурните фондове и Кохезионния фонд, приети след онези, които са в сила в деня на подписването на Договора за създаване на Конституция за Европа, се установяват посредством европейски закон на Съвета. Съветът взима решение с единодушие, след като получи одобрението на Европейския парламент.

Член III-224

Европейските закони постановяват мерките за прилагане, отнасящи се до Европейския

фонд за регионално развитие. Тези закони се приемат след консултиране с Комитета на регионите и с Икономическия и социален комитет.

Що се отнася до Европейския фонд за ориентиране и гарантиране на селското стопанство, отдел "Ориентиране", и Европейския социален фонд, разпоредбите на член III-231 и III-219, параграф 3, се прилагат съответно.

Раздел 4

СЕЛСКО СТОПАНСТВО И РИБАРСТВО

Член III-225

Съюзът определя и прилага обща политика по отношение селското стопанство и рибарството.

Под "селскостопански продукти" се разбират продуктите от почвата, животновъдството и рибарството, както и продуктите след първична обработка, които са пряко свързани с тези продукти. Препратките към общата селскостопанска политика или селското стопанство и използването на термина "селскостопански" се разбират като отнасящи се, също така до рибарството, имайки предвид особените характеристики на този сектор.

Член III-226

1. Вътрешният пазар обхваща селското стопанство и търговията със селскостопански продукти.

2. Ако друго не е предвидено в членове III-227 до III-232, правилата, предвидени за установяването и функционирането на вътрешния пазар се прилагат по отношение на селскостопанските продукти.

3. Продуктите, изброени в Приложение I, са предмет на разпоредбите на членове III-227 до III-232.

4. Функционирането и развитието на вътрешния пазар по отношение на селскостопанските продукти, трябва да бъдат допълнени от установяването на обща селскостопанска политика.

Член III-227

1. Общата селскостопанска политика има за цел:

- а) да увеличи производителността на селското стопанство, чрез развитие на техническия прогрес, осигуряване на рационалното развитие на селскостопанското производство, както и оптималното използване на производствените фактори, и в частност, на работната сила;
- б) да осигурява по този начин справедливо жизнено равнище за земеделското население, в частност посредством повишаването на индивидуалния доход на лицата, които работят в селското стопанство;
- в) стабилизиране на пазарите;
- г) гарантиране сигурността на снабдяването;
- д) осигуряване на разумни цени на доставките, предназначени за потребителите.

2. При разработването на общата селскостопанска политика и на специалните методи, чието прилагане тя може да изисква, трябва да се вземат предвид:

- а) специфичният характер на селскостопанската дейност, произтичащ от социалната структура на селското стопанство и от структурните и природни различия между различните селскостопански региони;
- б) необходимостта от подходящо провеждане на нужните изравнявания в степените;
- с) фактът, че в държавите-членки селското стопанство представлява сектор, тясно свързан с икономика като цяло.

Член III-228

1. За постигането на целите, предвидени в член III-227, се създава обща организация на селскостопанските пазари.

В зависимост от продуктите тази организация приема една от следните форми:

- а) общи правила в областта на конкуренцията;
- б) задължителна координация между различните национални пазарни организации;
- в) Европейска пазарна организация.

2. Общата организация, в една от формите, предвидени в параграф 1, може да включва всички необходими мерки за постигане на определените в член III-227 цели, а именно регламентиране на цените, субсидии както за производството, така и за продажбата на различните продукти, системи за складиране и пренос, общи механизми за стабилизиране на вноса или износа.

Общата организация трябва да се ограничи в постигането на целите, посочени в член III-227 и трябва да изключва всякаква дискриминация между производители или потребители в рамките на Съюза.

Всяка обща ценова политика трябва да се основава върху общи критерии и върху единни методи за изчисление.

3. С цел да се позволи на общата организация, посочена в параграф 1, да постигне целите си, могат да бъдат създадени един или повече фондове за селскостопанско ориентиране и гаранции.

Член III-229

За да се позволи осъществяването на определените в член III-227 цели, в рамките на общата селскостопанска политика могат да бъдат предвидени:

- а) ефективно координиране на усилията в областта на професионалното обучение, научните изследвания и разпространението на агрономически познания, което може да включва съвместно финансирани проекти или институции,
- б) съвместни мерки за насърчаване потреблението на определени продукти.

Член III-230

1. Разпоредбите на раздела, отнасящи се до правилата на конкуренцията, се прилагат, по отношение на производството и търговията със селскостопански продукти, само в определената от Европейските закони или рамковите закони степен, съгласно член III-231, параграф 2, като се вземат предвид целите, посочени в член III-227.

2. Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейски регламент или решение, разрешаващо предоставянето на помощ:

- а) за защита на стопанства в неблагоприятно положение поради структурни или природни условия,
- б) в рамките на програми за икономическо развитие.

Член III-231

1. Комисията представя предложения относно изготвянето и прилагането на обща селскостопанска политика, включително и замяната на националните организации с една от формите на обща организация, предвидени в член III-228, параграф 1, както и прилагането на мерките, упоменати в настоящия раздел.

Тези предложения отчитат взаимната зависимост между селскостопанските аспекти, упоменати в настоящия раздел.

2. Европейските закони или рамковите закони постановяват общата организация на селскостопанските пазари, предвидена в член III-228, параграф 1, както и останалите разпоредби, необходими за преследването на целите на обща външна политика в

областта на селското стопанство и рибарството. Те се приемат след консултиране с Икономическия и социален комитет.

3. Съветът, по предложение на Комисията, приема европейски регламенти или решения относно определянето на цените, удръжките, помощта и количествените ограничения, както и относно определянето и разпределянето на възможностите за риболов.

4. Общата организация, предвидена в член III-228, параграф 1, може да замени националните пазарни организации, съгласно условията, предвидени в параграф 2, ако:

а) общата организация предлага на държавите-членки, които се противопоставят на тази мярка и които разполагат с национална организация относно въпросното производство, равностойни гаранции за заетостта и жизненото равнище на заинтересованите производители, като се взема предвид ритъма на възможните адаптации и необходимите специализации, и

б) тази организация осигурява условия за търговия в Съюза, аналогични с онези, които съществуват на даден национален пазар.

5. Ако се създаде обща организация за някои суровини, преди още да съществува обща организация за съответните преработени продукти, въпросните суровини, използвани за преработени продукти, предназначени за износ за трети държави, могат да бъдат внасяни в Съюза отвън.

Член III-232

Когато в държава-членка дадена стока е част от национална пазарна организация или подлежи на дадени вътрешни правила с равностоен ефект, и като такава засяга конкурентното положение на подобно производство в друга държава-членка, държавите-членки налагат компенсационна такса при внос на тази стока, идваща от държавата-членка, в която съществуват тази организация или вътрешни правила, освен ако въпросната държава не прилага компенсационна такса при износа.

Комисията приема европейски регламенти или решения, определящи размера на тези такси в степента, необходима за възстановяване на равновесието. Тя може също да разреши и прибягването до други мерки, като определя условията и способите на прилагането им.

Раздел 5

ОКОЛНА СРЕДА

Член III-233

1. Политиката на Съюза в областта на околната среда допринася за постигането на следните цели:

а) опазването, защитата и подобряването на качеството на околната среда,

б) закрилата на здравето на хората,

в) внимателното и рационално използване на природните ресурси,

г) поощряването, на международно равнище, на мерки за преодоляване на регионалните или световните проблеми в областта на околната среда.

2. Политиката на Съюза в областта на околната среда цели достигането на висока степен на защита и вземане предвид на разнообразието на ситуациите в различните региони на Съюза. Тя се основава върху принципите на предпазване и превантивни действия, върху принципа на приоритетното коригиране още при самия източник на посегателствата върху околната среда, и на принципа "замърсителят-плаща".

В този контекст, мерките за хармонизиране, отговарящи на изискванията в областта на опазването на околната среда, включват, когато е необходимо, защитна клауза, позволяваща на държавите-членки да вземат мерки, основаващи се на не-икономически

причини, свързани с околната среда, които мерки подлежат на процедура на контрол от страна на Съюза.

3. При разработването на своята политика в областта на околната среда, Съюзът взема предвид:

- а) наличните научни и технически данни,
- б) условията в областта на околната среда в различните региони на Съюза,
- в) ползата и разходите, свързани с предприемането или липсата на дадена дейност,
- г) икономическото и социално развитие на Съюза като цяло и балансираното развитие на неговите региони.

4. В рамките на съответните им компетенции, Съюзът и държавите-членки си сътрудничат с трети страни и с компетентните международни организации. Условията и способите на сътрудничеството от страна на Съюза могат да подлежат на споразумения между Съюза и заинтересованите трети страни.

Първата алинея не накърнява компетенциите на държавите-членки относно воденето на преговори с международните организации и сключването на международни споразумения.

Член III-234

1. Европейските закони или рамковите закони постановяват действията, които трябва да се предприемат за постигането на целите, посочени в член III-233. Те се приемат след консултиране с Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

2. Като изключение от параграф 1 и без да се засяга член III-172, Съветът приема с единодушие европейски закони или рамкови закони, постановяващи:

- а) мерки предимно от данъчно естество;
- б) мерки, отнасящи се до:
 - I) териториалното устройство;
 - II) количественото управление на водните ресурси или отнасящи се пряко или косвено до наличността на тези ресурси;
 - III) предназначението на земите, с изключение на управлението на отпадъците;
- в) мерки, които засягат съществено избора на дадена държава-членка между различни източници на енергия и общата структура на нейното енергоснабдяване.

Съветът, по предложение на Комисията, може с единодушно да приеме европейско решение, което да направи приложима обичайната законова процедура относно въпросите, посочени в първата алинея.

Във всички случаи, Съветът се произнася след консултиране с Европейския парламент, Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

3. Европейските закони установяват програми за действие с общ характер, които определят поставените за постигане цели с приоритетен характер. Тези закони се приемат след консултиране с Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

Мерките, необходими за прилагането на тези програми, се приемат съгласно условията, предвидени в параграфи 1 или 2, в зависимост от случаите.

4. Без да се накърняват някои мерки, приети от Съюза, държавите-членки осигуряват финансирането и осъществяването на политиката в областта на околната среда.

5. Без да се накърнява принципът на "замърсителят-плаща", ако дадена мярка, основаваща се на параграф 1, предполага разходи, преценени като несъразмерни за публичните власти на дадена държава-членка, тази мярка предвижда в подходяща форма:

- а) временни изключения и/или
- б) финансова подкрепа от Кохезионния фонд.

6. Защитните мерки, приети съгласно настоящия член, не представляват пречка за запазването или въвеждането от страна на всяка държава-членка на по-строги мерки за защита. Тези мерки трябва да бъдат съвместими с Конституцията. За тях се отправя уведомление до Комисията.

Раздел 6 **ЗАЩИТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ**

Член III-235

1. С оглед поощряване на интересите и осигуряване на висока степен на защита на потребителите, Съюзът допринася за закрилата на тяхното здраве, безопасността и икономическите им интереси, както и за прилагането на тяхното право на информация, обучение и на правото им да се сдружават помежду си за защита на своите интереси.

2. Съюзът допринася за осъществяването на целите, посочени в параграф 1, посредством:

а) мерки, приети в приложение на член III-172 в рамките на осъществяването и функционирането на вътрешния пазар;

б) мерки, които подкрепят, допълват и осигуряват последователността на политиката на държавите-членки.

3. Европейските закони или рамковите закони установяват мерките, посочени в параграф 2, буква б). Тези закони се приемат след консултации с Икономическия и социален комитет.

4. Актовете, приети в Приложение на параграф 3, не могат да попречат на дадена държава-членка да запази или да учреди по-строги защитни разпоредби. Тези разпоредби трябва да бъдат съвместими с Конституцията. За тях се отправя уведомление до Комисията.

Раздел 7 **ТРАНСПОРТ**

Член III-236

1. Целите на Конституцията относно въпросите, които са предмет на разпоредбите на настоящия раздел, се осъществяват в рамките на обща транспортна политика.

2. Европейските закони или рамковите закони прилагат параграф 1, като вземат предвид специалните аспекти, свързани с транспорта. Те се приемат след консултиране с Комитета на регионите и с Икономическия и социален комитет.

Тези европейски закони или рамкови закони установяват:

а) общи правила, приложими по отношение на международния транспорт от или към територията на държава-членка, или преминаващ през територията на една или повече държави-членки;

б) условията за допускането на непостоянно пребиваващи превозвачи в системата на националния транспорт в рамките на дадена държава-членка;

в) мерки за подобряване на безопасността на транспорта;

г) всякакви други подходящи мерки.

3. При приемането на европейските закони или рамковите закони, упоменати в параграф 2, следва да се вземат предвид случаите, при които тяхното прилагане би могло сериозно да засегне жизнения стандарт и нивото на заетост в определени региони, както и експлоатацията на оборудвания за транспорт.

Член III-237

До приемането на европейските закони или рамковите закони, посочени в член III-236, параграф 2, и без единодушното приемане на европейско решение от Съвета, предоставящо изключение, никоя държава-членка не може да приема по-неблагоприятни разпоредби, регулиращи тази област, считано към 1 януари 1958 г., в преките и косвените им приложения спрямо превозвачите от останалите държави-членки, в сравнение с националните превозвачи или спрямо превозвачите от новоприсъединилите се държави, към датата на тяхното присъединяване.

Член III-238

Съвместими с Конституцията са помощите, ако те отговарят на нуждите за координация на транспорта, или представляват заплащане за определени задължения, присъщи на концепцията за обществена услуга.

Член III-239

Всички мерки в областта на цените и условията на транспорта, приети в рамките на Конституцията, трябва да вземат предвид икономическото положение на превозвачите.

Член III-240

1. По отношение на транспортните връзки в рамките на Съюза, се забранява всякакъв вид дискриминация, състояща се в прилагането от страна на превозвач на различни цени и условия за превоз на едни и същи стоки, по един и същ маршрут, според държавата по произход или местоназначението на превозваните стоки.
2. Параграф 1 не изключва възможността за приемане на други европейски закони или рамкови закони в приложение на член III-236, параграф 2.
3. Съветът, по предложение на Комисията, приема европейски регламенти или решения за прилагането на параграф 1. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент и Икономическия и социален комитет.
Съветът може, по-конкретно, да приема необходимите европейски регламенти и решения, даващи възможност на институциите да следят за спазването на правилото, посочено в параграф 1 и гарантиращи възможността потребителите да се ползват изцяло от него.
4. Комисията, по собствена инициатива или по искане на държава-членка, разглежда случаите на дискриминация, посочени в параграф 1 и след като се консултира с всяка заинтересована държава-членка, приема в рамките на европейските регламенти и решения, посочени в параграф 3, необходимите европейски решения.

Член III-241

1. Прилагането, наложено от дадена държава-членка, на цени и условия, отнасящи се до превозите във вътрешността на Съюза, съдържащи какъвто и да било елемент на подкрепа или защита на интерес на едно или няколко предприятия или определени производства, се забранява, освен ако е разрешено с европейско решение на Комисията.
2. Комисията, по собствена инициатива или по молба на дадена държава-членка, разглежда цените и условията, посочени в параграф 1, вземайки най-вече предвид, от една страна, изискванията за съответстваща регионална икономическа политика, нуждите на по-слабо развитите райони, както и проблемите на райони, сериозно засегнати от политически обстоятелства, а от друга страна, отражението на тези цени и условия върху конкуренцията между различни видове транспорт.
След консултиране с всяка заинтересована държава-членка, Комисията приема необходимите европейски решения.

3. Забраната, предвидена в параграф 1, не се прилага по отношение на тарифите в рамките на конкуренцията.

Член III-242

Таксите или данъците, които се събират от даден превозвач при преминаването на границите, не трябва да надвишават разумна граница, като се вземат предвид действителните разходи, произтичащи от това преминаване.

Държавите-членки се стремят да намалят тези разходи.

Комисията може да отправи препоръки до държавите-членки относно прилагането на настоящия член.

Член III-243

Разпоредбите на настоящия раздел не представляват пречка за мерките, приети във Федерална Република Германия, доколкото тези мерки са необходими, за да се компенсират икономическите недостатъци, причинени от разделянето на Германия, в икономиката на някои засегнати от това разделение райони на Федералната Република. Пет години след влизането в сила на Договора за създаване на Конституция за Европа, Съветът, като взема решение по предложение на Комисията, може да приеме европейски решение, което да отмени настоящия член.

Член III-244

Към Комисията се създава Консултативен комитет, състоящ се от експерти, определени от правителствата на държавите-членки. Комисията се консултира с Комитета в областта на транспорта, всеки път, когато счита, че това е необходимо.

Член III-245

1. Настоящият раздел се прилага по отношение на железопътния, автомобилния и вътрешноводния транспорт.

2. Европейските закони или рамковите закони могат да постановят подходящи мерки относно морския и въздушния транспорт. Те се приемат след консултиране с Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

Раздел 8

ТРАНСЕВРОПЕЙСКИ МРЕЖИ

Член III-246

1. За да допринесе за осъществяване на целите, посочени в член III-130 и III-220 и за да позволи на гражданите на Съюза, на икономическите оператори, както и на регионалните и местни единици да се ползват изцяло от предимствата, произтичащи от установяването на пространство без вътрешни граници, Съюзът допринася за установяването и развитието на трансевропейски мрежи в секторите на транспортните, телекомуникационните и енергийните инфраструктури.

2. В рамките на една система на отворени и конкурентни пазари, дейността на Съюза има за цел да благоприятства взаимната свързаност и взаимодействието на националните мрежи, както и достъпа до тези мрежи. Той взема предвид, по-специално, необходимостта от свързване на островните региони, регионите без излаз на море и периферните региони с централните региони на Съюза.

Член III-247

1. С оглед осъществяване на целите, посочени в член III-246, Съюзът:

- а) определя насоки, отнасящи се до целите, приоритетите и основните линии на действие, предвиждани в областта на трансевропейските мрежи; тези насоки определят проекти от общ интерес;
- б) осъществява всякакви действия, които може да се окажат необходими за осигуряване на взаимодействието между мрежите, и по-точно в областта на хармонизирането на техническата стандартизация;
- в) може да подкрепя проекти от общ интерес, подържани от държавите-членки и определени в рамките на насоките, посочени в а), по-точно под формата на проучвания на възможностите за изпълняемост, на гаранции по заеми или частично субсидиране на лихви; Съюзът може също така да допринася за финансирането в държавите-членки на специфични проекти в областта на транспортната инфраструктура посредством Кохезионния фонд.
- Дейността на Съюза взема предвид потенциалната икономическа осъществимост на проектите.
2. Европейските закони или рамковите закони определят насоките и останалите мерки, посочени в параграф 1. Те се приемат след консултиране с Комитета на регионите и с Икономическия и социален комитет.
- Насоките и проектите от общ интерес, които засягат територията на дадена държава-членка, изискват съгласието на тази държава-членка.
3. Държавите-членки координират помежду си, във връзка с Комисията, провежданите на национално ниво политики, които могат да имат съществено отражение върху осъществяването на целите, посочени в член III-246. Комисията може в тясно сътрудничество с държавите-членки да предприеме всякаква полезна инициатива за насърчаване на това сътрудничество.
4. Съюзът може да си сътрудничи с трети страни, с оглед насърчаване на проекти от взаимен интерес и осигуряване на взаимодействието в експлоатацията на мрежите.

Раздел 9

НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ТЕХНОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ И КОСМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО

Член III-248

1. Съюзът има за цел да укрепва научните и технологични основи чрез постигането на Европейско научноизследователско пространство, в което изследователите, научните познания и технологиите се движат свободно, и да насърчава развитието на неговата конкурентоспособност, включително тази на неговата индустрия, както и да насърчава научноизследователските дейности, смятани за необходими по силата на други глави от Конституцията.
2. За целите, упоменати в параграф 1, Съюзът насърчава предприятията в целия Съюз, включително малките и средни предприятия, научноизследователските центрове и университетите в техните усилия за високо качество на научните изследвания и технологично развитие. Той подкрепя техните усилия за сътрудничество, като има за цел специално да позволи на изследователите да си сътрудничат свободно отвъд границите, а на предприятията да експлоатират потенциалите на вътрешния пазар, по-специално чрез откриването на обществени поръчки на национално равнище, определянето на общи стандарти и премахването на юридическите и данъчни пречки пред това сътрудничество.
3. Всички действия на Съюза в областта на научните изследвания и технологичното развитие, включително демонстрационните проекти, се решават и осъществяват в съответствие с настоящия раздел.

Член III-249

За постигането на целите, упоменати в член III-248, Съюзът осъществява следните действия, които допълват предприетите от държавите-членки действия:

- а) осъществяване на програми за научни изследвания, технологично развитие и демонстрация чрез насърчаване на сътрудничеството с и между предприятията, научноизследователските центрове и университетите;
- б) насърчаване на сътрудничеството на Съюза с трети страни и с международни организации, осъществено в областта на научните изследвания, технологичното развитие и демонстрациите;
- в) разпространяване и оптимизиране на резултатите от действията на Съюза в областта на научните изследвания, технологично развитие и демонстрациите;
- г) стимулиране на обучението и мобилността на научните работници в Съюза.

Член III-250

1. Съюзът и държавите-членки координират своите действия в областта на научните изследвания и технологичното развитие, с цел да осигурят взаимната съвместимост между националните политики и политиката на Съюза.
2. Комисията може да предприеме в тясно сътрудничество с държавите-членки всякакви полезни инициативи за насърчаване на координацията, упомената в параграф 1, а именно инициативи с оглед установяване на насоки и ориентири, организиране на обмен на най-добри практики и подготовка на необходимите елементи за периодичен надзор и оценка. Европейският парламент е напълно информиран за това.

Член III-251

1. Европейските закони установяват многогодишната рамкова програма, която обобщава всички действия на Съюза. Теза закони се приемат след консултиране с Икономическия и социален комитет.
Рамковата програма:
 - а) определя научните и технологични цели, които трябва да бъдат осъществени посредством действията, предвидени в ЧЛЕН III-249 и свързаните с тях приоритети;
 - б) посочва главните насоки на тези действия;
 - в) определя максималния общ размер и способите за финансово участие на Съюза в рамковата програма, както и съответните дялове на всяка от предвидените дейности.
2. Многогодишната рамкова програма се адаптира или допълва в зависимост от промените в положението.
3. Европейски закон на Съвета установява специфични програми за въвеждане на многогодишната рамкова програма в рамките на всяка една дейност. Всяка специфична програма уточнява способите за нейното осъществяване, определя нейната продължителност и предвижда средствата, смятани за необходими. Сборът от сумите, смятани за необходими, определени от специфичните програми, не може да превишава общия максимален размер на сумата, определена за рамковата програма и за всяка отделна дейност. Такъв закон се приема от Съвета след консултиране с Европейския парламент и Икономическия и социален комитет.
4. Като допълнение към действията, планирани в многогодишната рамкова програма, европейските закони установяват мерки, необходими за въвеждането на Европейското научноизследователско пространство. Тези закони се приемат след консултации с Икономическия и социален комитет.

Член III-252

1. При осъществяване на многогодишната рамкова програма, европейските закони или

рамковите закони постановяват:

- а) правилата за участие на предприятията, на научноизследователските центрове и университетите;
- б) правилата, регламентиращи разпространението на резултатите от научните изследвания.

Тези европейски закони или рамкови закони се приемат след консултиране с Икономическия и социален комитет.

2. При осъществяването на многогодишна рамкова програма, европейските закони могат да постановят допълнителни програми, в които участват само някои държави-членки, осигуряващи своето финансиране, при условията на евентуално участие от страна на Съюза.

Този европейски закон определя нормите, приложими спрямо допълнителните програми, а именно в областта на разпространение на знанията и на достъпа на други държави-членки. Те се приемат след консултиране с Икономическия и социален комитет и със съгласието на заинтересованите държави-членки.

3. При прилагането на многогодишната рамкова програма, европейските закони предвиждат със съгласието на заинтересованите държави-членки, участие в научноизследователски програми и в програми за развитие, предприети от няколко държави-членки, включително участието в структурите, създадени за изпълнението на тези програми.

Тези европейски закони се приемат след консултиране с Икономическия и социален комитет.

4. При осъществяването на многогодишната рамкова програма, Съюзът може да предвиди сътрудничество в областта на научните изследвания, технологичното развитие и демонстрациите на Съюза, с трети страни или с международни организации. Подробните условия за такова сътрудничество могат да бъдат предмет на споразумение между Съюза и заинтересованите трети страни.

Член III-253

Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейски регламенти или решения, целящи създаването на общи предприятия или всяка друга структура, необходима за доброто изпълнение на програмите за научни изследвания, технологично развитие и демонстрация на Съюза. Той се произнася, след консултации с Европейския парламент и Икономическия и социален комитет.

Член III-254

1. С цел да насърчава научния и технически прогрес, промишлената конкурентоспособност и прилагането на своите политики, Съюзът изработва европейска политика за космическото пространство. За тази цел, той може да насърчава съвместните инициативи, да подкрепя научните изследвания и технологичното развитие и да координира усилията, необходими за проучването и използването на космическото пространство.

2. С оглед да допринесат за осъществяването на целите, посочени в параграф 1, европейските закони или рамкови закони постановяват необходимите мерки, които могат да бъдат представени под формата на Европейска програма за космическото пространство.

3. Съюзът установява всички подходящи връзки с Европейската агенция за космическото пространство.

Член III-255

В началото на всяка година, Комисията представя доклад пред Европейския парламент и пред Съвета. Този доклад включва информация относно действията, осъществявани в областта на научните изследвания и технологичното развитие и разпространението на резултатите от предходната година, както и относно работната програма през текущата година.

Раздел 10

ЕНЕРГЕТИКА

Член III-256

1. В рамките на осъществяването и функционирането на вътрешния пазар и вземайки предвид изискването за опазване и подобряване на околната среда, политиката на Съюза в областта на енергетиката, има за цел:

- а) осигуряване на функционирането на енергийния пазар;
- б) гарантиране сигурността на снабдяването на Съюза с енергия, и
- с) насърчаване на енергийната ефективност и на икономии на енергия, както и развитието на нови и възобновяеми източници на енергия.

2. Без да се накърнява прилагането на другите разпоредби от Конституцията, европейските закони или рамкови закони постановяват необходимите мерки за постигането на целите, посочени в параграф 1. Тези закони се приемат след консултиране с Комитета на регионите и с Икономическия и социален комитет. Тези европейски закони или рамкови закони не засягат правото на дадена държава-членка да определи условията за експлоатиране на нейните енергийни ресурси, избора ѝ между различните енергийни източници и общата структура на нейното енергийно снабдяване, без да се засяга член III-234, параграф 2, буква в).

3. Като изключение от параграф 2, даден европейски закон или рамков закон на Съвета установява мерките, упоменати по-горе, когато те са предимно от данъчно естество. Съветът взима решение с единодушие, след консултиране с Европейския парламент.

Глава IV

ПРОСТРАНСТВО НА СВОБОДА, СИГУРНОСТ И ПРАВОСЪДИЕ

Раздел 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-257

1. Съюзът представлява пространство на свобода, сигурност и правосъдие, зачитащо основните права и съобразяващо се с различните традиции и правни системи на държавите-членки.

2. Той осигурява отсъствието на контрол на лицата на вътрешните граници и развива единна политика в областта на убежището, имиграцията и контрола на външните граници, която се основава върху солидарността между държавите-членки и която е справедлива спрямо гражданите от трети страни. По смисъла на настоящата глава, апатридите се третират както гражданите на трети страни.

3. Съюзът прави всичко възможно за осигуряване на високо равнище на сигурност, чрез мерки за предотвратяване и борба срещу престъпността и срещу расизма и ксенофобията, мерки за координиране и сътрудничество между органите на полицията, съдебните органи и другите компетентни власти, както и чрез взаимното признаване на решения по наказателни дела и ако е необходимо, чрез сближаването на наказателните

законодателства.

4. Съюзът улеснява достъпа до правосъдие, а именно чрез принципа на взаимното признаване на съдебните решения и извънсъдебните решения по граждански дела.

Член III-258

Европейският съвет определя стратегическите насоки на законодателното и оперативно програмиране, в пространството на свобода, сигурност и правосъдие.

Член III-259

Националните парламенти на държавите-членки, по отношение на законодателните инициативи и предложения, представени в рамките на раздели 4 и 5 на настоящата глава, следят за зачитането на принципа на субсидиарност, съгласно договореностите, предвидени в Протокола относно прилагането на принципите на субсидиарност и пропорционалност.

Член III-260

Без да се накърняват членове III-360 до III-362, Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейски регламенти или решения, установяващи условията, чрез които държавите-членки, в сътрудничество с Комисията, правят обективна и безпристрастна оценка на привеждането в изпълнение, от страна на властите на държавите-членки на политиките на Съюза, упоменати в настоящата глава, и по-точно с оглед да се благоприятства за пълното прилагане на принципа на взаимното зачитане. Европейският парламент и националните парламенти на държавите-членки се информират за съдържанието и резултатите от оценката.

Член III-261

В рамките на Съвета се създава постоянен комитет, чиято цел е да осигурява вътре в Съюза насърчаването и засилването на оперативното сътрудничество в областта на вътрешната сигурност. Без да се накърнява член III-344, той подпомага координирането на дейността на компетентните органи на държавите-членки. Представителите на съответните органи, службите и агенциите на Съюза могат да бъдат приобщени към работата на комитета. Европейският парламент и националните парламенти на държавите-членки се информират за неговата работа.

Член III-262

Разпоредбите на настоящата глава не засягат упражняването на отговорностите, които носят държавите-членки по отношение на поддържането на обществения и правов ред и опазването на вътрешната сигурност.

Член III-263

Съветът приема европейски регламенти за осигуряване на административното сътрудничество между компетентните служби на държавите-членки в областите, посочени в настоящата глава, както и между тези служби и Комисията. Той се произнася по предложение на Комисията, без да се засяга член III-264 и след консултиране с Европейския парламент.

Член III-264

Актовете, посочени в раздели 4 и 5, заедно с европейските регламенти, упоменати в член III-263, които осигуряват административното сътрудничество в областите, обхванати от тези раздели, се приемат:

- а) по предложение на Комисията, или
- б) по инициатива на една четвърт от държавите-членки.

Раздел 2

ПОЛИТИКА ПО КОНТРОЛ ПО ГРАНИЦИТЕ, ПРАВОТО НА УБЕЖИЩЕ И ИМИГРАЦИЯТА

Член III-265

1. Съюзът развива политика, която има за цел:

- а) осигуряване на липсата на всякакъв контрол на всички лица, без оглед на тяхната националност, когато те преминават вътрешните граници;
- б) осигуряване на контрол на лицата и ефективното наблюдаване при преминаване на външните граници;
- в) постепенно въвеждане на интегрирана система за управление на външните граници.

2. За целите на параграф 1, европейските закони или рамковите закони постановяват мерки, относно:

- а) общата визова политика и други документи за краткосрочно пребиваване;
 - б) контрола, на който подлежат лицата, преминаващи външните граници;
 - в) условията, при които гражданите на трети страни могат да се движат свободно в рамките на Съюза за кратък период от време;
 - г) необходимите мерки за постепенното установяване на интегрирана система за управление на външните граници;
 - д) липсата на контрол на лицата, без оглед на тяхната националност, когато преминават вътрешните граници.
3. Настоящият член не накърнява компетенциите на държавите-членки относно географското определяне на техните граници съгласно международното право.

Член III-266

1. Съюзът разработва обща политика относно даването на убежище, допълнителна закрила и временна закрила, целяща да се даде подходящ статут на всеки гражданин на трета страна, който се нуждае от международна закрила и да се гарантира зачитането на принципа на "забрана за връщане". Тази политика трябва да бъде съгласувана с Женевската конвенция от 28 юли 1951 г. и с Протокола от 31 януари 1967 г. относно статута на бежанците, както и с другите съответни договори.

2. За целите на параграф 1, европейските закони или рамковите закони постановяват мерките относно обща европейска система за даване на убежище, която съдържа :

- а) единен статут относно даването на убежище на гражданите на трети страни, валиден в целия Съюз;
- б) единен статут относно субсидиарната закрила на гражданите на трети страни, които без да се ползват от европейско убежище, се нуждаят от международна закрила;
- в) обща система за временна закрила на изселници в случай на масова изселническа вълна;
- г) общи процедури за предоставяне и отнемане на единния статут за убежище или за субсидиарна закрила;
- д) критерии и механизми за определянето коя държава-членка отговаря за разглеждането на дадена молба за убежище или за субсидиарна закрила;
- е) норми относно условията за приемане на лица, търсещи убежище или субсидиарна закрила;
- ж) партньорство и сътрудничество с трети страни с оглед направляване притока от лица, търсещи убежище или субсидиарна или временна закрила.

3. В случай, че една или повече държави-членки са изправени пред извънредна ситуация, характеризираща се с внезапен приток на граждани от трети страни, Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейски регламенти или решения, постановяващи временни мерки в полза на една или повече от засегнатите държави-членки. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент.

Член III-267

1. Съюзът развива обща имиграционна политика, целяща да гарантира, на всички етапи, ефективно управление на миграционните вълни, справедливо третиране на гражданите на трети страни, които пребивават постоянно законно в държавите-членки, както и предотвратяване и засилени мерки за борба срещу незаконната имиграция и трафика на хора.

2. За целите на параграф 1, европейските закони или рамковите закони установяват мерки в следните области:

а) условията за влизане и постоянно пребиваване, както и мерките относно издаване от държавите-членки на дългосрочни визи и разрешения за постоянно пребиваване, включително с цел събиране на семейства;

б) определянето на правата на гражданите на трети страни, пребиваващи законно в дадена държава-членка, включително и условията относно свободата на движение и постоянно пребиваване в другите държави-членки;

в) незаконната имиграция и незаконното постоянно пребиваване, включително отстраняването и репатрирането на постоянно пребиваващите незаконно лица;

г) борбата срещу трафика на хора, и по-специално на жени и деца.

3. Съюзът може да сключва с трети страни споразумения относно връщането в държавата по произход или месторождение на граждани на трети страни, които не отговарят или вече не отговарят на условията за влизане, престой или постоянно пребиваване на територията на една от държавите-членки.

4. Европейските закони или рамковите закони могат да установят мерки за поощряване и подкрепа на дейността на държавите-членки за насърчаване на интеграцията на граждани от трети страни, пребиваващи постоянно законно на тяхната територия, с изключение на хармонизирането на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки.

5. Настоящият член не засяга правото на държавите-членки да определят степента на прием относно гражданите на трети страни, идващи от трети страни на тяхната територия с цел да търсят работа, било като наети лица или на свободна практика.

Член III-268

Политиките на Съюза, представени в настоящия раздел и тяхното прилагане се ръководят от принципа на солидарността и на справедливото разпределение на отговорностите между държавите-членки, включително и във финансовата област. Когато е необходимо, актовете на Съюза, приети по силата на настоящия раздел, съдържат подходящи мерки за прилагането на този принцип.

Раздел 3

СЪДЕБНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО ГРАЖДАНСКИ ВЪПРОСИ

Член III-269

1. Съюзът развива съдебно сътрудничество по граждански въпроси, имащи трансгранично въздействие, основаващо се върху принципа на взаимното зачитане на съдебните решения и решенията по извънсъдебни дела. Това сътрудничество може да

включва приемането на мерки за сближаване на законовите и подзаконови разпоредби на държавите-членки.

2. За целите на параграф 1, европейските закони или рамковите закони постановяват мерки, по-специално, когато е необходимо за доброто функциониране на вътрешния пазар, целящи да гарантират:

- а) взаимното признаване, между държавите-членки, на съдебните решения и на решенията по извънсъдебни дела и тяхното изпълнение;
- б) трансгранично уведомяване за съдебните и извънсъдебните актове;
- в) съвместимостта на правилата, прилагани в държавите-членки относно конфликти на законодателствата и компетенциите;
- г) сътрудничество при събирането на доказателства;
- д) ефективен достъп до правосъдие;
- е) премахването на препятствията пред доброто протичане на гражданските производства, като при нужда се насърчава съвместимостта на правилата относно гражданските производства, прилагани в държавите-членки;
- ж) развиване на алтернативни методи за разрешаване на споровете;
- з) подкрепа в обучението на магистрати и съдебни служители.

3. Като изключение от параграф 2 мерките относно семейното право, имащи трансгранично въздействие, се постановяват с европейски закон или рамков закон на Съвета. Съветът взема решение с единодушие след консултации с Европейския парламент.

Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме европейско решение, определящо аспектите на семейното право с трансгранично въздействие, които биха могли да бъдат предмет на обикновена законодателна процедура. Съветът взема решение с единодушие след консултации с Европейския парламент.

Раздел 4

СЪДЕБНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ПО НАКАЗАТЕЛНИ ВЪПРОСИ

Член III-270

1. Съдебното сътрудничество по наказателни въпроси в Съюза се основава върху принципите на взаимното приемане на присъдите и съдебните решения и включва сближаването на законовите и подзаконови разпоредби на държавите-членки в областите, посочени в параграф 2 и в член III-271.

Европейските закони или рамковите закони постановяват мерките, които имат за цел:

- а) установяването на правила и процедури с цел осигуряване на признаването, в целия Съюз, на всички видове присъди и съдебни решения;
- б) предотвратяване и разрешаване на спорове за компетентност между държавите-членки;
- в) подкрепят обучението на магистрати и съдебни служители;
- г) улесняване на сътрудничеството между съдебните или еквивалентни власти на държавите-членки във връзка с наказателните производства и изпълнението на решения.

2. С цел да улесни взаимното признаване на присъдите и съдебните решения, както и на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателни въпроси с трансгранично измерение, европейските рамкови закони могат да установят минимални правила. Тези правила отчитат различията между правните традиции и системи на държавите-членки.

Те се отнасят до:

- а) взаимната допустимост на доказателства между държавите-членки;
- б) правата на отделните лица в наказателно производство;

в) правата на жертвите на престъпност;
г) други специфични аспекти на наказателното производство, които Съветът предварително определя чрез европейско решение; за приемането на такова решение Съветът взима решение с единодушие след одобрение на Европейския парламент. Приемането на минималните правила, упоменати в настоящия параграф, не пречи на държавите-членки да запазят или да въведат закрита на отделните лица на по-високо равнище.

3. В случай, че член на Съвета счете, че европейски рамков проектозакон, упоменат в параграф 2, би засегнал основни аспекти от наказателноправната система на неговата държава, той може да изиска Европейският съвет да бъде сезиран във връзка с рамковия проектозакон. В такъв случай процедурата, упомената в член III-396, следва да се суспендира. След дискусия, в срок до четири месеца от това суспендиране, Европейският съвет:

а) отнася проектозакона обратно до Съвета, който прекратява суспендирането на процедурата, упомената в член III-396, или

б) изисква от Комисията или от групата държави-членки, от които произхожда проектозаконът, да подадат нов проектозакон; в такъв случай, се счита, че първоначално предложеният акт не е бил приет.

4. В случай, че до края на периода, упоменат в параграф 3, Европейският съвет не се е произнесъл или, в случай, че до 12 месеца от подаването на нов проектозакон, съгласно изискванията на параграф 3, буква б) европейски рамков закон не е бил приет, и най-малко една трета от държавите-членки желае да установи засилено сътрудничество, основаващо се на въпросния рамков проектозакон, те уведомяват Европейския парламент, Съвета и Комисията за това.

В такъв случай, пълномощията да се процедира в засилено сътрудничество, упоменати в членове I-44, параграф 2 и III-419, параграф 1, се считат за предоставени и се прилагат разпоредбите за засилено сътрудничество.

Член III-271

1. Европейските рамкови закони могат да установят минимални правила относно квалифицирането на наказателните правонарушения и определянето на санкции в областта на особено тежки престъпления с трансгранично измерение, произтичащо от естеството или последиците на тези правонарушения или от особена необходимост за обща борба.

Тези области на престъпност са следните: тероризъм, трафик на хора и сексуална експлоатация на жени и деца, незаконен трафик на наркотици, незаконен трафик на оръжия, пране на пари, корупция, фалшифициране на платежни средства, компютърна престъпност и организирана престъпност.

В зависимост от развитието на престъпността, Съветът може да приеме европейско решение за определяне на други области на престъпност, които съвпадат с критериите, посочени в настоящия параграф. Той се произнася с единодушие след одобрение на Европейския парламент.

2. Ако сближаването на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки в областта на наказателното право се окаже необходимо, за да гарантира ефективното прилагане на политика на Съюза в област, в която са приети мерки за хармонизиране, европейските рамкови закони могат да установят минимални правила относно квалифицирането на наказателните престъпления и определянето на санкции в съответната област. Без да се накърнява член III-264, тези рамкови закони се приемат съгласно същата процедура, която се прилага за приемането на въпросните мерки за хармонизиране.

3. В случай, че член на Съвета счете, че европейски рамков проектозакон, упоменат в параграфи 1 и 2, би засегнал основни аспекти от наказателноправната система на неговата държава, той може да изиска Европейският съвет да бъде сезиран във връзка с рамковия проектозакон. В такъв случай когато процедурата, упомената в ЧЛЕН III-396 е приложима, тя следва да се суспендира. След дискусия, в срок до четири месеца от това суспендиране, Европейският съвет:

а) отнася проектозакона обратно до Съвета, който прекратява суспендирането на процедурата, упомената в ЧЛЕН III-396, когато тя се прилага, или

б) изисква от Комисията или от групата държави-членки, от които произхожда проектозаконът, да подадат нов проектозакон; в такъв случай, се счита, че първоначално предложеният акт не е бил приет.

4. В случай, че до края на периода, упоменат в параграф 3, Европейският съвет не се произнесъл или, в случай, че до 12 месеца от подаването на нов проектозакон съгласно изискванията на параграф 3, буква б), европейски рамков закон не е бил приет и най-малко една трета от държавите-членки желае да установи засилено сътрудничество, основаващо се на въпросния рамков проектозакон, те уведомяват Европейския парламент, Съвета и Комисията за това.

В такъв случай, пълномощията да се процедира в засилено сътрудничество, упоменати в членове I-44, параграф 2 и III-419, параграф 1, се считат за предоставени и се прилагат разпоредбите за засилено сътрудничество.

Член III-272

Европейските закони или рамковите закони могат да установят мерки за насърчаване и подкрепа на дейността на държавите-членки в областта на предотвратяването на престъпността, с изключение на хармонизирането на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки.

Член III-273

1. Задачата на Евроюст е да подкрепи и да засили координацията и сътрудничеството между националните органи за разследване и преследване по отношение на сериозната престъпност, засягаща две или повече държави-членки, или изискваща съвместно преследване, въз основа на извършените оперативни действия и предоставената от органите на държавите-членки и от Европол информация.

В този контекст, европейските закони определят структурата, функционирането, областта на действие и задачите на Евроюст. Тези задачи могат да включват:

а) започването на наказателни разследвания, както и предложение да се започне преследване, провеждани от компетентните национални органи, по-точно онези, които се отнасят до правонарушения срещу финансовите интереси на Съюза;

б) координацията на разследванията и преследванията, упоменати в а);

в) засилването на съдебното сътрудничество, включително чрез разрешаването на спорове за компетентност и чрез тясно сътрудничество с Европейската съдебна мрежа. Европейските закони определят условията за участие на Европейския парламент и на националните парламенти при оценяване действията на Евроюст.

2. В рамките на преследванията, представени в параграф 1, и без да се накърнява член III-274, официалните действия по съдебни процедури се извършват от компетентните национални длъжностни лица.

Член III-274

1. В борбата с престъпленията, свързани с финансовите интереси на Съюза, европейски закон на Съвета може да учреди Европейска прокуратура на основата на Евроюст.

Съветът се произнася с единодушие след одобрение от страна на Европейския парламент.

2. Европейската прокуратура е компетентна при извършване на издирване, наказателно преследване и предаване на съдебните власти на авторите и съучастниците в тежки престъпления, в някои случаи действайки във връзка с Европол, както и при правонарушения, засягащи финансовите интереси на Съюза, както са определени от европейския закон, предвиден в параграф 1. Тя упражнява пред компетентните юрисдикции на държавите-членки функциите по обвинението във връзка с тези правонарушения.

3. Европейският закон, посочен в параграф 1, определя общите правила, приложими по отношение на Европейската прокуратура, условията на изпълнение на нейните функции, процедурните правила, приложими спрямо нейните действия, както и онези, които уреждат приемливостта на доказателствата и правилата, приложими по отношение съдебния контрол на процесуалните мерки, които тя прилага при изпълнението на своите функции.

4. Европейският съвет може, по същото време или впоследствие, да приеме европейско решение, което да измени параграф 1 с цел да се разширят правомощията на Европейската прокуратура по отношение на борбата с тежките престъпления, имащи трансгранично измерение и което да измени следователно параграф 2 що се отнася до извършителите и съучастниците в тежки престъпления, които засягат няколко държави-членки. Европейският съвет взема решение с единодушие, след като е получил одобрение от страна на Европейския парламент и след консултации с Комисията.

Раздел 5 **ПОЛИЦЕЙСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО**

Член III-275

1. Съюзът разгръща полицейско сътрудничество, което обединява всички компетентни органи на държавите-членки, включително полицейските служби, митническите органи и други специализирани правоприлагащи служби, специализирани в областта на предотвратяването, разкриването и разследването на наказателни престъпления.

2. За целите на параграф 1, европейските закони или рамковите закони могат да постановят мерки относно:

а) събирането, натрупването, обработването, анализа и обмена на съответната информация;

б) подпомагане в областта на обучението на служители, както и сътрудничеството в областта на обмен на служители, в оборудването и в изследванията в областта на криминалистиката;

в) общите следствени методи, свързани с разкриването на тежки форми на организирана престъпност.

3. Европейски закон или рамков закон на Съвета може да постанови мерки относно оперативното сътрудничество между органите, посочени в настоящия член. Съветът се произнася с единодушие, след консултиране с Европейския парламент.

Член III-276

1. Задачата на Европол е да подкрепи и подсили дейността на полицейските власти и други правоприлагащи служби на държавите-членки, както и взаимното им сътрудничество в предотвратяването и борбата с тежката престъпност, засягаща две или повече държави-членки, с тероризма и формите на престъпност, засягащи общ интерес, обхванат от политика на Съюза.

2. Европейските закони определят структурата, функционирането, областта на действие и задачите на Европол. Тези задачи могат да включват:

- а) събирането, натрупването, обработването, анализа и обmena на информации, предавани по-точно от властите на държавите-членки или от трети страни или органи;
- б) координирането, организирането и осъществяването на разследване и оперативни действия, провеждани съвместно с компетентните власти на държавите-членки или в рамките на съвместни следствени екипи в определени случаи в сътрудничество с Евроюст.

Европейските закони определят също така начините за контрол на действията на Европол от страна на Европейския парламент, съвместно с националните парламенти.

3. Всяко оперативно действие на Европол трябва да бъде извършвано във връзка и със съгласието на властите на държавата-членка или на държавите, чиято територия е засегната. Прилагането на принудителни мерки е от изключителната компетентност на съответните национални власти.

Член III-277

Европейски закон или рамков закон на Съвета определя условията и границите, в които компетентните власти на държавите-членки, посочени в членове III-270 и III-275 могат да действат на територията на друга държава-членка във връзка и със съгласието на властите на тази държава. Съветът се произнася с единодушие след консултиране с Европейския парламент.

Глава V

ОБЛАСТИ, В КОИТО СЪЮЗЪТ МОЖЕ ДА ПРЕДПРИЕМА ДЕЙСТВИЯ ПО КООРДИНИРАНЕ, ДОПЪЛВАНЕ ИЛИ ПОДКРЕПА

Раздел 1

ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ

Член III-278

1. При определянето и осъществяването на всички политики и действия на Съюза, се гарантира висока степен на опазване на човешкото здраве.

Действията на Съюза, допълващи националните политики, са насочени към подобряването на общественото здраве, предотвратяването на болестите и заразите при хората, както и отстраняване източниците на опасността за физическото и психично здраве. Тази дейност включва също:

- а) борбата със сериозните заболявания, като се насърчават изследванията, свързани с техните първопричини, предаването и предотвратяването им, както и информацията и обучението в областта на здравеопазването;
- б) наблюдение на тежките трансгранични заплахи за здравето, навременното предупреждение в случай на такива заплахи и борбата с тях.

Съюзът допълва действията на държавите-членки с цел намаляване на вредното въздействие на наркотиците върху здравето, включително посредством информация и превенция.

2. Съюзът насърчава сътрудничеството между държавите-членки в областите, посочени в настоящия член и при необходимост подкрепя техните действия. Той насърчава, по-специално, сътрудничеството между държавите-членки за подобряване взаимната допълняемост на техните здравни служби по трансграничните райони.

Държавите-членки координират помежду си, във връзка с Комисията, своите политики и програми в областите, посочени в параграф 1. Комисията може да приеме, в тясна

връзка с държавите-членки, всякаква полезна инициатива за поощряване на тази координация, а именно чрез инициативи с оглед установяване на насоки и ориентири, организирани на обмен на най-добри практики и подготовка на необходимите елементи за периодичен надзор и оценка. Европейският парламент получава пълна информация за това.

3. Съюзът и държавите-членки благоприятстват сътрудничеството с трети страни и с компетентните международни организации в областта на общественото здраве.

4. По изключение от член I-12, параграф 5 и член I-17 а) и в съответствие с член I-14, параграф 2, буква к), европейските закони или рамковите закони допринасят за осъществяването на целите, посочени в настоящия член, постановявайки следните мерки за преодоляване на общите проблеми на сигурността:

а) мерки, определящи високи стандарти за качество и безопасност на органите и веществата от човешки произход, на кръвта и кръвните продукти; тези мерки не могат да попречат на държава-членка да запази или да установи по-строги мерки на закрила;

б) мерки във ветеринарната и фитосанитарната област, имащи за непосредствена цел опазване на общественото здраве;

в) мерки, фиксиращи високи стандарти за качество и мерки за безопасност на медицинските продукти и апаратурата за медицински цели;

г) мерки относно надзора на тежките трансгранични заплахи за здравето, навременното предупреждение в случай на такива заплахи и борбата с тях.

Такива европейски закони или рамкови закони се приемат след консултиране с Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

5. Европейските закони или рамковите закони могат също така да постановят насърчителни мерки, имащи за цел опазване и подобряване на човешкото здраве и борба с тежките трансгранични заплахи за здравето, както и мерки, които имат за непосредствена цел опазването на човешкото здраве по отношение на употребата на тютюн и злоупотребата с алкохол, с изключение на всякакво хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки. Те се приемат след консултиране с Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

6. Съгласно настоящия член, Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме също така и препоръки.

7. Действията на Съюза в областта на общественото здраве са съобразени изцяло с отговорностите на държавите-членки в областта на организирането и предоставянето на здравни услуги и медицинска помощ. Отговорностите на държавите-членки включват управлението на медицинските служби и медицинската помощ, както и разпределянето на ресурсите, които са им предоставени. Мерките, посочени в параграф 4 а), не накърняват националните разпоредби относно донорството или използването за медицински цели на органи и кръв.

Раздел 2 **ИНДУСТРИЯ**

Член III-279

1. Съюзът и държавите-членки се грижат за осигуряването на необходимите условия за конкурентоспособността на индустрията на Съюза.

С оглед на това, в съответствие със системата на отворени и конкурентни пазари, тяхната дейност има за цел:

а) да ускори адаптирането на индустрията към структурните промени;

б) да насърчава създаването на благоприятна среда за инициатива и за развитието на предприятията в целия Съюз, и най-вече малките и средни предприятия;

в) да насърчава благоприятна среда за сътрудничество между предприятията;
г) да благоприятства за по-добрата експлоатация на промишления потенциал на политиките в областта на новаторството, на научноизследователската дейност и на технологичното развитие.

2. Държавите-членки се консултират взаимно, във връзка с Комисията, и доколкото е необходимо, координират своите действия. Комисията може да предприеме всякаква полезна инициатива за поощряване на тази координация, а именно инициативи с оглед установяване на насоки и ориентири, организиране на обмен на най-добри практики и подготовка на необходимите елементи за периодичен надзор и оценка. Европейският парламент е напълно информиран за това.

3. Съюзът допринася за осъществяването на целите, посочени в параграф 1, посредством политиките и действията, които той изпълнява по силата на други разпоредби на Конституцията. Европейските закони или рамковите закони могат да постановят специфични мерки в подкрепа на действията, извършвани в държавите-членки за постигане на целите, посочени в параграф 1 без всякакво хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки. Те се приемат след консултиране с Икономическия и социален комитет.

Настоящият раздел не представлява основа за въвеждането, от страна на Съюза, на каквато и да е мярка, можеща да доведе до нарушаване на конкуренцията или съдържаща данъчни разпоредби, или разпоредби отнасящи се до правата и интересите на наетите на работа лица.

Раздел 3 **КУЛТУРА**

Член III-280

1. Съюзът допринася за процъфтяването на културите на държавите-членки, зачитайки както тяхното национално и регионално многообразие, така и общото културно наследство.

2. Дейността на Съюза има за цел да насърчава сътрудничеството между държавите-членки и при необходимост, да подкрепя и допълва тяхната дейност в следните области:

- а) подобряване на познаването и разпространението на културата и историята на европейските народи;
- б) запазване и опазване на културното наследство от европейско значение;
- в) културен обмен без търговски цели,
- г) художествена и литературна творческа дейност, включително и в аудиовизуалния сектор.

3. Съюзът и държавите-членки насърчават сътрудничеството с трети страни и с компетентните международни организации в областта на културата, и в частност със Съвета на Европа.

4. Съюзът взема предвид културните аспекти в своята дейност, по силата на други разпоредби от Конституцията, с цел по-конкретно зачитане и поощряване на разнообразието на своите култури.

5. За да допринесат за осъществяване на целите, посочени в настоящия член:

- а) европейските закони или рамковите закони постановяват насърчителни мерки, с изключение на всякакво хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки. Те се приемат след консултиране с Комитета на регионите;
- б) Съветът, по предложение на Комисията, приема препоръки.

Раздел 4

ТУРИЗЪМ

Член III-281

1. Съюзът допълва действията на държавите-членки в сектора на туризма, по-специално чрез насърчаване конкурентноспособността в този сектор на предприятията в Съюза.

За тази цел, действията на Съюза се насочват към:

а) окуражаване създаването на благоприятна среда за развитие на предприятия в този сектор;

б) насърчаване сътрудничеството между държавите-членки, по-специално чрез обмен на добри практики;

2. Европейските закони или рамкови закони установяват специфични мерки за допълване действията в рамките на държавите-членки за постигане на целите, упоменати в настоящия член, с изключение хармонизация на законовите и административни разпоредби на държавите-членки.

Раздел 5

ОБРАЗОВАНИЕ, МЛАДЕЖ, СПОРТ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

Член III-282

1. Съюзът допринася за развитието на качествено образование, като насърчава сътрудничеството между държавите-членки и при необходимост, като подкрепя и допълва тяхната дейност. Той зачита изцяло отговорността на държавите-членки относно съдържанието на преподаването и организирането на образователната система, както и тяхното културно и езиково многообразие.

Съюзът допринася за поощряване на ролята на спорта в европейския живот, като има предвид неговата социална и възпитателна функция и факта, че той се основава на доброволното участие.

Дейността на Съюза има за цел :

а) да развива европейското измерение в образованието, в частност, посредством преподаването и разпространението на езиките на държавите-членки;

б) да насърчава мобилността на студентите и на преподавателите, включително като насърчава академичното признаване на дипломите и на периодите на обучение;

в) да поощрява сътрудничеството между учебните заведения;

г) да развива обмена на информации и на опит по въпроси, които са общи за образователните системи на държавите-членки;

д) да насърчава развитието на обмена между младежите и между социалните възпитатели и да насърчава участието на младежите в демократичния живот в Европа;

е) да поощрява развитието на дистанционното обучение;

ж) да разгръща европейското измерение в спорта, поощрявайки справедливостта при състезанията и сътрудничеството между спортните организации, както и закриляйки физическата и морална неприкосновеност на спортистите, и най-вече на младите спортисти.

2. Съюзът и държавите-членки благоприятстват сътрудничеството с трети страни и с компетентните международни организации в областта на образованието и спорта, и в частност със Съвета на Европа.

3. За да допринесат за осъществяването на посочените в настоящия член цели:

а) европейските закони или рамковите закони постановяват насърчителни действия, без всякакво хармонизиране на законовите и подзаконови разпоредби на държавите-

членки. Те се приемат след консултации с Комитета на регионите и с Икономическия и социален комитет.

б) Съветът, по предложение на Комисията, приема препоръки.

Член III-283

1. Съюзът прилага политика на професионално обучение, която подкрепя и допълва действията на държавите-членки, като същевременно зачита изцяло отговорността на държавите-членки за съдържанието и организирането на професионалното обучение. Дейността на Съюза има за цел:

- а) да улеснява приспособяването към индустриалните промени, а именно, посредством професионалното обучение и преквалификация;
- б) да подобрява началното и продължаващо професионално обучение, с цел улесняване на професионалната интеграция и преквалификация на пазара на труда;
- в) да улеснява достъпа до професионалното обучение и да благоприятства мобилността на инструкторите и на обучаваните лица и най-вече на младите хора;
- г) да стимулира сътрудничеството в областта на обучението между учебни заведения или заведенията за професионално обучение и предприятия;
- д) да развива обмена на информация и на опит по въпроси, които са общи за системите на обучение на държавите-членки.

2. Съюзът и държавите-членки насърчават сътрудничеството с трети страни и с компетентните международни организации в областта на професионалното обучение.

3. За да допринесат за постигането на целите, упоменати в настоящия член:

а) Европейските закони или рамковите закони установяват необходимите мерки с изключение на всякакво хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки. Те се приемат след консултиране с Комитета на регионите и Икономическия и социален комитет.

б) Съветът, по предложение на Комисията, приема препоръки.

Раздел 6

ГРАЖДАНСКА ЗАЩИТА

Член III-284

1. Съюзът поощрява сътрудничеството между държавите-членки с оглед засилване на ефективността на системите за предотвратяване и защита от природни бедствия и хуманитарни катастрофи.

Дейността на Съюза има за цел:

- а) да подкрепя и допълва дейността на държавите-членки на национално, регионално и местно равнище, в областта на превенцията на рисковете, при подготовката на техния персонал за гражданска защита и при намесата в случай на природно бедствие или хуманитарна катастрофа в рамките на Съюза;
- б) да поощрява оперативното бързо и ефективно сътрудничество между националните служби за гражданска защита;
- в) да насърчава съвместимостта на действията на международно равнище в областта на гражданската защита.

2. Европейските закони или рамковите закони постановяват необходимите мерки, които да допринесат за осъществяването на целите, посочени в параграф 1, без всякакво хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки.

Раздел 7

АДМИНИСТРАТИВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член III-285

1. Ефективното прилагане на правото на Съюза от страна на държавите-членки, което е основно условие за нормалното функциониране на Съюза, се счита за въпрос от взаимен интерес.
2. Съюзът може да подкрепи усилията, положени от държавите-членки за подобряване на техния административен капацитет за прилагане на правото на Съюза. Тази дейност може да се състои именно в улесняване обмена на информация и на служители, както и подкрепяне на програмите за обучение и квалификация. Никоя държава-членка не е задължена да прибегва до тази подкрепа. Европейските закони постановяват необходимите за тази цел мерки без всякакво хармонизиране на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите-членки.
3. Разпоредбите на настоящия член не засягат задължението на държавите-членки за прилагане на правото на Съюза, нито прерогативите и задълженията на Комисията. Те не засягат също така и останалите разпоредби на Конституцията, които предвиждат административно сътрудничество между държавите-членки, както и между държавите-членки и Съюза.

ДЯЛ IV

АСОЦИИРАНЕ НА ОТВЪДМОРСКИТЕ СТРАНИ И ТЕРИТОРИИ

Член III-286

1. Неевропейските страни и територии, които поддържат специални отношения с Дания, Франция, Нидерландия и Обединеното кралство, се асоциират към Съюза. Тези страни и територии, наричани по-нататък "страни и територии", са изброени в Приложение II.

Настоящият дял се прилага по отношение на Гренландия, при спазване на специфичните разпоредби от Протокола относно договореностите за Гренландия.

2. Целта на асоциирането е поощряването на икономическото и социално развитие на страните и териториите и установяването на тесни икономически връзки между тях и Съюза.

Асоциирането трябва на първо място да благоприятства за защита на интересите и просперитета на жителите на тези страни и територии с оглед те да достигнат икономическото, социално и културно развитие, към което се стремят.

Член III-287

Асоциирането има следните цели :

- а) държавите-членки прилагат по отношение на търговията със страните и териториите същия режим, който прилагат помежду си по силата на Конституцията,
- б) всяка страна или територия прилага по отношение на търговията си с държавите-членки и с останалите държави и територии, същия режим, който прилага по отношение на европейската държава, с която поддържа специални отношения,
- в) държавите-членки допринасят за инвестициите, необходими за прогресивното развитие на тези страни и територии,
- г) за инвестициите, които се финансират от Съюза, участието в търговете и доставките е открито при равни условия за всички физически и юридически лица, които са граждани на държава-членка или на една от държавите и териториите,
- д) в отношенията между държавите-членки и страните и териториите, правото на

установяване на гражданите и дружествата се регулира в съответствие с разпоредбите на Подраздел 2 от Раздел 2 на Глава I от Дял III, отнасящи се до свободата на установяване, и съгласно процедурите, установени в настоящия подраздел, въз основа на недискриминация и съобразно всички актове, приети съгласно член III-291.

Член III-288

1. Митата върху вноса в държавите-членки на стоки с произход от страните и териториите се забраняват в съответствие със забраната на обмитяването между държавите-членки съгласно разпоредбите, предвидени в Конституцията.
 2. Митата върху вноса във всяка държава или територия от държавите-членки или от останалите държави или територии се забранява съгласно разпоредбите на член III-151, параграф 4.
 3. Независимо от това, държавите и териториите могат да събират мита, които отговарят на нуждите на тяхното развитие и индустриализация или осигуряват приходи за техния бюджет.
- Митата, посочени в алинея първа, не могат да превишават стойността на митата, с които се облага вноса на продукти от държавата-членка, с която всяка държава или територия поддържа специални отношения.
4. Параграф 2 не се прилага по отношение на държавите и териториите, които поради особените международни задължения, с които са обвързани, вече прилагат недискриминационна митническа тарифа.
 5. Въвеждането или промяната в митата, с които се облагат внасяните в държавите и териториите стоки, не трябва да води де юре или де факто до пряка или косвена дискриминация между вноса от различните държави-членки.

Член III-289

Ако митническите стойности, прилагани по отношение на стоките от трета държава при влизането в дадена държава или територия предвид прилагането на разпоредбите на член III-288, параграф 1 са от такова естество, че да предизвикват нарушаване на търговията в ущърб на някоя от държавите-членки, последната може да поиска от Комисията да предложи на останалите държави-членки да предприемат необходимите мерки за преодоляване на това положение.

Член III-290

Съгласно разпоредбите, отнасящи се до общественото здраве, обществената сигурност и обществения ред, свободата на движение в държавите-членки на работниците от държавите и териториите, и на работниците от държавите-членки в държавите и териториите, се регулира от актовете, приети съгласно ЧЛЕН III-291.

Член III-291

Съветът приема с единодушие, въз основа на осъществените постижения в рамките на асоциирането на държавите и териториите към Съюза, европейски закони, рамкови закони, регламенти и решения относно подробните правила и процедурите за асоцииране на страните и териториите към Съюза. Тези закони и рамкови закони се приемат след консултации с Европейския парламент.

ДЯЛ V

ВЪНШНО ДЕЙСТВИЕ НА СЪЮЗА

Глава I РАЗПОРЕДБИ С ОБЩО ПРИЛОЖЕНИЕ

Член III-292

1. Дейността на Съюза на международната сцена се базира върху основополагащите принципи за неговото създаване, развитие и разширяване, които той цели да насърчи в останалата част от света: демокрацията, върховенство на закона, универсалността и неделимостта на правата на човека и на основните свободи, зачитането на човешкото достойнство, принципите на равенство и солидарност и зачитане на принципите на Хартата на Организацията на Обединените нации и на международното право. Съюзът се стреми да развива отношения и да изгражда партньорство с трети страни и с международните, регионалните или световни организации, които споделят принципите, упоменати в алинея 1. Той благоприятства за многостранното разрешаване на общите въпроси, в частност в рамките на Организацията на Обединените нации.
2. Съюзът определя и провежда общи политики и действия, и допринася за осигуряването на висока степен на сътрудничество във всички области на международните отношения, с цел:
 - а) запазване на неговите ценности, основни интереси, сигурност, независимост и единство;
 - б) укрепване и подкрепа на демокрацията, върховенството на закона, правата на човека и принципите на международното право;
 - в) опазване на мира, предотвратяване на конфликти и укрепване на международната сигурност, съгласно целите и принципите на Хартата на Организацията на Обединените нации, принципите на Заключителния акт от Хелзинки и целите на Парижката харта, включително онези, отнасящи се до външните граници;
 - г) подкрепа на трайното развитие в икономически и социален план и в областта на опазването на околната среда в развиващите се страни, с основна цел премахване на бедността;
 - д) насърчаване на интеграцията на всички държави в световната икономика, включително чрез прогресивно премахване на ограниченията пред международната търговия;
 - е) допринасяне за изработване на международни мерки за опазване и подобряване на качеството на околната среда и трайното управление на световните природни ресурси, с цел осигуряване на трайно развитие;
 - ж) подпомагане на населението, държавите и регионите, сполетяни от природни или хуманитарни бедствия; и
- з) спомагане за развитието на международна система, основаваща се върху засиленото многостранно сътрудничество и доброто глобално управление.
3. Съюзът зачита принципите и следва целите, изброени в параграфи 1 и 2 при изготвянето и прилагането на своето външно действие в различните области, обхванати от настоящия дял, както и във външните аспекти на останалите си политики. Съюзът осигурява единството между различните области на своето външно действие и между външното си действие и своите останали политики. Съветът и Комисията, подпомагани от Министъра на външните работи на Съюза, осигуряват това единство и си сътрудничат с тази цел.

Член III-293

1. Въз основа на принципите и целите, изброени в член III-292, Европейският съвет определя стратегическите интереси и цели на Съюза. Европейските решения на Европейския съвет относно стратегическите интереси и цели

на Съюза се отнасят до общата външна политика и политика на сигурност, както и до други области от външното действие на Съюза. Те могат да касаят отношенията на Съюза с конкретна държава или регион, или да имат тематичен подход. Те определят тяхната продължителност и средствата, които Съюзът и държавите-членки трябва да вложат.

Европейският съвет се произнася с единодушие по препоръка на Съвета, приета от него съгласно условията, предвидени за всяка област. Европейските решения на Европейския съвет се прилагат съгласно процедурите, предвидени в Конституцията.

2. Министърът на външните работи на Съюза, по отношение на общата външна политика и политиката на сигурност, и Комисията по отношение на останалите области на външно действие могат да представят съвместни предложения пред Съвета.

Глава II

ОБЩА ВЪНШНА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКА НА СИГУРНОСТ

Раздел 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-294

1. В рамките на принципите и целите на своята външна дейност, Съюзът определя и прилага обща външна политика и политика на сигурност, обхващаща всички области на външната политика и политиката на сигурност.

2. Държавите-членки подкрепят активно и безрезервно общата външна политика и политиката на сигурност, в дух на лоялност и взаимна солидарност.

Държавите-членки работят съвместно за укрепването и развитието на тяхната взаимна политическа солидарност. Те се въздържат от всякакво действие, противоречащо на интересите на Съюза, или което би могло да навреди на неговата ефективност, в ролята му на обединяваща сила в международните отношения.

Съветът и Министърът на външните работи следят за спазването на тези принципи.

3. Съюзът провежда общата външна политика и политика на сигурност като:

а) определя общите насоки;

б) приема европейски решения, определящи:

I) действията на Съюза;

II) позициите на Съюза;

III) договореностите за прилагането на европейските решения, упоменати в точки 1) и 11);

в) укрепва системното сътрудничество между държавите-членки при провеждането на тяхната политика.

Член III-295

1. Европейският съвет определя общите насоки на общата външна политика и политиката на сигурност, включително и въпросите, които имат отражения в областта на отбраната.

Ако международното развитие го изисква, председателят на Европейския съвет свиква извънредно заседание на Европейския съвет с цел да определи стратегическите линии на политиката на Съюза по отношение на това развитие.

2. Съветът приема европейски решения, необходими за определянето и прилагането на общата външна политика и политиката на сигурност, въз основа на общите насоки и стратегически линии, определени от Европейския съвет.

Член III-296

1. Министърът на външните работи на Съюза, който председателства Съвета по външните работи, допринася чрез своите предложения за изработването на общата външна политика и политиката на сигурност и осигурява прилагането на европейските решения, приети от Европейския съвет и Съвета.

2. По отношение на въпросите, отнасящи се до общата външна политика и политиката на сигурност, Съюзът се представлява от Министъра на външните работи на Съюза. Той води политическия диалог с трети страни от името на Съюза и изразява позицията на Съюза в международните организации, както и на международните конференции.

3. При изпълнението на своите функции, Министърът на външните работи на Съюза се подпомага от Европейска служба за външно действие. Тази служба работи съвместно с дипломатическите служби на държавите-членки и включва длъжностни лица от съответните служби на Генералния секретариат на Съвета и на Комисията, както и персонал от националните дипломатически служби на държавите-членки.

Организирането и функционирането на Европейската служба за външно действие са установени с европейско решение на Съвета. Съветът взема решение по предложение на Министъра на външните работи на Съюза след консултиране с Европейския парламент и след като е получил съгласието на Комисията.

Член III-297

1. Когато международно положение изисква оперативно действие от страна на Съюза, Съветът приема необходимите европейски решения. Тези решения определят целите, обхвата, средствата, които трябва да се предоставят на Съюза, както и условията за осъществяването на действието и ако е необходимо, неговата продължителност. Ако настъпи промяна в обстоятелствата, имаща явно отражение върху въпрос, който е предмет на такова европейско решение, Съветът преразглежда принципите и целите на това действие и приема необходимите европейски решения.

2. Европейските решения, упоменати в параграф 1, обвързват държавите-членки при заемането на позиция от тяхна страна и при провеждането на тяхната дейност.

3. За всяко заемане на позиция или всяко национално действие, съгласно европейско решение, посочено в параграф 1, следва да се предостави информация от съответните държави-членки в срокове, които позволяват, при необходимост, предварително консултиране в рамките на Съвета. Задължението за предварителното уведомяване не се прилага относно мерките, които представляват просто транспониране на национално равнище на такива европейски решения.

4. В случай на крайна необходимост, свързана с развитието на положението и при невъзможност за преразглеждане на европейското решение съгласно втората алинея от параграф 1, държавите-членки могат да вземат необходимите мерки в зависимост от спешността на проблема, които отчитат общите цели на това решение. Съответната държава-членка, уведомява незабавно Съвета за тези мерки.

5. В случай на сериозни затруднения при прилагането на дадено европейско решение по смисъла на настоящия член държава-членка сезира Съвета, който ги обсъжда и търси подходящото им разрешаване. Тези разрешения не могат да противоречат на целите на действието, нито да вредят на неговата ефективност.

Член III-298

Съветът приема европейски решения, които определят подхода на Съюза по определен въпрос от географско или тематично естество. Държавите-членки гарантират съответствието на техните национални политики с позициите на Съюза.

Член III-299

1. Всяка държава-членка, Министърът на външните работи на Съюза, или Министърът с подкрепата на Комисията може да сезира Съвета по всеки въпрос, отнасящ се до общата външна политика и политиката на сигурност и да му представи предложения.
2. В случаите, изискващи бързо решение, Министърът на външните работи на Съюза свиква, било служебно, било по искане на дадена държава-членка в срок от четиридесет и осем часа или в случай на абсолютна необходимост, в по-кратък срок, извънредно заседание на Съвета.

Член III-300

1. Европейските решения, посочени в настоящата глава, се приемат от Съвета, който се произнася с единодушие.
Всеки член на Съвета, който се въздържа от гласуване, може да придружи своето въздържане с формална декларация. В такъв случай, той не е задължен да прилага европейското решение, но приема, че това решение задължава Съюза. В духа на взаимна солидарност, въпросната държава-членка се въздържа от всякакво действие, което би могло да противоречи на действието на Съюза, основаващо се на това решение или да го възпрепятства, като останалите държави-членки зачитат нейната позиция. Ако членовете на Съвета, които придружават своето въздържане от гласуване с такава декларация, представляват поне една трета от държавите-членки, съставляващи поне една трета от населението на Съюза, решението не се приема.
2. Като изключение от параграф 1, Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство:
 - а) когато, въз основа на европейско решение на Европейския съвет относно стратегическите интереси и цели на Съюза, посочено в член III-293, параграф 1, приема европейски решения, отнасящи се до действия и позиции на Съюза;
 - б) когато приема европейско решение относно действие или позиция на Съюза по предложение от Министъра на външните работи, представено вследствие на конкретна молба, която Европейският съвет му е отправил по собствена инициатива или по инициатива на Министъра;
 - в) когато приема европейско решение, което въвежда европейско решение, определящо действие или позиция на Съюза;
 - г) когато приема европейско решение, относно определянето на специален представител съгласно член III-302.

Ако член на Съвета заяви, че поради жизнено важни посочени от него причини, свързани с националната политика, той възнамерява да се противопостави на приемането на решение, което трябва да бъде прието с квалифицирано мнозинство, гласуването не се провежда. Министърът на външните работи на Съюза би трябвало да потърси в тясно сътрудничество със заинтересованата държава-членка, приемливо за нея решение. Съветът, като се произнася с квалифицирано мнозинство, може да поиска от Европейския съвет да бъде сезиран по въпроса с цел взимане на европейско решение с единодушие.

3. В съответствие с член I-40, параграф 7, Европейският съвет може да приеме с единодушие европейско решение, постановяващо, че Съветът следва да се произнася с квалифицирано мнозинство в случаите, различни от тези, посочени в параграф 2 от настоящия член.
4. Параграфи 2 и 3 не се прилагат за решенията, имащи последици във военната област или в областта на отбраната.

Член III-301

1. Когато Съюзът е определил общ подход по смисъла на член I-40, параграф 5,

Министърът на външните работи на Съюза и Министрите на външните работи на държавите-членки координират техните действия в рамките на Съвета.

2. Дипломатическите представителства на държавите-членки и делегациите на Съюза в трети страни и в международните организации си сътрудничат и допринасят за формулирането и прилагането на общ подход, упоменат в параграф 1.

Член III-302

Съветът може да назначи, по предложение на Министъра на външните работи на Съюза, специален представител, на който предоставя мандат във връзка с определени политически въпроси. Специалният представител изпълнява мандата си под ръководството на Министъра на външните работи на Съюза.

Член III-303

Съюзът може да сключва споразумения с една или няколко държави или международни организации в областите, обхванати от настоящата глава.

Член III-304

1. Министърът на външните работи на Съюза провежда консултира и информира Европейския парламент в съответствие с член I-40, параграф 8 и член I-41, параграф 8. Той гарантира, че възгледите на Европейския парламент са взети предвид надлежно. Специалните представители могат да участват в информирането на Европейския парламент.

2. Европейският парламент може да отправя въпроси или да формулира препоръки към Съвета и Министъра на външните работи на Съюза. Два пъти в годината той провежда дебат относно осъществения напредък в прилагането на общата външна политика и политиката на сигурност, включително и обща външна политика в областта на сигурността и отбраната.

Член III-305

1. Държавите-членки координират дейността си в международните организации и по време на международни конференции. Те отстояват позициите на Съюза на тези форуми. Министърът на външните работи на Съюза организира тази координация. В международните организации и по време на международни конференции, в които не участват всички държави-членки, участващите държави отстояват позициите на Съюза.

2. В съответствие с член I-16, параграф 2 държавите-членки, представени в международни организации или международни конференции, в които не участват всички държави-членки, информират отсъстващите държави, както и Министъра на външните работи на Съюза, за всеки въпрос от общ интерес.

Държавите-членки, които също са членки на Съвета за сигурност на Организацията на Обединените нации, действат съгласувано и напълно информират за това останалите държави-членки и Министъра на външните работи на Съюза. Държавите-членки, които са членки на Съвета за сигурност, ще защитават при изпълнение на техните функции позициите и интересите на Съюза, без да се накърняват отговорностите, с които са натоварени по силата на Устава на Организацията на Обединените нации.

Когато Съюзът определя позиция по определена тема, включена в дневния ред на Съвета за сигурност на Организацията на Обединените нации, държавите-членки, които заседават в него, поставят искане Министърът на външните работи да бъде поканен, за да изложи позицията на Съюза.

Член III-306

Дипломатическите и консулските представителства на държавите-членки и делегациите на Съюза в трети страни и в международни конференции, както и техните представители в международните организации, си сътрудничат, за да осигурят спазването и прилагането на европейските решения, определящи позициите и действията на Съюза, приети съгласно настоящата глава. Те засилват сътрудничеството си, като обменят информация и извършват съвместни оценки.

Те допринасят за прилагане на разпоредбите, посочени в член I-10, параграф 2, буква в), относно правото на закрила на европейските граждани на територията на трети страни, както и за приетите мерки съгласно разпоредбите на член III-127.

Член III-307

1. Без да се засягат разпоредбите на член III-344, Комитетът по политика и сигурност следи международното положение в областите, отнасящи се до общата външна политика и политиката на сигурност и допринася за определяне на политиките, издавайки становища до Съвета, по искане от негова страна, по искане на Министъра на външните работи на Съюза или по собствена инициатива. Той следи също така за прилагане на договорените политики, без да се накърняват правомощията на Министъра на външните работи на Съюза.

2. Съгласно разпоредбите на настоящата глава, Комитетът по политика и сигурност упражнява, под ръководството на Съвета и на Министъра на външните работи на Съюза, политическия контрол и стратегическото ръководство на операциите за управление на кризи, така както са определени в член III-309.

Съветът може да упълномощи Комитета, за целите на дадена операция за управление на кризи и през целия период на тяхното времетраене, да взема подходящи мерки относно политическия контрол и стратегическото ръководство на операцията.

Член III-308

Прилагането на общата външна политика и политиката на сигурност не засяга прилагането на процедурите и обхвата на правомощията на институциите, определени от Конституцията за упражняването на компетенциите на Съюза, изброени в членове от I-13 до I-15 и член I-17.

По същия начин прилагането на политиките, посочени в тези членове, не засягат прилагането на процедурите и обхвата на правомощията на институциите, определени от Конституцията за упражняването на компетенциите на Съюза съгласно настоящата глава.

Раздел 2

ОБЩА ПОЛИТИКА ЗА СИГУРНОСТ И ОТБРАНА

Член III-309

1. Задачите, посочени в член I-41, параграф 1, при които Съюзът може да прибегне до използването на граждански и военни средства, включват съвместни действия в областта на разоръжаването, хуманитарните и евакуационни мисии, мисии за съвет и помощ във военната област, мисии за предотвратяване на конфликти и поддържане на мира, мисиите на военни сили за управление на кризи, включително умиротворителните мисии и стабилизиращи обстановката операции след края на конфликти. Всички тези мисии могат да допринесат за борбата срещу тероризма, включително чрез помощта, оказвана на трети страни, за да се борят с тероризма на своята територия.

2. Съветът приема европейски решения относно задачите, посочени в параграф 1, като определя техните цели и обхват, както и общите условия за осъществяването им. Министърът на външните работи на Съюза, под ръководството на Съвета и в тясна и постоянна връзка с Комитета за политика и сигурност, следи за координацията на гражданските и военни аспекти на тези мисии.

Член III-310

1. В рамките на европейските решения, приети съгласно разпоредбите на член III-309, Съветът може да повери осъществяването на дадена задача на група от държави-членки, които разполагат с необходимите възможности и желаят да се включат в дадената мисия. Тези държави-членки, заедно с Министъра на външните работи на Съюза, се споразумяват помежду си относно ръководенето на мисията.

2. Държавите-членки, които участват в мисията, информират редовно Съвета за напредъка в осъществяването ѝ по тяхна собствена инициатива или по молба на друга държава-членка. Тези държави незабавно информират Съвета, в случай че осъществяването на мисията има значителни последици или изисква изменения на целта, обхвата и условията, определени за мисията в европейските решения, посочени в параграф 1. В такива случаи Съветът приема необходимите европейски решения.

Член III-311

1. Агенцията в областта на развитието на отбранителните възможности, изследванията, придобиването и въоръжаването (Европейска агенция за въоръженията), създадена с член I-41, параграф 3, поставена под ръководството на Съвета, има следната задача:

- а) да допринася за определяне целите относно военни възможности на държавите-членки и да оцени спазването на поетите от държавите-членки ангажименти относно тези възможности;
- б) да поощрява хармонизирането на оперативните нужди и приемането на методи за ефективно и съвместимо снабдяване;
- в) да предлага многостранни проекти за изпълнение на целите в областта на военните възможности, да осигурява координирането на програмите, изпълнявани от държавите-членки и управлението на специфични програми за сътрудничество;
- г) да подкрепя научните изследвания в областта на отбранителните технологии, координирането и планирането на съвместни изследователски дейности и разработки на технически решения, съответстващи на бъдещи оперативни нужди;
- д) да допринася за определянето, ако е необходимо, и за прилагането, на всяка полезна мярка за укрепване на производствената и технологичната база в областта на отбраната и подобряване ефективността на военните разходи.

2. Европейската агенция за отбрана е отворена за всички държави-членки, които желаят да участват в нея. Съветът, произнасяйки се с квалифицирано мнозинство, приема европейско решение, определящо статута, седалището и правилника за дейността на Агенцията. Това решение взема предвид степента на ефективно участие в действията на Агенцията. В рамките на Агенцията се сформират специфични групи, обединяващи държави-членки, които осъществяват съвместни проекти. Агенцията изпълнява своите задачи, като при необходимост запазва връзка с Комисията.

Член III-312

1. Държавите-членки, които желаят да участват в постоянното структурно сътрудничество съгласно член I-41, параграф 6, които отговарят на критериите и са поели ангажименти в областта на военните възможности, определени в Протокола за постоянното структурно сътрудничество, уведомяват Съвета и Министъра на външните

работи на Съюза за тяхното намерение.

2. В рамките на 3 месеца след уведомлението, упоменато в параграф 1, Съветът приема европейско решение, което установява структурирано сътрудничество и определя списъка на участващите държави-членки. Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство след консултиране с министъра на външните работи на Съюза.

3. Всяка държава-членка, която, на по-късен етап, желае да участва в постоянното структурирано сътрудничество уведомява за намерението си Съвета и Министъра на външните работи на Съюза.

Съветът приема европейско решение, което потвърждава участието на въпросната държава-членка, която отговаря на критериите и изпълнява ангажиментите, упоменати в членове 1 и 2 от Протокола за постоянното структурирано сътрудничество. Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство след консултиране с Министъра на външните работи на Съюза. В гласуването участват само членове на Съвета, които представляват участващите държави-членки.

Квалифицирано мнозинство се определя като най-малко 55% от членовете на Съвета, които представляват участващите държави-членки, обхващащи най-малко 65% от населението на тези държави.

Блокиращо малцинство трябва да включва най-малко минимален брой членове на Съвета, които представляват повече от 35% от населението на участващите държави-членки, плюс един член, като при липса на такова, квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

4. В случай, че участваща държава-членка престане да отговаря на критериите или вече не е в състояние да изпълнява ангажиментите си, упоменати в членове 1 и 2 от Протокола за постоянното структурирано сътрудничество, Съветът може да приеме европейско решение, което суспендира участието на въпросната държава-членка. Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство. В гласуването участват само членове на Съвета, които представляват участващите държави-членки с изключение на въпросната държава-членка.

Квалифицирано мнозинство се определя като най-малко 55% от членовете на Съвета, които представляват участващите държави-членки, обхващащо най-малко 65% от населението на тези държави.

Блокиращо малцинство трябва да включва най-малко минимален брой членове на Съвета, които представляват повече от 35% от населението на участващите държави-членки, плюс един член, като при липса на такова, квалифицираното мнозинство се обявява за постигнато.

5. Всяка участваща държава-членка, която желае да се оттегли от постоянното структурирано сътрудничество уведомява за намерението си Съвета, който взема под внимание преустановяването на участие на въпросната държава-членка.

6. Европейските решения и препоръки на Съвета в рамките на постоянното структурирано сътрудничество, различни от предвидените в параграфи 2 до 5, се приемат с единодушие. За целите на настоящия параграф, единодушие се конституира само от гласовете на представителите на участващите държави-членки.

Раздел 3

ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-313

1. Административните разходи на институциите, произтичащи от разпоредбите, посочени в настоящата глава, са за сметка на бюджета на Съюза.

2. Оперативните разходи, произтичащи от прилагането на въпросните разпоредби,

също са за сметка на бюджета на Съюза, с изключение на разходите, свързани с операции, имащи последици във военната сфера или в областта на отбраната и в случаите, за които Съветът взема различно решение.

Когато определен разход не е за сметка на бюджета на Съюза, той остава за сметка на държавите-членки, в зависимост от съответния размер на brutния национален продукт, освен ако Съветът, не приеме различно решение за това. Що се отнася до разходите, свързани с операции, имащи последици във военната сфера или в областта на отбраната, държавите-членки, чиито представители в Съвета са отправили формална декларация по смисъла на член III-300, параграф 1, алинея втора, не се задължават да участват в тяхното финансиране.

3. Съветът приема европейско решение, постановяващо специфичните процедури за гарантиране на бърз достъп до заделените средства от бюджета на Съюза, предназначени за спешно финансиране на инициативи в рамките на общата външна политика и политика на сигурност и в частност за подготовка на мисиите, посочени в член I-41, параграф 1 и член III-309. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент.

Подготовката на мисиите, посочени в член I-41, параграф 1 и член III-309, които не са за сметка на бюджета на Съюза, се финансират от начален фонд, съставен от вноски на държавите-членки.

Съветът приема с квалифицирано мнозинство, по предложение на Министъра на външните работи на Съюза, европейските решения, постановяващи:

- а) процедурите за сформирание и финансиране на началния фонд, в частност, сумите отпуснати на фонда;
- б) процедурите за управление на началния фонд;
- в) процедурите за финансов контрол.

Когато мисията, планирана в съответствие с член I-41, параграф 1 не може да бъде за сметка на бюджета на Съюза, Съветът упълномощава Министъра на външните работи на Съюза да използва този фонд. Министърът на външните работи на Съюза докладва пред Съвета относно изпълнението на това поръчение.

Глава III

ОБЩА ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА

Член III-314

Като установява митнически съюз в съответствие с член III-151, Съюзът допринася, в съответствие с общия интерес, за хармоничното развитие на световната търговия, за постепенното премахване на ограниченията пред международната търговия и чуждестранните преки инвестиции, и за намаляването на митническите и други бариери.

Член III-315

1. Общата търговска политика се основава на единни принципи, а именно по отношение на промяна на тарифните ставки, сключването на тарифни и търговски споразумения относно търговията на стоки и услуги, и търговските аспекти на интелектуалната собственост, чуждестранните преки инвестиции, постигане на уеднаквяване на мерките за либерализация, експортната политика, както и мерките за защита на търговията и по-специално онези, които трябва да се предприемат в случай на дъмпинг или на субсидии. Общата търговска политика се провежда съгласно принципите и целите на външното действие на Съюза.

2. Европейските закони установяват мерките, определящи рамката за изпълнение на

общата търговска политика.

3. Когато трябва да се водят преговори и да се сключват споразумения с една или повече държави или международни организации, се прилага член III-325 при спазване на специалните разпоредби на този член.

Комисията представя препоръки на Съвета, който я упълномощава да започне необходимите преговори. Съветът и Комисията са длъжни да следят за постигането на съвместимост между сключените споразумения и вътрешните политики и правила на Съюза.

Тези преговори се водят от Комисията, която се консултира със специален комитет, назначен от Съвета, за да я подпомага в тази задача и в рамките на директивите, които Съветът може да ѝ отправи. Комисията докладва редовно на специалния комитет, както и на Европейския парламент относно хода на преговорите.

4. Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство за воденето на преговори и сключването на споразуменията, посочени в параграф 3.

По отношение на воденето на преговори и сключването на споразумения в областта на търговията с услуги и търговските аспекти на интелектуалната собственост, както и по отношение на чуждестранните преки инвестиции, Съветът се произнася с единодушие, когато такива споразумения съдържат разпоредби, съгласно които се изисква единодушие за приемането на вътрешни правила.

Съветът се произнася, също така, с единодушие относно преговорите и сключването на споразумения:

а) в областта на търговията с културни и аудиовизуални услуги, когато съществува риск тези споразумения да засегнат културното и езиково многообразие на Съюза;

б) в областта на търговията със социални, образователни и здравни услуги, когато има опасност тези споразумения сериозно да нарушат националната организация на такива услуги и да засегнат отговорността на държавите-членки да ги предоставят.

5. Преговорите и сключването на международни споразумения в областта на транспорта се уреждат от разпоредбите на Раздел 7, Глава III от Дял III и на член III-325.

6. Упражняването на компетенциите, предоставени от настоящия член в областта на общата търговска политика, не засяга разграничаването на компетенциите между Съюза и държавите-членки, и не води до хармонизиране на законовите или подзаконовите разпоредби на държавите-членки, доколкото Конституцията изключва такова хармонизиране.

Глава IV

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ТРЕТИ СТРАНИ И ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ

Раздел 1

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЦЕЛ РАЗВИТИЕ

Член III-316

1. Политиката на Съюза в областта на сътрудничеството с цел развитие се води в рамките на принципите и целите на външното действие на Съюза. Политиките на Съюза и на държавите-членки в областта на сътрудничеството с цел развитие се допълват и подкрепят взаимно.

Основната задача на политиката на Съюза в областта на сътрудничеството с цел развитие е намаляването и като крайна цел изкореняването на бедността. Съюзът взема предвид целите на сътрудничеството с цел развитие при осъществяване на политиките, които биха могли да засегнат развиващите се страни.

2. Съюзът и държавите-членки спазват задълженията и вземат предвид целите, които са одобрили в рамките на Организацията на Обединените нации и другите компетентни международни организации.

Член III-317

1. Европейските закони или рамковите закони постановяват необходимите мерки за прилагане на политиката на сътрудничество с цел развитие, които може да се отнасят до многогодишни програми за сътрудничество с развиващите се страни или програми с тематичен подход.

2. Съюзът може да сключва с трети страни и с компетентните международни организации споразумения, необходими за осъществяването на целите, посочени в членове III-292 и III-316.

Първата алинея не засяга компетенциите на държавите-членки по отношение воденето на преговори в международни органи и сключването на международни споразумения.

3. Европейската инвестиционна банка допринася съгласно условията, предвидени в нейния Устав, за прилагането на мерките, посочени в параграф 1.

Член III-318

1. За да насърчат взаимното допълване и ефективността на техните действия, Съюзът и държавите-членки координират своите политики в областта на сътрудничеството с цел развитие и се консултират относно програмите си за оказване на помощ, включително в рамките на международните организации и по време на международни конференции. Те могат да предприемат съвместно действие. Държавите-членки дават своя принос, ако е необходимо, за осъществяването на програмите на Съюза за помощ.

2. Комисията може да предприеме всякаква полезна инициатива, за да насърчи координацията, посочена в параграф 1.

3. В рамките на съответните им области на компетентност, Съюзът и държавите-членки си сътрудничат с трети страни и с компетентните международни организации.

Раздел 2

ИКОНОМИЧЕСКО, ФИНАНСОВО И ТЕХНИЧЕСКО СЪТРУДНИЧЕСТВО С ТРЕТИ СТРАНИ

Член III-319

1. Без да се засягат останалите разпоредби на Конституцията и в частност членове от III-316 до III-318, Съюзът прилага мерки в областта на икономическото, финансовото и техническо сътрудничество, включително и оказва помощ, по-специално във финансовата област, с трети страни, различни от развиващите се страни. Тези мерки са в съответствие с политиката на развитие на Съюза и се провеждат съгласно принципите и целите на неговото външно действие. Мерките на Съюза и на държавите-членки взаимно се допълват и засилват.

2. Европейските закони и рамковите закони постановяват необходимите мерки за прилагането на разпоредбите на параграф 1.

3. В рамките на съответните им области на компетентност, Съюзът и държавите-членки си сътрудничат с трети страни и с компетентните международни организации.

Договореностите за сътрудничество със Съюза могат да бъдат предмет на споразумения между Съюза и трети заинтересовани страни.

Разпоредбите на алинея първа не засягат компетенциите на държавите-членки да водят преговори в международни органи и да сключват споразумения.

Член III-320

Когато ситуацията в трета страна налага спешна финансова помощ от Съюза, Съветът, по предложение на Комисията, приема необходимите европейски решения.

Раздел 3

ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ

Член III-321

1. Действията на Съюза в областта на хуманитарната помощ се осъществяват съгласно принципите и целите на външното действие на Съюза. Тези действия имат за цел оказването на ad hoc съдействие, помощ и закрила на населението на трети страни, жертва на природни бедствия или предизвикани от човека катастрофи, за да се посрещнат нуждите в хуманитарната област, произтичащи от тези различни ситуации. Действията на Съюза и на държавите-членки взаимно се допълват и укрепват.

2. Действията в областта на хуманитарната помощ се осъществяват съгласно принципите на международното право и съгласно принципите на безпристрастност, неутралитет и недискриминация.

3. Европейските закони и рамковите закони постановяват мерките, определящи условията, при които се осъществяват действията на Съюза в областта на хуманитарната помощ.

4. Съюзът може да сключва с трети страни и с компетентните международни организации всякакви споразумения, които спомагат за постигането на целите, посочени в параграф 1 и в член III-292.

Първата алинея не накърнява компетенциите на държавите-членки по отношение воденето на преговори в международни органи и сключването на международни споразумения.

5. За да се установи рамка за съвместен принос на младите европейски граждани към действията на Съюза в областта на хуманитарната помощ, се създава Европейски доброволен корпус за хуманитарна помощ. Европейските закони определят правилата и процедурите за функционирането му.

6. Комисията може да предприеме всякаква полезна инициатива, за да насърчи координацията между действията на Съюза и тези на държавите-членки с цел да засили ефективността и взаимното допълване на мерките на Съюза и на националните мерки за хуманитарна помощ.

7. Съюзът гарантира координирането и съгласуваността на неговите хуманитарни действия с действията на международните организации и органи, в частност тези, които влизат в системата на Организацията на Обединените нации.

Глава V

ОГРАНИЧИТЕЛНИ МЕРКИ

Член III-322

1. Когато европейско решение, прието по силата на глава II, предвижда преустановяването или ограничаването, изцяло или частично, на икономическите и финансови отношения с една или няколко трети страни, Съветът, произнасяйки се с квалифицирано мнозинство, по съвместно предложение на Министъра на външните работи на Съюза и на Комисията, приема необходимите европейски регламенти или решения. Той информира Европейския парламент за това.

2. Когато европейско решение, прието по силата на глава II, предвижда това, Съветът може да приеме ограничителни мерки съгласно процедурата, посочена в параграф 1, по

отношение на физически или юридически лица, групи или недържавни образувания.
3. Актовете посочени в настоящия член включват необходимите разпоредби за правни гаранции.

Глава VI **МЕЖДУНАРОДНИ СПОРАЗУМЕНИЯ**

Член III-323

1. Съюзът може да сключва споразумения с една или няколко трети страни или международни организации, когато Конституцията предвижда това или когато сключването на такова споразумение е необходимо за осъществяването на някоя от целите, определени от Конституцията, в рамките на политиките на Съюза и ако това е предвидено в някой от правно-задължителните актове на Съюза или може да засегне общите правила или да измени техния обхват.
2. Сключените от Съюза споразумения обвързват институциите на Съюза и държавите-членки.

Член III-324

Съюзът може да сключва споразумения за асоцииране с една или няколко трети страни или международни организации. С тези споразумения се създава асоцииране, характеризиращо се с взаимни права и задължения, общи действия и специални процедури.

Член III-325

1. Без да се накърняват особените разпоредби на член III-315, споразуменията между Съюза и трети страни или международни организации се договарят и сключват съгласно следната процедура.
 2. Съветът дава разрешение за започване на преговорите, приема ръководни насоки за преговорите и разрешава подписването на споразуменията и ги сключва.
 3. Комисията или Министърът на външните работи на Съюза в случаите, когато споразумението се отнася изключително или предимно до общата външна политика и политиката за сигурност, представя препоръки до Съвета, който приема европейско решение, разрешаващо започването на преговорите в зависимост от предвидените споразумения, като се назначава преговарящ за Съюза или ръководител на преговарящия екип.
 4. Съветът може да отправи директиви до преговарящия и да определи специален комитет, като преговорите се водят при консултиране с него.
 5. Съветът, по предложение на преговарящия, приема Европейско решение, с което се разрешава подписване на споразумението и ако е необходимо, временното му прилагане преди влизане в сила.
 6. По предложение на преговарящия, Съветът приема Европейско решение за сключване на споразумението.
- С изключение на случаите, когато споразумението се отнася изключително до общата външна политика и политиката за сигурност, Съветът приема Европейското решение за сключване на споразумението:
- (а) след получаване на съгласието на Европейския парламент в следните случаи:
 - (I) споразумения за асоцииране;
 - (II) присъединяване от страна на Съюза към Европейската конвенция за защита на човешките права и основни свободи;
 - (III) споразумения за създаване на специфична институционална рамка чрез

организиране на процедури за сътрудничество;

(IV) споразумения със сериозни бюджетни последици за Съюза;

(V) споразумения, обхващащи областите, за които се прилага или обща законодателна процедура, или специална законодателна процедура, където се изисква съгласие от Европейския парламент.

Европейският парламент и Съветът могат при спешност да се споразумеят за срок за даване на съгласието.

(Б) след консултиране с Европейския парламент в други случаи. Европейският парламент предоставя становището си в срока, който Съветът може да определи в зависимост от спешността на въпроса. При отсъствие на становище в определения срок, Съветът се произнася.

7. Като изключение от разпоредбите на параграфи 5, 6 и 9 Съветът може при сключването на дадено споразумение да упълномощи преговарящия да одобри, от името на Съюза, измененията по споразумението, когато то предвижда, че такива изменения следва да бъдат приети съгласно опростена процедура или от орган, предвиден във въпросното споразумение; Съветът може да добави специфични условия към това упълномощаване.

8. По време на цялата процедура, Съветът се произнася с квалифицирано мнозинство. Той се произнася с единодушие, когато споразумението се отнася до област, за която се изисква единодушие за приемане на даден акт на Съюза, както и за споразуменията за асоцииране и за споразумения съгласно член III-319 с държавите, които са кандидатки за присъединяване.

9. Съветът, по предложение на Комисията, или на Министъра на външните работи на Съюза, приема Европейско решение за спиране на прилагането на дадено споразумение и установяването на позициите, които трябва да се заемат от името на Съюза чрез орган, създаден със специално споразумение, когато този орган има за задача да приеме актове, имащи правно действие, с изключение на актовете, допълващи или изменящи институционалните рамки на споразумението.

10. Европейският парламент се информира незабавно и подробно за всички етапи на процедурата.

11. Държава-членка, Европейският парламент, Съветът или Комисията може да приеме становището на Съда на ЕС относно съвместимостта на предвиждано споразумение с разпоредбите на Конституцията. В случай на отрицателно становище от страна на Съда на ЕС, предвижданото споразумение не може да влезе в сила, освен ако не се внесат промени или не се ревизира Конституцията.

Член III-326

1. Като изключение от разпоредбите на член III-325, по препоръка на Европейската централна банка или на Комисията и след консултиране с Европейската централна банка с цел постигане на консенсус относно стремежа за стабилност на цените Съветът може да сключи формални споразумения за обменния курс на еврото по отношение на валути, различни от тези, които са законно средство за разплащане в рамките на Съюза. Съветът се произнася с единодушие и след консултиране с Европейския парламент съгласно процедурата, посочена в параграф 3.

Съветът, по препоръка на Европейската централна банка или по препоръка на Комисията и след консултиране с Европейската централна банка, с цел постигане на консенсус относно стремежа за стабилност на цените, може да приеме, да измени или да не приложи централните курсове на еврото в системата на обменните курсове. Председателят на Съвета информира Европейския парламент за приемането, изменянето или неприлагането на централните курсове на еврото.

2. При отсъствие на система на обменни курсове по отношение на една или няколко валути, различни от тези, които са законно средство за разплащане в рамките на Съюза, по смисъла на параграф 1, Съветът, по препоръка на Европейската централна банка или по препоръка на Комисията и след консултиране с Европейската централна банка, може да формулира главните насоки на политиката на обмен по отношение на тези валути. Тези главни насоки не накърняват основната цел на Европейската система на централните банки, а именно запазването на стабилността на цените.
3. Като изключение от разпоредбите на член III-325, в случай, че споразумения по въпроси за паричния режим или обмен трябва да бъдат предмет на преговори между Съюза и една или няколко държави или международни организации, Съветът, произнасяйки се по препоръка на Комисията и след консултиране с Европейската централна банка, приема разпоредби относно преговарянето и сключването на тези споразумения. Тези разпоредби трябва да осигуряват изразяването на единна позиция от страна на Съюза. Комисията неизменно участва в преговорите.
4. Без да се засягат компетенциите и споразуменията на Съюза в областта на Икономическия и паричен съюз, държавите-членки могат да преговарят в международните инстанции и да сключват международни споразумения.

Глава VII

ОТНОШЕНИЯ НА СЪЮЗА С МЕЖДУНАРОДНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И ТРЕТИ СТРАНИ И ДЕЛЕГАЦИИ НА СЪЮЗА

Член III-327

1. Съюзът установява всякакъв вид полезно сътрудничество с ООН, Съвета на Европа, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие. Съюзът осигурява също така необходимите връзки и с други международни организации.
2. Министърът на външните работи на Съюза и Комисията са натоварени с прилагането на настоящия член.

Член III-328

1. Делегациите на Съюза в трети държави и в международните организации представляват Съюза.
2. Делегациите на Съюза действат под ръководството на Министъра на външните работи на Съюза, в тясно сътрудничество с дипломатическите мисии на държавите-членки.

Глава VIII

ПРИЛАГАНЕ НА КЛАУЗАТА ЗА СОЛИДАРНОСТ

Член III-329

1. Ако дадена държава-членка стане обект на терористично нападение или на природно бедствие или предизвикана от човека катастрофа, останалите държави-членки ѝ оказват съдействие, по молба на техните политически власти. За тази цел държавите-членки съгласуват действията си в рамките на Съвета.
2. Разпоредбите за прилагане от страна на Съюза на клаузата за солидарност съгласно член I-43 се определят от Европейско решение, прието от Съвета, действаш по съвместно предложение на Комисията и на Министъра на Външните работи на Съюза. Съветът действа в съответствие с член III-300, параграф 1, когато това решение

включва въпроси, свързани с отбраната. Европейският парламент се информира за това. За целите на този параграф и без да се нарушават член III-344, Съветът се подпомага от Комитета по политиката и сигурността, с подкрепата на структурите, създадени в рамките на обща външна политика за сигурност и отбрана, и от Комитета по член III-261; двата комитета, ако е необходимо, му представят съвместни становища.

3. С оглед да осигури на Съюза възможността за ефективно действие, Европейският съвет редовно прави преглед на заплахите, пред които е изправен Съюзът.

ДЯЛ VI

ФУНКЦИОНИРАНЕ НА СЪЮЗА

Глава I

РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ИНСТИТУЦИИТЕ

Раздел 1

ИНСТИТУЦИИ

ПОДРАЗДЕЛ 1

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

Член III-330

1. Европейски закон или рамков закон на Съвета определя необходимите мерки, за избор на членовете на Европейския парламент във всеобщи преки избори по еднаква за всички държави-членки процедура или съгласно общи за всички държави-членки принципи.

Съветът се произнася с единодушие по проект на Европейския парламент, след получаване на одобрение на последния, който се произнася с мнозинството от членовете му. Този закон или рамков закон влиза в сила само след одобряване от държавите-членки, съгласно техните съответни конституционни норми.

2. Европейски закон на Европейския парламент определя статута и основните условия за упражняване на функциите на неговите членове. Европейският парламент приема акта по собствена инициатива, след като получи становище от Комисията и с одобрение от Съвета. Съветът се произнася с единодушие по отношение на всички правила или условия, отнасящи се до данъчния режим за настоящите или бивши членове на Европейския парламент.

Член III-331

Европейският закон определя статута на политическите партии на европейско равнище по смисъла на член I-46, параграф 4, и в частност правилата за тяхното финансиране.

Член III-332

Европейският парламент може, с мнозинство от своите членове, да поиска от Комисията да представи съответно предложение по въпросите, които според него изискват изготвянето на акт на Съюза относно прилагането на Конституцията. Ако Комисията не внесе предложение, тя съобщава причините за това на Европейския парламент.

Член III-333

При изпълнението на своите задачи Европейският парламент може по искане на една четвърт от неговите членове, да сформира временна анкетна комисия, която, без да

накърнява компетенциите, предоставени от Конституцията на други институции и органи, да разследва предполагаеми нарушения или случаи на лошо администриране при прилагане правото на Съюза, освен ако за същото не се води процес пред правораздавателен орган и докато съдебното производство не е приключило. Временната анкетна комисия се разпуска след представяне на нейния доклад. Европейски закон на Европейския парламент, определя условията за упражняването на правото на разследване. Европейският парламент приема акта по собствена инициатива, след получаване на одобрението на Съвета и на Комисията.

Член III-334

В съответствие с член I-10, параграф 2, буква г), всеки гражданин на Съюза, както и всяко физическо или юридическо лице с постоянно пребиваване или седалище на територията на държава-членка, имат право да отправя, индивидуално или съвместно с други граждани или лица, петиция до Европейския парламент по въпрос, който се отнася до сферите на действие на Съюза и който пряко го засяга.

Член III-335

1. Европейският парламент назначава европейски омбудсман. Омбудсманът, съгласно членове I-10, параграф 2, буква г) и I-49, е компетентен да получава жалби от всеки гражданин на Съюза или от всяко физическо или юридическо лице, с постоянно пребиваване или със седалище в някоя от държавите-членки, относно случаи на лошо администриране в действията на институциите, органите или агенциите на Съюза, с изключение на Съда на ЕС при изпълнението на неговите съдебни функции. В съответствие със своите функции омбудсманът извършва разследвания, които счита за оправдани, или по собствена инициатива, или въз основа на жалби, които са му били отправени пряко или с посредничеството на член на Европейския парламент, освен в случаите, когато твърденията в жалбите са предмет или са били предмет на съдебно производство. В случаите, когато омбудсманът е установил случай на лошо администриране, той сезира въпросната институция, орган, служба или агенция, които разполагат със срок от три месеца, за да представят своето становище. Омбудсманът впоследствие предава доклад до Европейския парламент и до заинтересованата институция, орган, служба или агенция. Лицето, което е подало жалбата, се информира за резултата от тези разследвания. Омбудсманът представя ежегоден доклад до Европейския парламент относно резултатите от разследванията.
2. Омбудсманът се назначава след избора на Европейския парламент за срока на мандата на парламента. Мандатът му може да бъде подновяван. Омбудсманът може да бъде освободен от длъжност от Съда, по искане на Европейския парламент, ако не отговаря на условията, необходими за изпълняването на неговата длъжност или ако е извършил тежко нарушение.
3. Омбудсманът изпълнява функциите си при пълно независимост. При изпълнение на своите задължения той не изисква, нито получава инструкции от друга институция, орган, служба или агенция. По време на своя мандат Омбудсманът не може да упражнява никаква друга платена или не професионална дейност.
4. Европейски закон на Европейския парламент определя статутаа и общите условия за изпълнение на функциите на омбудсмана. Европейският парламент се произнася по собствена инициатива, след като получи становище от Комисията и след одобрението от Съвета.

Член III-336

Европейският парламент провежда една сесия годишно. По право той се свиква на заседание втория вторник на месец март.

Европейският парламент може да бъде свикан на извънредна сесия по искане на мнозинството от членовете му, на Съвета или на Комисията.

Член III-337

1. Европейският съвет и Съвета се изслушват от Европейския парламент в съответствие с условията, предвидени в процедурните правила на Европейския съвет и от вътрешния правилник на Съвета.

2. Комисията може да присъства на всички заседания на Европейския парламент и да бъде изслушвана по негово искане. Комисията отговаря устно или писмено на въпросите, поставени от Европейския парламент или от неговите членове.

3. Европейският парламент дискутира на открито заседание общия годишен доклад, изпратен до него от Комисията.

Член III-338

Освен ако друго не е предвидено в Конституцията, Европейският парламент се произнася с мнозинство от подадените гласове. Вътрешният правилник определя кворума.

Член III-339

Европейският парламент приема свой вътрешен правилник с мнозинство от своите членове.

Актовете на Европейския парламент се публикуват съгласно предвидените в Конституцията и в неговия вътрешен правилник условия.

Член III-340

Когато в Европейския парламент бъде внесено предложение за вот на недоверие, свързана с дейностите на Комисията, той се произнася по него поне три дни след внасяне на предложението и прави това само с явно гласуване.

Ако вотът на недоверие бъде приет с мнозинство от две трети от подадените гласове, представляващи мнозинство от членовете на Европейския парламент, Комисията подава оставка като орган, а Министърът на външните работи на Съюза се оттегля от задълженията си, които изпълнява в рамките на Комисията. Те продължават да се занимават с текущите въпроси, докато бъде заменена, съгласно членове I-26 и I-27. В този случай мандатът на членовете на Комисията, назначени за да я заменят, изтича на датата, на която би изтекъл мандатът на Комисията, която е подала оставка.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ЕВРОПЕЙСКИ СЪВЕТ

Член III-341

1. При гласуване всеки член на Европейския съвет може да гласува от името на не повече от един от другите членове.

Въздържането от гласуване на присъстващите или представляваните членове не е пречка за приемане на актове на Европейския съвет, които изискват единодушие.

2. Председателят на Европейския парламент може да бъде поканен да бъде изслушан от Европейския съвет.

3. Европейският съвет приема с обикновено мнозинство своите собствени процедурни

правила.

4. Европейският съвет се подпомага от генералния секретариат на Съвета.

ПОДРАЗДЕЛ 3

СЪВЕТ НА МИНИСТРИТЕ

Член III-342

Съветът се свиква от своя председател по негова инициатива, по искане на един от неговите членове или на Комисията.

Член III-343

1. При гласуване всеки член на Съвета може да гласува от името на не повече от един от другите членове.
2. При разисквания, които изискват обикновено мнозинство, Съветът се произнася с мнозинство от своите членове.
3. Въздържането от гласуване на присъстващите или представляваните членове не е пречка за приемане от Съвета на актове, които изискват единодушие.

Член III-344

1. Комитет, състоящ се от постоянните представители на държавите-членки, отговаря за подготовката на работата на Съвета и за изпълнение на възложените му от Съвета поръчения. Комитетът може да приеме процедурни решения в случаите, предвидени от процедурния правилник на Съвета.
 2. Съветът се подпомага от генерален секретариат, ръководен от Генерален секретар, назначен от Съвета.
- Съветът гласува с обикновено мнозинство организацията на генералния секретариат.
3. Съветът се произнася с обикновено мнозинство по процедурните въпроси, както и по приемането на процедурния правилник.

Член III-345

Съветът, с обикновено мнозинство, може да поиска от Комисията да предприеме проучвания, които счита за уместни за осъществяването на общите цели и да му представи съответни предложения. Ако Комисията не представи предложение, тя дава съобщава на Съвета на причините за това.

Член III-346

Съветът приема европейски решения, определящи статута на комитетите, предвидени от Конституцията. Той се произнася с обикновено мнозинство, след консултиране с Комисията.

ПОДРАЗДЕЛ 4

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

Член III-347

Членовете на Комисията се въздържат от всякакво действие, несъвместимо с техните функции. Всяка държава-членка се задължава да спазва този принцип и да не се опитва да оказва влияние върху членовете на Комисията при изпълнението на техните задачи. Членовете на Комисията не могат по време на своя мандат да упражняват друга професионална дейност, независимо дали е срещу заплащане или не. При встъпването си в длъжност, те тържествено поемат задължението да спазват, както по време на

мандата си, така и след неговото изтичане, произтичащите от поста им задължения и в частност задължението за почтеност и въздържаност относно приемането на определени постове или облаги след края на мандата им. В случай на нарушаване на тези задължения Съдът, сезирай от Съвета с обикновено мнозинство или от Комисията, може според случая, да ги освободи от длъжност, според условията на член III-349 или да лиши съответния член от право на пенсия или от други полагащи се облаги.

Член III-348

1. Освен редовното обновяване на състава или при смърт, пълномощията на членовете на Комисията се прекратяват при доброволна оставка или освобождаване от длъжност.
2. Мястото на член на Комисията, който е подал оставка или е починал, се заема за остатъка от мандата от нов член от същата националност, назначен от Съвета в общо съгласие с Председателя на Комисията, след консултиране с Европейския парламент съгласно критериите от член I-26, параграф 4. Съветът може, с единодушие, по предложение на Председателя на Комисията да реши, че няма нужда да се запълва свободното място, и по-специално когато остава малко време от срока до края на мандата.
3. В случай на доброволна оставка, освобождаване от длъжност или смърт, председателят се заменя до края на мандата, съгласно член I-27, параграф 1.
4. При доброволна оставка, при служебно освобождаване от длъжност или смърт, Министърът на външните работи на Съюза се заменя до края на мандата, в съответствие с член I-28, параграф 1.
5. В случай на колективна оставка на членовете на Комисията, те остават на длъжност за оставащия срок от мандата им, докато се извърши тяхната замяна, съгласно членове I-26 и I-27.

Член III-349

Ако член на Комисията престане да изпълнява условията, необходими за упражняването на функциите си или ако е извършил тежко нарушение, той може да бъде освободен от длъжност от Съда, по иск на Съвета, произнасящ се с обикновено мнозинство, или от Комисията.

Член III-350

Без да се накърняват разпоредбите на член I-28, параграф 4, отговорностите, с които е натоварена Комисията, се структурират и разпределят между нейните членове от председателя, съгласно член I-27, параграф 3. Председателят може да внесе промени в разпределянето на тези отговорности във всеки момент на мандата. Членовете на Комисията изпълняват функциите, които са им възложени от председателя, под неговото ръководство.

Член III-351

Решенията на Комисията се приемат с мнозинство на членовете на Колегията. Вътрешният правилник определя кворума.

Член III-352

1. Комисията приема свой вътрешен правилник с оглед осигуряване на функционирането си и функционирането на своите служби. Тя осигурява публикуването на този правилник.
2. Комисията публикува ежегодно, не по-късно от един месец преди откриване сесията на Европейския парламент, общ доклад за дейността на Съюза.

ПОДРАЗДЕЛ 5

СЪДЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Член III-353

Съдът на ЕС заседава в състави, в разширен състав или в пленум, съгласно Статута на Съда.

Член III-354

Съдът на ЕС се подпомага от осем генерални адвокати. Ако Европейският съд поиска това, Съветът може, с единодушие, да приеме решение за увеличаване броя на генералните адвокати.

Генералният адвокат има ролята да представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно Статута на Съда, се изисква неговото произнасяне.

Член III-355

Съдиите и генералните адвокати на Европейския съд се избират измежду личности, които представят всички гаранции за независимост и които отговарят на всички условия, изисквани в техните съответни държави, за заемане на най-висшите съдебни длъжности, или които са юристи с призната компетентност, се назначават по общо съгласие от правителствата на държавите-членки, след съгласуване с Комитета, съгласно предвидените в член III-357 разпоредби.

Частична подмяна на съдиите и на генералните адвокати се извършва на всеки три години, съгласно условията, предвидени в Статута на Съда.

Съдиите избират помежду си председател на Европейския съд, за срок от три години. Неговият мандат може да бъде подновяван.

Съдът на ЕС приема свой процедурен правилник. Този правилник подлежи на одобрение на Съвета.

Член III-356

Броят на съдиите в Общия съд се определя от Статута на Съда. Статутът може да предвиди Общия съд да бъде подпомаган от генерални адвокати.

Членовете на Общия съд се избират измежду лица, които предоставят всички гаранции за независимост и притежават необходимата правоспособност за заемане на висши съдебни длъжности. Те се назначават по общо съгласие от правителствата на държавите-членки, след консултиране с Комитета, съгласно предвидените разпоредби на член III-357.

Частична промяна в състава на Общия съд се извършва на всеки три години.

Съдиите избират помежду си председател на Общия съд за срок от три години.

Неговият мандат може да бъде подновяван.

Общият съд приема свой процедурен правилник, при съгласуване с Европейския съд. Този правилник подлежи на одобрение от Съвета.

Освен ако Статутът на съда не предвижда друго, разпоредбите на Конституцията, които се отнасят до Съда на ЕС, се прилагат и за Общия съд.

Член III-357

Създава се комитет, който да дава становище относно съответствието с изискванията на кандидатите за упражняване на функциите на съдия и генерален адвокат на съда и на Общия съд, преди да се вземе решението на правителствата на държавите-членки, съгласно членове III-355 и III-356.

Комитетът е съставен от седем члена, личности измежду старите членове на Европейския съд и на Общия съд, членове на висши национални юрисдикции и юристи с призната компетентност, един от които се предлага от Европейския парламент. Съветът приема европейско решение, определящо правилата за функциониране на този комитет, както и европейско решение за назначаване на неговите членове. Той се произнася по инициатива на председателя на Съда на ЕС.

Член III-358

1. Общият съд е компетентен да разглежда и да се произнася като първа инстанция исковите по членове III-365, III-367, III-370, III-372 и III-374, с изключение на онези, които са възложени на специализиран състав, създаден по III-359, както и на онези, които Статутът запазва за Европейския съд. Статутът може да възложи компетенции на Общия съд и относно други категории дела.

Решенията на Общия съд по силата на настоящия параграф подлежат на обжалване само по въпросите на правоприлагането пред Съда на ЕС, съгласно предвидените в Статута на Съда условия и ограничения.

2. Общият съд е компетентен да разглежда и да се произнася по исковите срещу решенията на специализираните състави.

Решенията, постановени от Общия съд по силата на настоящия параграф по изключение подлежат на обжалване пред Европейския съд, при условията и ограниченията предвидени от Статута, в случай на сериозен риск от засягане на единството или целостта на правото на Съюза.

3. Общият съд е компетентен да разглежда и да се произнася по преюдициални запитвания, отправени към него по силата на член III-369, в специфични сфери, определени от Статута на Съда на ЕС.

Когато Общият съд счита, че делото изисква принципно решение, което може да засегне единството или целостта на правото на Съюза, той може да препрати делото към Европейския съд, който да се произнесе.

Решенията, постановени от Общия съд относно преюдициални запитвания могат по изключение да бъдат преразглеждани от Европейския съд, съгласно условията и ограниченията, предвидени от Статута, в случай на сериозен риск от засягане единството или целостта на правото на Съюза.

Член III-359

1. Европейски закон може да постанови създаването на специализирани съдебни състави към Общия съд, натоварени да разглеждат като първа инстанция някои определени категории искове в специфични материи. Законът се приема или по предложение на Комисията, след консултиране със Съда, или по искане на Съда, след консултиране с Комисията.

2. Европейският закон за създаване на специализирано съдилище определя правилата за конституирането му и уточнява обхвата на компетенциите, които му се предоставят.

3. Решенията на специализираните съдилища подлежат на обжалване, ограничено само до правни въпроси, или на обжалване по същество, когато това е предвидено в европейския закон за създаването на специализираното съдилище, пред Общия съд.

4. Членовете на специализираните съдилища се избират измежду лица, даващи всички гаранции за независимост и отговарящи на изискванията за заемане на съдебни длъжности. Те се назначават от Съвета, който се произнася с единодушие.

5. Специализираните съдилища приемат свой процедурен правилник, при съгласуване със Съда. Този правилник подлежи на одобрение от Съвета.

6. Освен ако европейски закон за сформирането на специализирано съдилище не

предвижда друго, разпоредбите на Конституцията относно Съда и разпоредбите на Статута на Съда се прилагат и спрямо специализираните съдилища.

Член III-360

Ако Комисията счита, че дадена държава-членка не е изпълнила някое от задълженията, произтичащо от Конституцията, тя издава мотивирано становище по този въпрос, след като е дала възможност на тази държава да изложи своите съображения.

Ако съответната държава не се съобрази с това становище, в срока определен от Комисията, Комисията може да сезира Съда.

Член III-361

Всяка от държавите-членки може да сезира Съда, ако счита, че друга държава-членка не е изпълнила някое от задълженията, произтичащи от Конституцията.

Преди държава-членка да подаде иск срещу друга държава-членка, относно твърдение за неизпълнение от страна на въпросната държава на задължение, което Конституцията ѝ възлага, тя поставя въпроса пред Комисията.

Комисията издава мотивирано становище, след като на всяка от заинтересованите държави е предоставена възможност да изложи съответно съображенията относно собствените им позиции и тези срещу ответната страна, устно и писмено.

Ако Комисията не е издала становище в срок от три месеца от датата на поставяне на въпроса пред нея, отсъствието на становище не е пречка за сезиране на Съда.

Член III-362

1. Ако Съдът установи, че държава-членка не е изпълнила задължение, което произтича от Конституцията, тази държава е длъжна да предприеме необходимите мерки с оглед изпълнението на решението на Съда.

2. Ако Комисията счита, че въпросната държава-членка не е предприела необходимите мерки с оглед изпълнението на решението на Съда по параграф 1, тя може да сезира Съда, след като предостави възможност на тази държава да изложи своите съображения. Тя посочва размера на еднократно платима сума или периодична имуществена санкция, която въпросната държава-членка трябва да заплати, изчислена съразмерно с обстоятелствата.

Ако Съдът установи, че въпросната държава-членка не се е съобщила с неговото решение, той може да ѝ наложи заплащането на еднократно платима сума или на периодична имуществена санкция.

Тази процедура не засяга член III-361.

3. Когато Комисията сезира Съда с иск по силата на член III-360, считайки, че въпросната държава не е изпълнила задължението си да съобщи за мерките по прилагане на европейски рамков закон, тя може, ако счита за уместно, да определи размера на еднократно платима сума или периодична имуществена санкция, която въпросната държава-членка трябва да заплати, изчислена съразмерно с обстоятелствата.

Ако Съдът установи, че има неизпълнение на гореспоменатото задължение, той може да наложи на въпросната държава-членка да заплати еднократна сума или периодична имуществена санкция, като размерът на санкцията не трябва да надвишава размера, определен от Комисията. Плащането трябва да бъде извършено в срок, определен в решението на Съда.

Член III-363

Европейски закони или европейски регламенти на Съвета могат да предоставят на Съда обща компетентност по отношение на санкциите, които са предвидени в тях.

Член III-364

Без да се засягат останалите разпоредби на Конституцията, европейски закон може да предостави на съда, до степен, която той определя, компетентността да се произнася във връзка със спорове относно прилагането на актове, приети въз основа на Конституцията, определящи европейска уредба на интелектуалната собственост.

Член III-365

1. Съдът осъществява контрол относно законосъобразността на европейските закони и европейските рамкови закони, на актовете на Съвета, на Комисията и на Европейската централна банка, с изключение на препоръките и становищата, както и на актове на Европейския парламент, предназначени да произведат правно действие по отношение на трети страни. Той контролира също и законосъобразността на актовете, издадени от органите или агенциите на Съюза, призвани да произвеждат правно действие по отношение на трети страни.

2. В съответствие с целите на параграф 1 Съдът е компетентен да се произнася по искове на държава-членка, Европейският парламент, Съветът или Комисията на основание некомпетентност, съществено процесуално нарушение, нарушаване на Конституцията или на всякаква правна норма по приложението ѝ, или злоупотреба с власт.

3. Съдът е компетентен при условията, посочени в параграфи 1 и 2, да се произнася относно исковете, заведени от Сметната палата, от Европейската централна банка и от Комитета на регионите, за защита на техните изключителни правомощия.

4. Всяко физическо или юридическо лице може да заведе иск, при условията, посочени в параграфи 1 и 2 срещу решенията, които са адресирани до него или които го засягат пряко или лично, както и срещу подзаконови актове, които го засягат пряко и които не включват изпълнителни мерки.

5. Актовете за създаване на органите, службите и агенциите на Съюза могат да предвидят специфични условия и разпоредби относно исковете на физически или юридически лица срещу актове на тези органи или агенции, предназначени да произвеждат правни последици.

6. Исковете, предвидени в настоящия член, трябва да бъдат заведени в срок от два месеца, считано, в зависимост от случая, от публикуването на акта, от неговото съобщаване на ищеца, или, при липса на уведомяване, от деня, в който той е узнал за него.

Член III-366

Ако искът е обоснован, Съдът обявява атакувания акт за недействителен. Независимо от това той определя, ако счете за необходимо, онези от юридическите последици на недействителния акт, които трябва да се считат за окончателни.

Член III-367

В случай, че в нарушение на Конституцията Европейският парламент, Съветът, Комисията или Европейската централна банка бездействат, държавите-членки и другите институции на Съюза могат да сезират Съда с цел установяване на това нарушение. Тази разпоредба се прилага при същите условия спрямо органите и агенциите на Съюза, които бездействат.

Тази иск е допустим само ако съответната институция, орган или агенция, преди това е поканена да действа. Ако след изтичане на срок от два месеца от тази покана институцията, агенцията или органът не се е произнесъл, искът може да бъде заведен в нов двумесечен срок.

Всяко физическо или юридическо лице може да сезира Съда съгласно условията, определени в първия и втория параграфи, за да подаде иск относно пропускането, от страна на дадена институция, орган или агенция на Съюза да адресира до него даден вид акт, с изключение на препоръка или становище.

Член III-368

Институцията, органите, службите или агенциите, чийто акт е бил отменен или чието бездействие е било обявено за противоречащо на Конституцията, са длъжни да предприемат необходимите мерки за изпълнение на решението на Съда на ЕС. Това задължение не засяга задължението, което може да произтече от прилагането на член III-431, втори параграф.

Член III-369

Съдът на ЕС е компетентен да се произнася преюдициално относно:

а) тълкуването на Конституцията,

б) валидността и тълкуването на актовете на институциите на Съюза,

Когато такъв въпрос бъде повдигнат пред юрисдикция в държава-членка, тази юрисдикция би могла, ако счита, че по този въпрос е необходимо решение, за да бъде постановено нейното решение, да поиска от Съда да се произнесе.

Когато такъв въпрос е повдигнат по всящо дело пред национална юрисдикция на дадена държава, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно вътрешноправния ред, тази юрисдикция е длъжна да сезира Съда.

Ако такъв въпрос е повдигнат по всящо дело пред национална юрисдикция във връзка със задържано лице, Съдът се произнася в най-кратък срок.

Член III-370

Съдът на ЕС е компетентен да разглежда спорове относно обезщетения за вредите, посочени в член III-431, втори и трети параграфи.

Член III-371

Европейският съд е компетентен да се произнася по законосъобразността на акт, приет от Европейския съвет или от Съвета по член I-59 само по искане на заинтересованата държава-членка, и само относно процедурата, предвидена в гореспоменатия член.

Такова искане следва да бъде направено в рамките на един месец от датата на констатацията. Съдът се произнася в срок от месец, считано от датата на въпросното искане.

Член III-372

Съдът е компетентен да се произнася по всеки спор между Съюза и неговите служители, в границите и при условията, определени от Статута на функционерите на Съюза и режима относно останалите служители на Съюза.

Член III-373

Съдът е компетентен, в посочените по-долу граници, да решава спорове относно:

а) изпълнението на задълженията от страна на държавите-членки, произтичащи от Устава на Европейската инвестиционна банка. Управителният съвет на банката

разполага в това отношение с компетенциите, предоставени на Комисията съгласно член III-360;

б) решенията на Съвета на гуверньорите на Европейската инвестиционна банка. Всяка държава-членка, Комисията и Управителният съвет на банката могат да подават иск по този въпрос при условията, предвидени в член III-365;

в) решенията на Управителния съвет на Европейската инвестиционна банка. Исковете срещу тези решения могат да бъдат подавани, според предвидените условия в член III-365, само от държави-членки или от Комисията, и само относно нарушения на процедурите, предвидени в член 19, параграфи 2, 5, 6 и 7 от Устава на Банката;

г) изпълнението от националните централни банки на задълженията, произтичащи от Конституцията и Устава на Европейската система на централните банки, и Европейската централна банка. Управителният съвет на Европейската централна банка разполага, в тази връзка, по отношение на националните централни банки, с правомощията, предоставени на Комисията от член III-360 по отношение на държавите-членки. Ако Съдът установи, че национална централна банка не е изпълнила задължение, произтичащо от Конституцията, тази банка се задължава да предприеме необходимите разпоредби за изпълнение на решението на Съда.

Член III-374

Съдът е компетентен да се произнася, по силата на арбитражна клауза, съдържаща се в договор, отнасящ се към публичното или частното право, сключен от Съюза или от негово име.

Член III-375

1. При условията на компетенциите, които Конституцията предоставя на Съда, споровете, по които Съюзът е страна, не могат, на това основание, да бъдат изключени от компетенциите на националните юрисдикции.
2. Държавите-членки се задължават да не решават по друг начин спор, възникнал във връзка с тълкуването или прилагането на Конституцията по начин, различен от изрично предвидените в настоящата Конституция.
3. Съдът на ЕС има компетенции по всички спорове между държавите-членки, свързани с Конституцията, ако спорът е изпратен до него при специално споразумение между страните.

Член III-376

Съдът не е компетентен по смисъла на членовете I-40 и I-41 и на разпоредбите на Глава II от Дял V относно общата външна политика и политика за сигурност и член III-293 относно общата външна политика и политика на сигурност.

При все това, Съдът е компетентен да се произнася относно исковите относно контрола за законност на ограничителните мерки спрямо физически или юридически лица, приети от Съвета на основание член III-308, формулирани при условията, посочени в член III-365, параграф 4 от Глава II от Дял V.

Член III-377

При упражняване на своите компетенции, свързани с разпоредбите на раздели 4 и 5 от Глава IV, Дял III, относно пространството на свобода, сигурност и справедливост, Съдът не е компетентен да проверява валидността или пропорционалността на операции, водени от страна на полицията или други правоприлагащи служби в държава-членка, нито да се произнася относно изпълнението на задълженията на

държавите-членки за поддържането на обществения ред и опазването на вътрешната сигурност, когато тези актове се уреждат от вътрешното право.

Член III-378

Независимо от изтичането на срока, предвиден в член III-365, параграф 6, всяка страна може при спор, който засяга акт с общо приложение, приет от институция, орган, служба или агенция на Съюза, да изтъква основанията, предвидени в член III-365, параграф 2, за да обоснове пред Съда неприложимостта на този акт.

Член III-379

1. Подадените до Съда жалби нямат суспензивно действие. Въпреки това, Съдът може, ако счита, че обстоятелствата го изискват, да постанови спиране на изпълнението на оспорвания акт.
2. По делата, за които е сезиран, Съдът може да разпорежда необходимите временни мерки.

Член III-380

Решенията на Съда имат изпълнителна сила при условията, определени в член III-401.

Член III-381

Статутът на Съда се приема с протокол.

Европейски закон може да измени разпоредбите на Статута, с изключение на разпоредбите на Дял I и на член 64. Той се приема по искане на Съда след консултиране с Комисията, или по предложение на Комисията след консултиране със Съда.

ПОДРАЗДЕЛ 6

ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

Член III-382

1. Управителният съвет на Европейската централна банка се състои от членовете на Изпълнителния съвет на Европейската централна банка и управителите на националните централни банки на държавите-членки, без да се нарушава член III-197.
2. Изпълнителният съвет включва председателя, заместник-председателя и четири други членове.

Председателят, заместник-председателят и другите членове на Изпълнителния съвет се назначават от Европейския съвет, като действат с квалифицирано мнозинство, състоящо се от лицата с признат професионален опит в областта на паричните и банковите въпроси, по препоръка на Съвета и след консултиране с Европейския парламент и Управителния съвет на Европейската централна банка.

Техният мандат е 8 години и не се подновява.

Само граждани на държавите-членки могат да бъдат членове на Изпълнителния съвет.

Член III-383

1. Председателят на Съвета и един член от Комисията могат да участват в заседанията на Управителния съвет на Европейската централна банка без да имат право да гласуват. Председателят на Съвета може да изпраща предложение за обсъждане до Управителния съвет на Европейската централна банка.
2. Председателят на Европейската централна банка се поканва да участва в срещите на Съвета, когато той обсъжда въпроси, свързани с целите и задачите на европейската

система на централните банки.

3. Европейската централна банка изпраща до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета и Комисията годишен доклад за дейностите на европейската система на централните банки и за паричната политика както за предходната, така и за текущата година. Председателят на Европейската централна банка представя този доклад на Европейския парламент, който може да проведе общ дебат на тази основа, както и на Съвета.

Председателят на Европейската централна банка и другите членове от Изпълнителния съвет могат, по искане на Европейския парламент или по тяхна собствена инициатива, да бъдат изслушвани от компетентните органи на Европейския парламент.

ПОДРАЗДЕЛ 7

СМЕТНА ПАЛАТА

Член III-384

1. Сметната палата проверява отчетите за всички приходи и разходи на Съюза. Тя проверява също така отчетите за всички приходи и разходи на всеки орган, служба или агенция, създадена от Съюза, доколкото актът за учредяването им не изключва такава проверка.

Сметната палата предоставя на Европейския парламент и на Съвета декларация, гарантираща точността на отчетите, както и законността и правомерността на свързаните операции, които са публикувани в Официалния вестник на Европейския съюз. Тази декларация може да бъде допълнена със специфични оценки за всяка основна сфера на действие на Съюза.

2. Сметната палата проверява законността и правомерността на приходите и разходите и се уверява в стабилното финансово управление. Междувременно, тя сигнализира за всички нередности.

Одитът върху приходите се осъществява на основата както на предвидените, така и на постъпилите приходи в Съюза.

Одитът върху разходите се осъществява на основата както на поетите задължения, така и на извършените плащания.

Тези одити могат да бъдат извършени преди приключването на отчетите за съответната финансова година.

3. Одитът се осъществява по документи и ако е необходимо, на място, в останалите институции, в помещенията на всеки орган, служба или агенция, управляваща приходи или разходи от името на Съюза и в държавите-членки, включително и в помещенията на всяко физическо или юридическо лице, което получава плащания от бюджета. Одитът в държавите-членки се осъществява съвместно с националните одиторски органи, а ако те нямат необходимите компетенции, с компетентните национални служби. Сметната палата и националните контролни органи на държавите-членки осъществяват сътрудничество, основаващо се на доверие и взаимно зачитане на независимостта. Тези органи или служби информират Сметната палата относно намерението си да участват в одита.

Всеки документ или всяка информация, необходими за изпълнението на задачата на Сметната палата, ѝ се съобщава, при нейно искане, от останалите институции, от органите, управляващи приходи или разходи от името на Съюза, от физическите или юридическите лица, които получават плащания, произхождащи от бюджета и от националните контролни органи, или, ако те нямат необходимите компетенции, от компетентните национални служби.

По отношение на дейността на управление на приходите и разходите на Съюза от

Европейската инвестиционна банка, правото на достъп на Сметната палата до притежаваната от Банката информация се урежда със споразумение, сключено между Сметната палата, Банката и Комисията. Дори при отсъствие на такова споразумение, Сметната палата има достъп до информацията, необходима за извършване на одита върху управляваните от Банката приходи и разходи на Съюза.

4. Сметната палата изготвя годишен доклад след приключването на всяка финансова година. Този доклад се представя на останалите институции и се публикува в Официален вестник на Европейския съюз, заедно с отговорите на съответните институции относно бележките на Сметната палата.

Сметната палата може да представя във всеки един момент своите бележки, а именно под формата на специални доклади по отделни въпроси и да издава становища по искане на някоя от другите институции.

Тя приема своите годишни отчети, специални доклади или становища с мнозинство от своите членове. Независимо от това, тя може да съставя свои вътрешни отделения с оглед приемането на някои категории доклади или становища, при предвидените от вътрешния ѝ правилник условия. Тя подпомага Европейския парламент и Съвета при упражняването на тяхната контролна функция спрямо изпълнението на бюджета. Сметната палата изготвя свой вътрешен правилник. Този правилник подлежи на одобрението на Съвета.

Член III-385

1. Членовете на Сметната палата се избират измежду личности, които участват или са участвали, в своите съответни държави във външни одиторски органи контрол или които притежават специална квалификация за тази дейност. Те трябва да представят всички гаранции за независимост.

2. Членовете на Сметната палата се назначават за шест години. Техният мандат може да се подновява. Съветът приема европейско решение, определящо списък на членовете, изготвен съгласно предложенията направени от всяка държава-членка. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент.

Членовете на Сметната палата избират помежду си председател за срок от три години. Неговият мандат може да бъде подновяван.

3. При изпълнението на техните задължения, членовете на Сметната палата нито търсят, нито приемат инструкции от което и да е правителство или от който и да е друг орган. Те се въздържат от всякаква дейност, несъвместима с характера на техните функции.

4. Членовете на Сметната палата не могат по време на своя мандат да изпълняват никаква друга професионална дейност, срещу заплащане или не. Когато встъпват в длъжност, те тържествено се задължават да изпълняват както по време на своя мандат, така и след това, произтичащите от тяхната длъжност задължения, а именно да проявяват почтеност и въздържаност относно приемането, след края на мандата им, на определени постове или облаги.

5. Освен при редовното подновяване на състава или в случай на смърт, пълномощията на член на Сметната палата могат да се прекратят при доброволна оставка или чрез освобождаване от длъжност, обявено от Съда съгласно параграф 6.

Заинтересованият член бива заменен за останалия от мандата му период.

Освен в случаите на освобождаване от длъжност членовете на Сметната палата остават на техния пост, докато бъдат заменени.

6. Членовете на Сметната палата могат да бъдат освободени от длъжност, или да бъдат лишени от правото на пенсия или други полагащи се облаги, само ако Съдът по молба

на Сметната палата констатира, че те са престанали да отговарят на необходимите условия или да изпълняват произтичащите от тяхната длъжност задължения.

Раздел 2

КОНСУЛТАТИВНИ ОРГАНИ НА СЪЮЗА

ПОДРАЗДЕЛ 1

КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ

Член III-386

Броят на членовете на Комитета на регионите е не повече от триста и петдесет. Съветът приема с единодушие европейско решение, определящо състава на Комитета.

Членовете на Комитета, както и равен брой заместници, се назначават за пет години. Техният мандат може да бъде подновяван. Никой член на Комитета не може да бъде същевременно и член на Европейския парламент.

Съветът приема европейското решение, определящо списъка на членовете и на заместниците, изработен съгласно предложенията на всяка държава-членка.

При изтичане на мандата, посочен в член I-32, параграф 2, по силата на който те са били предложени, мандатът на членовете на Комитета се прекратява служебно и те се заменят за остатъка от споменатия мандат по същата процедура.

Член III-387

Комитетът на регионите избира измежду членовете си председател и бюро за срок от две години и половина.

Комитетът се свиква от председателя по искане на Европейския парламент, Съвета или Комисията. Той може, също така да заседава и по собствена инициатива. Той приема свой вътрешен правилник.

Член III-388

Комитетът на регионите се консултира от Европейския парламент, Съвета или от Комисията в случаите, предвидени от Конституцията, както и във всички останали случаи, по-специално, когато се отнася до трансграничното сътрудничество, когато някоя от тези институции реши, че е необходимо.

Ако счита за необходимо Европейският парламент, Съветът или Комисията, отпуска на Комитета, с оглед той да може да даде своето становище, срок, който не може да бъде по-кратък от месец, считано от датата, на която председателят е бил уведомен за това.

След изтичане на този срок липсата на становище не е пречка за предприемане на понататъшни действия.

Когато Икономическия и социален комитет се консултира, Комитетът на регионите се информира от Европейския парламент, Съвета или Комисията относно поисканото становище. Комитетът на регионите може, когато счита, че се засягат специфични регионални интереси, да представи становище по въпроса. Той може също така да издава становища по собствена инициатива в случаите, когато счита това за необходимо.

Становището на Комитета, както и протокол от разискванията, се изпращат на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

Член III-389

Броят на членовете на Икономическия и социален комитет е не повече от триста и петдесет. Съветът приема с единодушие европейско решение, определящо състава на Комитета.

Член III-390

Членовете на Икономическия и социален комитет се назначават за пет години. Техният мандат може да бъде подновяван.

Съветът приема европейско решение, което определя списъка на членовете, съгласно предложенията направени от всяка държава-членка.

Съветът се произнася след консултиране с Комисията. Той може да получи мнението на европейските организации, представлящи различните икономически и социални сектори и гражданското общество, интересувани се от дейностите на Съюза.

Член III-391

Икономическият и социален комитет избира, измежду своите членове председател и бюро за срок от две години и половина.

Той се свиква от председателя по искане на Европейския парламент, Съвета или Комисията. Той може, също така, да заседава и по собствена инициатива.

Той приема свой вътрешен правилник.

Член III-392

Икономическият и социален комитет задължително се консултира от Европейския парламент, Съвета или от Комисията в случаите, предвидени от Конституцията. Във всички останали случаи той може бъде консултиран от тези институции. Той може да издава становища и по собствена инициатива.

Ако считат за необходимо, Европейският парламент, Съветът или Комисията, дават на Комитета, с оглед той да може да даде своето становище, срок, който не може да бъде по-кратък от един месец считано от датата, на която председателят е бил уведомен за това. След изтичане на срока липсата на становище не е пречка за предприемане на понататъшни действия.

Становището на Комитета, както и протокол от разискванията, се предават на Европейския парламент, Съвета и Комисията.

Раздел 3

ЕВРОПЕЙСКА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА

Член III-393

Европейската инвестиционна банка е юридическо лице.

Членове на Европейската инвестиционна банка са държавите-членки.

Уставът на Европейската инвестиционна банка се приема с протокол.

Европейски закон на Съвета може да изменя Устава на Европейската инвестиционна банка. Съветът действа с единодушие било по искане на Европейската инвестиционна банка и след консултиране с Комисията, било по предложение на Комисията, след консултиране с Европейския парламент и Европейската инвестиционна банка.

Член III-394

Европейската инвестиционна банка има за задача да допринесе чрез капиталовите пазари и своите собствени ресурси за балансираното и стабилно развитие на общия вътрешен пазар в интерес на Съюза. С оглед на това, Банката улеснява, без да цели

печалба, по-специално посредством предоставянето на заеми и гаранции, финансирането на следните проекти във всички сектори на икономиката:

- а) проекти за развитието на по-слабо развити региони;
- б) проекти за модернизирането или преобразуването на предприятията или за развитие на нови дейности, налагащи се от постепенното установяване на общия вътрешен пазар, когато тези проекти са от такъв мащаб или естество, че не могат да бъдат финансирани изцяло по начините на финансиране, съществуващи в отделните държави-членки;
- в) проекти от общ интерес за няколко държави-членки, които са от такъв мащаб или естество, че не могат да бъдат финансирани изцяло със съществуващите средства в отделните държави-членки.

При изпълнението на своята задача Банката подпомага финансирането на инвестиционни програми във връзка с използването на структурните фондове и на другите финансови инструменти на Съюза.

Раздел 4

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ ЗА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ НА СЪЮЗА

Член III-395

7. Когато по силата на Конституцията даден акт на Съвета се приема по предложение на Комисията, Съветът може да приеме акт, изменящ това предложение само с единодушие, освен при условията на членове I-55, I-56, III-396, параграфи 10 и 13, и III-404 и III -405, параграф 2.

8. Докато Съветът не се е произнесъл, Комисията може да измени своето предложение по всяко време на процедурите за приемането на акт на Съюза.

Член III-396

9. Когато по силата на Конституцията закони или европейски рамкови закони се приемат според обикновената законова процедура, се прилагат следните разпоредби.

10. Комисията представя предложение до Европейския парламент и до Съвета. Първо четене

11. Европейският парламент приема позиция на първо четене и я изпраща на Съвета.

12. Ако Съветът одобри позицията на Европейския парламент, предложеният акт се приема с формулировка, която съответства на позицията на Европейския парламент.

13. Ако Съветът не одобри позицията на Европейския парламент, той приема позиция на първо четене и я изпраща на Европейския парламент.

14. Съветът информира подробно Европейския парламент относно причините, които са го довели до неговата позиция на първо четене. Комисията информира подробно Европейския парламент за своята позиция.

Второ четене

15. Ако в срок от три месеца след получаването Европейският парламент

а) одобри позицията на Съвета при първо четене или не се произнесе, предложеният акт се счита за приет с формулировка, която съответства на позицията на Европейския парламент;

б) отхвърля, с мнозинство от своите членове позицията на Съвета от първото четене, предложеният акт се счита за отхвърлен;

в) предлага, с мнозинство от членовете си, изменения в позицията на Съвета от първото четене, така измененият текст се предава на Съвета и на Комисията, които приемат становища относно измененията.

8. Ако в срок от три месеца след получаване на измененията на Европейския парламент, Съветът, с квалифицирано мнозинство,
а) одобри всички тези изменения, актът се счита за приет;
б) не одобри всички тези изменения, председателят на Съвета, съгласувано с председателя на Европейския парламент, свиква помирителния комитет в срок от шест седмици.

9. Съветът се произнася с единодушие относно измененията, предмет на отрицателно становище от страна на Комисията.

Помирителна процедура

10. Помирителният комитет, който се състои от членовете на Съвета или техни представители и същия брой членове, представляващи Европейския парламент, има задача да постигне споразумение по общ проект, с квалифицирано мнозинство на членовете на Съвета или на техните представители и с мнозинство на членовете, представляващи Европейския парламент, в срок от шест седмици от момента на неговото свикване, въз основа на позициите на второ четене на Парламента и на Съвета.

11. Комисията участва в работата на помирителния комитет и предприема всички необходими инициативи, за да подпомогне сближаването на позициите на Европейския парламент и Съвета.

12. Ако в срок от шест седмици след неговото свикване помирителният комитет не одобри общ проект, предложеният акт се счита за отхвърлен.

Трето четене

13. Ако в този срок помирителният комитет одобри общ проект, Европейският парламент и Съвета разполагат, всеки от своя страна, с по шест седмици, считано от тази дата, за да приемат съответния акт, съгласно общия проект, като Европейският парламент се произнася с мнозинство на подадените гласове, а Съветът - с квалифицирано мнозинство. Ако това не бъде изпълнено предложеният акт се счита за отхвърлен.

14. Сроковете от три месеца и от шест седмици, посочени в настоящия член, се продължават, с не повече от съответно един месец или две седмици, по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Особени разпоредби

15. Когато в специално предвидени от Конституцията случаи за закон или рамков закон се прилага обикновената законодателна процедура по инициатива на група държави-членки, по препоръка на Европейската централна банка или по искане на Съда на ЕС, параграф 2, параграф 6, второ изречение и параграф 9, не са приложими.

Европейският парламент и Съветът предават на Комисията проекта на акта и своите позиции на първо и второ четене. Европейският парламент или Съветът могат да поискат становището на Комисията по всяко време, като Комисията може да представи също становището си по своя собствена инициатива. Тя може, ако счете за необходимо, да участва в помирителния комитет, при условията предвидени в параграф 11.

Член III-397

Европейският парламент, Съветът и Комисията извършват взаимно консултиране и организират по общо съгласие механизмите за сътрудничеството помежду им. За тази цел, при зачитане на Конституцията, те могат да сключват междуинституционални споразумения, които могат да имат обвързващ характер.

Член III-398

1. При изпълнение на своите задачи институциите, органите, службите и агенциите на

Съюза се опира на върху ефективна, независима, отворена европейска администрация.

2. В съответствие с Правилника за персонала и условията за заетостта, приети въз основа на член III -427, европейските закони създават разпоредби за тази цел.

Член III-399

1. Институциите, органите, службите и агенциите на Съюза осигуряват прозрачност в тяхната работа и определят, съгласно член I-50, специфични разпоредби във вътрешните си правилници относно публичния достъп до документите. Съдът, Европейската централна банка и Европейската централна банка подлежат на разпоредбите на член I-50, параграф 3 само, когато изпълняват административни функции.

2. Европейският парламент и Съветът осигуряват публикуването на документите, отнасящи се до законодателните процедури при условията, предвидени от европейския закон, съгласно член I-50, параграф 3.

Член III-400

Съветът приема европейски регламенти и европейски решения определящи :

а) заплатите, допълнителните възнаграждения и пенсиите на председателя на Европейския съвет, на председателя на Комисията, на Министъра на външните работи, на европейските комисари, на председателите, членовете и секретарите на Съда, както и на генералния секретар на Съвета.

б) условията за наемане на работа и по-специално заплатите, допълнителните възнаграждения и пенсиите на председателя и на членовете на Сметната палата.

в) всяко плащане, което следва да се извърши, вместо възнаграждението за лицата, съгласно точки а) и б)

2. Съветът приема регламенти и европейски решения определящи привилегиите, отнасящи се до членовете на Икономическия и социален комитет.

Член III-401

Актовете на Съвета, на Комисията или на Европейската централна банка, които налагат парично задължение за субекти, различни от държавите, имат изпълнителна сила.

Принудителното изпълнение се урежда от разпоредбите на гражданскопроцесуалните норми, които са в сила в държавата-членка, на чиято територия се осъществява.

Изпълнителното основание се приема без допълнителен контрол, освен за автентичност на акта, от страна на националния орган, определен за тази цел от правителството на всяка държава-членка и за който то уведомява Комисията и Съда на ЕС.

След изпълнението на тези формалности по молба на заинтересованата страна, тя може да пристъпи към принудително изпълнение, като сезира директно компетентната институция съгласно националното законодателство.

Принудителното изпълнение може да бъде спряно само с решение на Съда. Независимо от това, контролът относно правомерността на изпълнителните мерки е от компетентност на националните юрисдикции.

Глава II

ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ

Раздел I

МНОГОГОДИШНА ФИНАНСОВА РАМКА

Член III-402

1. Многогодишната финансова рамка се съставя за период от най-малко пет години, съгласно член I-55.
2. Финансовата рамка определя размера на годишните тавани на средствата, отпуснати за посрещане на финансови ангажименти по категория разходи, както и годишния таван на средствата, отпуснати за извършване на плащания. Категориите разходи, чийто брой е ограничен, съответстват на главните сектори от дейността на Съюза.
3. Финансовата рамка предвижда всички други необходими разпоредби за нормалното протичане на годишната бюджетна процедура.
4. Когато европейският закон на Съвета, определящ нова финансова рамка, не е приет преди края на предходната финансова рамка, приложението на таваните и другите разпоредби за последната година по изтичащата финансова рамка се продължават до приемането на този закон.
5. В хода на процедурата по приемането на финансовата рамка Европейският парламент, Съветът и Комисията, вземат всички необходими мерки за улесняване завършването на процедурата.

Раздел 2

ГОДИШЕН БЮДЖЕТ НА СЪЮЗА

Член III-403

Финансовата година започва на 1 януари и завършва на 31 декември.

Член III-404

Европейски закон определя годишния бюджет на Съюза съгласно следните разпоредби:

1. Всяка институция съставя преди 1 юли предварителен разчет на своите разходи за следващата финансова година. Комисията обединява тези разчети в проектобюджет. Той се придружава от становище, което може да съдържа различаващи се разчети. Проектобюджетът съдържа разчет за приходите и разчет за разходите.
2. Комисията внася проектобюджета в Европейския парламент и Съвета не по-късно от 1 септември на годината, която предхожда тази, през която трябва да бъде изпълнен бюджетът.
Комисията може да внесе изменения в проектобюджета по време на процедурата, до свикването на помирителния комитет, посочен в параграф 5.
3. Съветът определя своята позиция по проектобюджета и го представя на Европейския парламент не по-късно от 1 октомври от предходната спрямо изпълнението на бюджета, година. Той информира подробно Европейския парламент относно мотивите на своята позиция.
4. Ако в срок от четиридесет и два дни след това представяне, Европейският парламент:
 - а) одобри позицията на Съвета, европейският закон за бюджета се счита за приет;
 - б) не е взел решение, европейският закон за бюджета се счита за приет;
 - в) приеме с мнозинство от членовете си изменения относно позицията на Съвета, така измененият проект се предава на Съвета и на Комисията. Председателят на Европейския парламент, съвместно с председателя на Съвета, свиква незабавно Помирителния комитет. Помирителният комитет не се събира на заседание, ако в срок от десет дни Съветът съобщи на Европейския парламент, че одобрява всички предложени от него изменения.
5. Помирителният комитет, който обединява членовете на Съвета или техни представители и същия брой членове, представляващи Европейския парламент, има за задача да постигне споразумение по общ проект, като се произнася с квалифицирано

мнозинство на членовете на Съвета или на техните представители и с мнозинство на членовете, представляващи Европейския парламент, в срок от двадесет и един дни, считано от свикването, на основата на позициите на Европейския парламент и на Съвета.

Комисията участва в работата на Помирителния комитет и предприема всички необходими инициативи за сближаване на позициите на Европейския парламент и на Съвета.

6. Ако в срока от двадесет и един дни, посочен в параграф 5, Помирителният комитет одобри общ проект, Европейският парламент и Съветът разполагат, със срок от четиринадесет дни, считано от тази дата, за да приемат общия проект.

7. Ако в срока от четиринадесет дни, съгласно параграф 6:

а) Европейският парламент и Съветът одобрят общия текст или не вземат решение, или една от тези институции одобри общия текст, а другата не вземе решение, европейският закон, определящ бюджета се смята, че е окончателно приет в съответствие с проекта, или

б) Европейският парламент, с мнозинство от членовете си, и Съветът отхвърлят общия проект, или ако едната от тези институции отхвърли общия проект, а другата не вземе решение, Комисията изпраща нов проектобюджет, или

в) Европейският парламент, с мнозинство от своите членове, отхвърли общия проект, а Съветът го одобри, Комисията изпраща нов проектобюджет, или

г) Европейският парламент одобри общия проект, а Съветът го отхвърли, Европейският парламент може, в срок от четиринадесет дни от датата на отхвърлянето от Съвета и с мнозинство от своите членове и три пети от подадените гласове, да потвърди всички или част от измененията съгласно параграф 4, буква с). Ако изменение на Европейския парламент не е потвърдено, договорената позиция в Помирителния комитет относно бюджетната глава, предмет на изменението, се запазва. Европейският закон, установяващ бюджета се счита за окончателно приет на тази основа.

8. Ако в рамките на двадесет и един дни, съгласно параграф 5, Помирителният комитет не одобри общия текст, Комисията изпраща нов проектобюджет.

9. Когато процедурата съгласно този член е изпълнена, Председателят на Европейския парламент декларира, че европейският закон, установяващ бюджета е окончателно приет.

10. Всяка институция упражнява своите компетенции съгласно този член в съответствие с Конституцията и актовете приети към нея, с особено отношение към собствените ресурси на Съюза и баланса между приходите и разходите.

Член III-405

1. При липса на окончателно приет европейски закон за бюджета в началото на съответната финансова година разходите могат да бъдат осъществявани месечно по глави, съгласно разпоредбите на европейския закон посочен в член III-412, като сумата по всяка съответна глава не трябва да превишава една дванадесета от бюджетните средства за въпросната глава от бюджета за предходната финансова година; въпреки това тази сума не трябва да е по-голяма от една дванадесета от заделените средства, предвидени за същата глава в проектобюджета.

2. Съветът, по предложение на Комисията, и при отчитане на останалите условия, определени в параграф 1, може да приеме европейско решение, разрешаващо разходи, които надвишават една дванадесета, в съответствие с Европейския закон, упоменат в член III-412. Той предава това решение незабавно на Европейския парламент.

Това европейско решение предвижда необходимите мерки относно средствата за приложение на настоящия член, в съответствие с европейските закони съгласно член I-

54, параграфи 3 и 4.

То влиза в сила тридесет дни след неговото приемане, ако в този срок Европейският парламент, с мнозинство от членовете си, не реши да намали разходите.

Член III -406

При условията, определени от европейския закон, посочен в член III-412, заделените средства, с изключение на онези, които се отнасят до разходите за служителите, които не са били използвани в края на дадената финансова година, могат да бъдат прехвърлени към следващата финансова година, но не по-нататък.

Заделените средства са разпределени по глави, обединяващи разходите според техния вид или предназначение, и разпределени в подгрупи, съгласно европейския закон, посочен в член III-412.

Разходите на:

Европейския парламент, Европейския съвет и Съвета, Комисията и Съда на ЕС са предмет на обособени части от бюджета, без това да засяга разпоредбите относно специалния режим на някои общи разходи.

Раздел 3

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА И ОСВОБОЖДАВАНЕ ОТ ОТГОВОРНОСТ

Член III-407

Комисията изпълнява бюджета в сътрудничество с държавите-членки, съгласно разпоредбите на европейския закон по член III-412, на своя отговорност и в границите на предоставените бюджетни средства, въз основа на принципите на стабилно финансово управление. Държавите-членки си сътрудничат с Комисията, за да гарантират, че бюджетните средства ще бъдат използвани съгласно тези принципи. Европейският закон, посочен в член III-412, определя задълженията на държавите-членки за контрол и одит при изпълнението на бюджета, както и отговорностите, които произтичат от това. Той определя отговорностите и особените условия, съгласно които всяка институция участва в изпълнението на своите разходи.

В рамките на бюджета Комисията може в границите и при условията, определени от европейския закон, посочен в член III-412, да прехвърля бюджетни средства от една глава в друга, или от едно подразделение в друго.

Член III-408

Комисията представя ежегодно пред Европейския парламент и Съвета сметките за изтеклата финансова година, относно изпълнението на бюджета. Освен това Комисията им предоставя финансов отчет за активите и пасивите на Съюза.

Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета също и доклад за оценка на финансите на Съюза, въз основа на постигнатите резултати, по-специално във връзка с насоките, дадени от Европейския парламент и Съвета по силата на член III-409.

Член III-409

1. Европейският парламент, по препоръка на Съвета, освобождава Комисията от отговорност за изпълнението на бюджета. За тази цел Европейският парламент, след Съвета, преглежда сметките, финансовия отчет и доклада за оценка, посочени в член III-408, годишния доклад на Сметната палата, придружен от отговорите на одитираните институции на забележките на Сметната палата, декларацията за гарантиране по член III-384, параграф 1, алинея втора, както и съответните специални доклади на Сметната палата.

2. Преди да освободи Комисията от отговорност или с друга цел, свързана с упражняването на нейните правомощия по изпълнение на бюджета, Европейският парламент може да поиска да изслуша Комисията по изпълнението на разходите или функционирането на системите за финансов контрол. Комисията представя пред Европейския парламент всякаква необходима информация при поискване от негова страна.

3. Комисията взема всички възможни мерки, за да се съобрази с бележките, придружаващи решенията за освобождаване от отговорност и другите бележки на Европейския парламент относно изпълнението на разходите, както и коментарите, придружаващи препоръките за освобождаване от отговорност приети от Съвета.

4. По искане на Европейския парламент или на Съвета, Комисията докладва относно взетите мерки, съобразно забележките и коментарите и по-точно инструкциите, дадени на служителите, отговорни за изпълнението на бюджета. Тези доклади се представят и на Сметната палата.

Раздел 4

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-410

Многогодишната финансова рамка и годишният бюджет се приемат в евро.

Член III-411

Комисията може, при условие, че уведоми за това компетентните органи на заинтересованите държави, да прехвърли във валутата на една от държавите-членки авоарите, които тя притежава, във валутата на друга държава-членка, доколкото това е необходимо за тяхното използване за целите, за които те са предназначени от Конституцията. Комисията избягва, в рамките на възможното, да извършва такива прехвърляния, ако притежава налични или ликвидни авоари във валутите, от които се нуждае.

Комисията контактува с всяка една от заинтересованите държавите-членки посредством съответен орган, определен от въпросната държава. При осъществяване на финансовите операции Комисията ползва услугите на емисионната банка на заинтересованата държава-членка или на друга финансова институция, одобрена от тази държава.

Член III-412

1. Европейски закон:

- а) определя финансовите норми, които определят условията по съставянето и изпълняването на бюджета и относно представянето и одитирането на сметките;
- б) определя правилата и организира контрола върху отговорността на финансовите ревизори, разпоредителите и счетоводителите.

Той се приема след консултиране със Сметната палата.

2. Съветът приема по предложение на Комисията европейски регламент, определящ условията и процедурата, според които предвидените бюджетни приходи в режима на собствените средства на Съюза се предоставят на разположение на Комисията и определя мерките, които трябва да се прилагат, за да се посрещнат, в случай на необходимост, нуждите от налични средства. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент и Сметната палата.

3. Съветът се произнася с единодушие, до 31 декември 2006 год., по всички случаи, посочени в настоящия член.

Член III-413

Европейският парламент, Съветът и Комисията следят за наличието на финансови средства, позволяващи на Съюза да изпълнява своите правни задължения спрямо трети страни.

Член III-414

По инициатива на Комисията се свикват редовни срещи на председателите на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията в рамките на бюджетните процедури, посочени в настоящата глава. Председателите вземат всички необходими мерки, за координиране и сближаване на позициите на институциите за улесняване на изпълнението на разпоредбите на настоящата глава.

Раздел 5

БОРБА СРЕЩУ ИЗМАМИТЕ

Член III-415

1. Съюзът и държавите-членки се борят срещу измамите и всяка друга незаконна дейност, засягаща финансовите интереси на Съюза, посредством приети съгласно настоящия член мерки. Тези мерки са възпиращи и предоставят ефективна защита в държавите-членки във всички институции, органи, служби и агенции на Съюза.
2. Държавите-членки взимат същите мерки за борба срещу измамите, които засягат финансовите интереси на Съюза, каквито предприемат за борба срещу измамите, засягащи техните собствени финансови интереси.
3. Без да се засягат останалите разпоредби на Конституцията, държавите-членки координират тяхната дейност, за да защитават финансовите интереси на Съюза от измами. За тази цел те организират, заедно с Комисията, тясно и редовно сътрудничество между компетентните органи.
4. Европейският закон или европейският рамков закон определя необходимите мерки за предотвратяване на измамите, накърняващи финансовите интереси на Съюза и на борбата срещу тези измами, с оглед предоставяне на ефективна и равностойна защита в държавите-членки. Той се приема след консултиране със Сметната палата.
5. Комисията, в сътрудничество с държавите-членки, представя всяка година пред Европейския парламент и Съвета доклад досежно мерките и разпоредбите, приети в изпълнение на настоящия член.

Глава III

ЗАСИЛЕНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член III-416

Всяко действие на засилено сътрудничество е в съответствие с Конституцията и с правото на Съюза.

Такова сътрудничество не може да засяга вътрешния пазар, нито икономическото, социално и териториално сближаване. То не може да представлява пречка, нито дискриминация спрямо търговията между държавите-членки, нито да предизвиква нарушения на конкуренцията между тях.

Член III-417

Всяко действие на засилено сътрудничество зачита компетенциите, правата и задълженията на държавите-членки, които не участват в него. Те, от своя страна, не

пречат на прилагането на засилено сътрудничество от страна на държави, които участват в него.

Член III-418

1. При установяване на засиленото сътрудничество, то е отворено за всички държави-членки, при условие, че то е в съответствие с евентуалните условия за участие, определени с европейското решение за разрешаването му. То остава отворено във всеки друг момент, при условие, че се зачитат освен евентуалните гореспоменати условия и вече приетите в тази насока актове.

Комисията и държавите-членки, участващи в засилено сътрудничество се стремят да улесняват участието на възможно най-голям брой държави-членки.

2. Комисията и в определени случаи Министърът на външните работи на Съюза информират редовно всички членове на Съвета и на Европейския парламент за развитието на засиленото сътрудничество.

Член III-419

1. Държавите-членки, които желаят да установят помежду си засилено сътрудничество в определена област, посочена в Конституцията, с изключение на областите от изключителна компетентност и на общата външна политика и политика на сигурност, отправят искане до Комисията, уточнявайки приложното поле и целите, набеязани чрез предложеното засилено сътрудничество. Комисията може да представи на Съвета предложение в тази насока. Ако Комисията не представи предложение, тя съобщава съображенията си на заинтересованите държави.

Разрешението да се установи засилено сътрудничество се дава чрез европейско решение на Съвета по предложение на Комисията и след одобрение от Европейския парламент.

2. В рамките на общата външна политика и политика за сигурност, искането на държавите-членки, които желаят да установят помежду си засилено сътрудничество, се адресира до Съвета. То се предава на Министъра на външните работи на Съюза, който дава своето становище относно съвместимостта на засиленото сътрудничество и общата външна политика и политика за сигурност на Съюза, както и на Комисията, която дава своето становище, а именно относно съвместимостта на засиленото сътрудничество с останалите политики на Съюза. Искането се предава за информация и на Европейския парламент.

Разрешението да се установи засилено сътрудничество се дава посредством европейско решение на Съвета, прието с единодушие.

Член III-420

1. Всяка държава-членка, която желае да участва в засилено сътрудничество в някоя от областите посочени в член III-419, параграф 1, съобщава своето намерение до Съвета и до Комисията.

Комисията в срок от четири месеца, считано от датата на получаване на уведомлението, потвърждава участието на въпросните държави-членки. Тя установява в определени случаи дали условията за евентуално участие са изпълнени и приема временните мерки, считани за необходими с оглед приложението на вече приетите актове в рамките на засиленото сътрудничество.

Независимо от това, ако Комисията счита, че условията за участие не са изпълнени, тя посочва разпоредбите, които могат да бъдат приети, за да се отговори на условията и определя срок за преразглеждане на молбата за участие. До изтичането на този срок тя преразглежда молбата съгласно процедурата, предвидена в предходната алинея. Ако

Комисията счита, че условията за участие все още не са изпълнени, съответната държава-членка може да сезира Съвета по тази молба. Той се произнася, съгласно член I-44, параграф 3. Съветът може също така да приеме по предложение на Комисията временни мерки, посочени в алинея втора.

2. Всяка държава-членка, която желае да участва в засилено сътрудничество в рамките на общата външна политика и политика за сигурност, съобщава своето намерение на Съвета, на Министъра на външните работи и на Комисията.

Съветът потвърждава участието на въпросната държава-членка, след консултиране с Министъра на външните работи на Съюза и след установяване при необходимост, че условията за участие са изпълнени. Съветът, по предложение на Министъра на външните работи на Съюза, може също така да приеме временни мерки, необходими с оглед прилагането на вече приети актове в рамките на засиленото сътрудничество.

Независимо от това, ако Съветът счита, че условията за участие не са изпълнени, той посочва разпоредбите, които могат да бъдат приети, за да се отговори на тази условия и определя срок за преразглеждане на молбата за участие.

За целите на настоящия параграф, Съветът се произнася с единодушие съгласно с член I-44, параграф 3.

Член III-421

Разходите, свързани с прилагането на едно засилено сътрудничество, с изключение на административните разходи относно институциите, са за сметка на държавите-членки, които участват в сътрудничеството, освен ако Съветът, произнасяйки се с единодушие на всички свои членове не вземе друго решение след консултиране с Европейския парламент.

Член III-422

1. Когато дадена разпоредба на Конституцията, която може да бъде приложена в рамките на засилено сътрудничество, предвижда Съветът да се произнесе с единодушие, Съветът, произнасяйки се с единодушие съгласно условията предвидени в член I-44, параграф 3, може да приеме европейско решение, предвиждащо, че той ще се произнесе с квалифицирано мнозинство.

2. Когато дадена разпоредба на Конституцията, която би могла да се приложи в рамките на засилено сътрудничество, предвижда Съветът да приеме европейски закони или рамкови закони съгласно специалната законодателна процедура, Съветът, произнасяйки се с единодушие съгласно условията, предвидени в член I-44, параграф 3, може по собствена инициатива да реши да се произнесе съгласно обикновената законодателна процедура. Съветът се произнася след консултиране с Европейския парламент.

3. Параграфи 1 и 2 не се прилагат към решения, които имат отражение във военната област или в областта на отбраната.

Член III-423

Съветът и Комисията осигуряват съгласуваността на дейностите, предприети в рамките на засиленото сътрудничество, както и съгласуваността на тези действия с политиките на Съюза, и си сътрудничат в тази насока.

ДЯЛ VII

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член III-424

Като се има предвид структурното икономическо и социално положение на Гуадалупа, Френска Гиана, Мартиника, Реюнион, на Азорските острови, Мадейра и Канарските острови, което е усложнено поради тяхната отдалеченост, факта, че са острови, малката им повърхност, трудния релеф и климат, тяхната икономическа зависимост по отношение на малък брой стоки-фактори, чиято постоянност и комбиниране сериозно спъват тяхното развитие, Съветът по предложение на Комисията, приема специфични европейски регламенти и решения, целящи, най-вече, да определят условията на прилагане на Конституцията по отношение на тези региони, включително и общите политики. Той се произнася след консултиране с Европейския парламент.

Мерките, посочени в алинея първа, са насочени най-вече спрямо митническите и търговските политики, данъчната политика, свободните зони, политиките в областта на селското стопанство и рибарството, условията за снабдяване със суровини и с потребителски стоки от първа необходимост, държавните помощи и условията за достъп до структурните фондове и до хоризонталните програми на Съюза.

Съветът предприема действията, посочени в алинея първа, вземайки предвид особените характеристики и ограничения в най-периферните региони, без да се засяга интегритета и единството на правовия ред на Съюза, включително вътрешния пазар и общите политики.

Член III-425

Конституцията не накърнява по никакъв начин режима на собствеността в държавите-членки.

Член III-426

Във всяка една от държавите-членки, Съюзът притежава най-широката правоспособност, предоставена на юридически лица от националните законодателства; той може в частност да придобива и отчуждава движимо и недвижимо имущество и може да участва в съдебни производства. За тази цел Съюзът се представлява от Комисията. Независимо от това, той се представлява от всяка институция по силата на административната им автономност по отношение на въпросите, свързани със съответното им функциониране.

Член III-427

Европейски закон определя правилника на служителите на Съюза и приложимия режим на условията за наемане на работа на останалите служители на Съюза. Той се приема след консултация с другите заинтересовани институции.

Член III-428

За изпълнението на задачите, които са й възложени, Комисията може да събира всякаква информация и да извършва всякакви проверки, които са необходими, в рамките и при условията, определени от европейски регламент или решение, прието от Съвета с обикновено мнозинство.

Член III-429

1. Без да се накърнява член 5 от протокола относно статута на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, европейски закон или рамков закон определя мерки за изготвяне на статистики, когато това е необходимо за изпълнението на дейността на Съюза.
2. Изготвянето на статистики се извършва при спазване на безпристрастността,

надеждността, обективността, научната независимост, принципите за ценовата ефективност и поверителността на статистическата информация; то не трябва да води до прекомерни разходи за икономическите оператори.

Член III-430

Членовете на институциите на Съюза, членовете на комитетите, както и длъжностните лица и служителите на Съюза са длъжни, дори и след като са престанали да изпълняват длъжността си, да не разкриват информация, която по своето естество, представлява професионална тайна, и по-точно, информация относно предприятията, техните търговски отношения или формиране себестойността на продукцията им.

Член III-431

Договорната отговорност на Съюза се урежда от правото, приложимо за въпросния договор.

В случаи на извъндоговорна отговорност в съответствие с общите принципи за законодателствата на държавите-членки Съюзът трябва да възстанови вредите, причинени от неговите институции или от неговите служители при изпълнение на техните задължения.

Алинея втора се прилага при същите условия по отношение на вредите, причинени от Европейската централна банка или от нейните служители при изпълнението на техните задължения.

Личната отговорност на служителите по отношение на Съюза е уредена от разпоредби, определящи правилника на служителите на Съюза и приложимия режим на условията за наемане на работа.

Член III-432

Седалището на институциите на Съюза се определя по общо съгласие на правителствата на държавите-членки.

Член III-433

Съветът приема с единодушие европейски регламент, определящ езиковия режим на институциите на Съюза, без да накърнява разпоредбите предвидени в Статута на Съда на ЕС.

Член III-434

Съюзът се ползва на територията на държавите-членки от привилегиите и имунитета, необходими за изпълнението на неговите задачи, при условията, определени в Протокола относно привилегиите и имунитета на Европейския съюз.

Член III-435

Правата и задълженията, произтичащи от споразумения, сключени преди 1 януари 1958 г., или за присъединилите се държави, сключени преди датата на тяхното присъединяване, между една или повече държави-членки, от една страна, и между една или повече трети държави, от друга, не се накърняват от разпоредбите на Конституцията.

При несъвместимост на тези споразумения с Конституцията, заинтересованите една или повече държави-членки, използват всички подходящи средства, за да отстранят констатираните несъответствия. В случай на необходимост, държавите-членки си оказват взаимна помощ за постигането на тази цел и при необходимост приемат обща позиция.

При прилагането на споразуменията, посочени в алинея първа, държавите-членки вземат предвид факта, че предимствата, предоставени по Конституцията от всяка държава-членка, са неразделна част от Съюза и поради това са неразривно свързани със създаването на общи институции, с възлагането на правомощия на тези институции и с предоставяне на едни и същи предимства от страна на всички останали държави членки.

Член III-436

1. Конституцията не препятства прилагането на следните разпоредби :

а) никоя държава-членка не е задължена да предоставя информация, чието разкриване тя счита за противоречащо с основните интереси на нейната сигурност,

б) всяка държава-членка може да предприеме мерките, които счита за необходими за защита на съществените интереси на своята сигурност, свързани с производството или търговията с оръжие, муниции и военни материали; тези мерки не трябва да пречат на условията на конкуренция в рамките на общия вътрешен пазар по отношение на продукти без специално предназначение за военни цели.

2. Съветът, по предложение на Комисията, може да приеме с единодушие европейско решение, което да измени списъка, определен от него на 15 април 1958 г., относно продуктите, по отношение на които се прилагат разпоредбите на параграф 1, буква б).

ЧАСТ IV

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член IV-437

ОТМЯНА НА ПРЕДХОДНИТЕ ДОГОВОРИ

1. Настоящият Договор за създаване на Конституцията на Европа отменя Договора за създаване на Европейската общност, Договора за Европейския съюз, както и актовете и договорите, които са ги допълвали или изменяли и които фигурират в Протокола, съгласно разпоредбите на параграф 2 на настоящия член.

2. Договорите за присъединяване на:

а) Кралство Дания, Ирландия, Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия;

б) Република Гърция;

в) Кралство Испания и Португалската република;

г) Република Австрия, Република Финландия и Кралство Швеция, и

д) Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република, се отменят.

Въпреки това обаче,

разпоредбите на Договорите, съгласно точки от а) до г) и установени или визирани съответно в Протокола за договорите и актовете за присъединяване на Кралство Дания, Ирландия и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, Република Гърция, Кралство Испания и Португалската република, Република Австрия, Република Финландия и Кралство Швеция остават в сила и техните законови разпоредби се запазват в съответствие с този Протокол, разпоредбите на Договора, съгласно точка (е), които са предвидени или визирани съответно в Протокола на Договора и Акта за присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република остават в сила и тяхното правно действие се запазва в съответствие с този Протокол.

Член IV-438

Правоприемство и юридическа непрекъснатост

1. Европейският съюз, създаден с настоящия Договор, е правоприемник на Европейския съюз, създаден с Договора за Европейския съюз и Европейската общност.
 2. Докато се приемат нови разпоредби за прилагането на този договор, или до края на техния мандат, институциите, органите, службите и агенциите, съществуващи на датата на влизане в сила на настоящия Договор, предмет на член IV-439, упражняват правомощията си по смисъла на настоящия Договор, в състава който имат на тази дата.
 3. Актовете на институциите, органите, службите и агенциите, приети въз основа на договорите и актовете, отменени от член IV-437, остават в сила. Тяхната правна сила се запазва, докато тези актове бъдат отменени, анулирани или изменени при прилагането на настоящия Договор. Същото важи за споразуменията, сключени между държавите-членки въз основа на договорите и актовете, отменени от член IV-437.
- Другите компоненти на достиженията на правото на ЕО и ЕС (acquis), съществуващи по време на влизане в сила на настоящия Договор, в частност междуинституционалните споразумения, решенията и споразуменията, постигнати от представителите на правителствата на държавите-членки на срещи в Съвета, споразумения, сключени от държавите-членки относно функционирането на Съюза или на Общността, или свързани с действия от страна на Съюза или Общността, декларациите, включително тези, направени в контекста на междуправителствени конференции, както и резолюциите или други позиции, приети от Европейския съвет или от Съвета, и тези, свързани със Съюза или с Общността, приети с общо съгласие на държавите-членки, също се запазват, докато бъдат отменени или изменени.
4. Съдебната практика на Съда на Европейските общности и на Първоинстанционния съд относно тълкуването и прилагането на договорите и актовете, отменени от член IV-437, както и на актовете и споразуменията, приети за тяхното прилагане, остават, *mutatis mutandis*, тълкувателният източник на правото на Съюза и по-специално, за сравнимите разпоредби на Конституцията.
 5. Непрекъснатостта на административните и правните процедури, които са започнали преди датата на влизане в сила на настоящия Договор, се привежда в съответствие с Конституцията. Институциите, органите, службите и агенциите, отговарящи за тези процедури, предприемат всички подходящи мерки за тази цел.

Член IV-439

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ, СВЪРЗАНИ С НЯКОИ ИНСТИТУЦИИ

Преходните разпоредби, свързани със състава на Европейския парламент, с определението за квалифицирано мнозинство в Европейския съвет и в Съвета, включително случаите, в които не всички членове на Европейския съвет или на Съвета гласуват, и със състава на Комисията, включително Министъра на външните работи на Съюза, се предвиждат в Протокола за преходните разпоредби, свързани с институциите и органите на ЕС.

Член IV-440

ОБХВАТ

1. Настоящият Договор се прилага към Кралство Белгия, Чешката република, Кралство Дания, Федерална република Германия, Република Естония, Република Гърция, Кралство Испания, Френската република, Ирландия, Италианската република, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Великото херцогство Люксембург, Република Унгария, Република Малта, Кралство Нидерландия, Република

Австрия, Република Полша, Португалската република, Република Словения, Словашката република, Република Финландия, Кралство Швеция и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия.

2. Договорът за създаване на настоящата Конституция се прилага по отношение на Гуадалупа, Френска Гиана, Мартиника, Реюнион, Азорските острови, Мадейра, Канарските острови в съответствие с член III-424.

3. Отвъдморските страни и територии, чийто списък фигурира в Приложение II на настоящия Договор, подлежат на специален режим на асоцииране, определен в Дял IV, Част III от Конституцията.

Настоящият Договор не се прилага онези отвъдморски страни и територии, които поддържат специални отношения с Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия и които не са включени в гореспоменатия списък.

4. Настоящият договор се прилага към европейските територии, за чиито външни отношения отговаря държава-членка.

5. Настоящият договор се прилага по отношение на Аландските острови с изключенията, които съществуват в Договора, съгласно член IV-437, параграф 2, буква г) и които са инкорпорирани в Раздел 5 от Дял V на Протокола от договорите и актовете за присъединяване на Кралство Дания, Ирландия, Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, на Република Гърция, на Кралство Испания и Португалската република и на Република Австрия, Република Финландия и Кралство Швеция.

6. Независимо от параграфи от 1 до 5:

а) настоящият Договор не се прилага към Фарьорските острови;

б) настоящият Договор се прилага към Акротир и Декелия, суверенни бази на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия в Кипър, само до степен, необходима за осигуряване прилагането на разпоредбите, предвидени в Протокола за суверенните бази на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия в Кипър, приложен към Акта за присъединяване, който е неразделна част от Договора, съгласно член IV-437, параграф 2, буква д) и който е инкорпорирани в Дял III на Част II от Протокола за Договора и Акта за присъединяване на Чешката република, Република Естония, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Република Унгария, Република Малта, Република Полша, Република Словения и Словашката република.

в) настоящият договор се прилага към англо-нормандските острови и остров Ман само до степен, необходима да осигури прилагането на разпоредбите за тези острови, предвидени в Договора, съгласно член IV-437, параграф 2, буква а) и които са инкорпорирани в Раздел 3 от Дял II на Протокола за договорите и актовете за присъединяване на Кралство Дания, Ирландия и Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, Република Гърция, Кралство Испания и Португалската република, Република Австрия, Република Финландия и Кралство Швеция.

7. Европейският съвет, по инициатива на съответната държава-членка може да приеме Европейско решение за изменение на статута по отношение на Съюза за Датската, Френската или Нидерландската държава или територия, съгласно параграфи 2 и 3. Европейският съвет действа единодушно след консултиране с Комисията.

Член IV-441

РЕГИОНАЛНИ СЪЮЗИ

Настоящият Договор не е пречка за съществуването или реализирането на регионални съюзи между Белгия и Люксембург или между Белгия, Люксембург и

Нидерландия, доколкото целите на тези регионални съюзи не са постигнати посредством прилагането на цитирания Договор.

Член IV-442

ПРОТОКОЛИ И ПРИЛОЖЕНИЯ

Протоколите и приложенията към настоящия Договор представляват неразделна част от него.

Член IV-443

ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДОГОВОРА

1. Правителството на всяка държава-членка, Европейският парламент или Комисията могат да представят пред Съвета проекти за изменение на настоящия Договор. Тези проекти се изпращат на Европейския съвет от Съвета и се съобщават на националните парламенти на държавите-членки.

3. Ако Европейският съвет след консултиране с Европейския парламент и Комисията, приеме с обикновено мнозинство решение в полза на разглеждането на предлаганите изменения, председателят на Европейския съвет свиква Конвент, съставен от представители на парламентите на държавите-членки, на държавни ръководители или ръководителите на правителствата на държавите-членки, на Европейския парламент и на Комисията. Европейската централна банка също се консултира в случай на институционални промени във паричната сфера. Конвентът разглежда предложенията за изменения и приема с консенсус препоръка към Конференцията на представителите на правителствата на държавите-членки, съгласно параграф 3.

Европейският съвет може да реши с обикновено мнозинство, след получаване на одобрение от Европейския парламент, да не свиква Конвент, ако мащабът на измененията не го налага. В този случай Европейският съвет определя мандата на Конференцията на представителите на правителствата на държавите-членки.

3. Конференцията на представителите на правителствата на държавите-членки се свиква от председателя на Съвета, за определяне чрез общо съгласие на измененията, които следва да се направят в настоящия Договор.

Измененията влизат в сила, след като са ратифицирани от всички държави-членки, в съответствие с техните конституционни изисквания.

4. Ако след изтичане на срок от две години от подписването на Договора за изменение на настоящия Договор, четири пети от държавите-членки са го ратифицирали, а една или повече от държавите-членки са срещнали трудности по ратифицирането, Европейският съвет се сезира.

Член IV-444

ОПРОСТЕНА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ

1. В случаите, в които Част III разпорежда Съветът да действа с единодушие в дадена област, Европейският съвет може да приеме Европейско решение, даващо право на Съвета да действа с квалифицирано мнозинство в тази област или в този случай.

Този параграф не се прилага към решения от военно естество или в областта на отбраната.

2. В случаите, в които Част III разпорежда европейските закони и рамковите закони да бъдат приети от Съвета в съответствие със специална законодателна процедура, Европейският съвет може да приеме Европейско решение, позволяващо приемането на такива европейски закони или рамкови закони в съответствие с обикновената законодателна процедура.

3. Всяка инициатива, поета от Европейския съвет въз основа на параграфи 1 или 2, се

съобщава на националните парламенти. Ако национален парламент извести своето несъгласие в рамките на 6 месеца от датата на такова съобщение, Европейското решение, визирано в параграфи 1 или 2, не се приема. При отсъствие на несъгласие, Европейският съвет може да приеме решението.

За приемането на Европейското решение, съгласно параграфи 1 и 2, Европейският съвет действа с единодушие, след като получи одобрението на Европейския парламент, което се дава чрез мнозинство от неговите членове.

Член IV-445

ОПРОСТЕНА ПРОЦЕДУРА ЗА ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ ОТНОСНО ВЪТРЕШНИТЕ ПОЛИТИКИ И ДЕЙСТВИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

1. Правителството на всяка държава-членка, Европейският парламент или Комисията могат да представят на Европейския съвет предложения за преразглеждане на всички или част от разпоредбите на Дял III от Част III за вътрешните политики и действия на Съюза.

2. Европейският съвет може да приеме Европейско решение, изменящо всички или част от разпоредбите на Дял III от Част III. Европейският съвет действа с единодушие след консултиране с Европейския парламент и Комисията и Европейската централна банка в случаи на институционални промени в паричната сфера.

Такова Европейско решение не влиза в сила докато не е одобрено от всички държави-членки в съответствие с техните конституционни изисквания.

3. Европейското решение съгласно параграф 2 не увеличава компетенциите, предоставени на Съюза в настоящия Договор.

Член IV-446

СРОК

Настоящият договор се сключва за неограничен период.

Член IV-447

РАТИФИЦИРАНЕ И ВЛИЗАНЕ В СИЛА

1. Настоящият Договор се ратифицира от високодоговарящите се страни в съответствие със съответните техни конституционни изисквания. Ратификационните инструменти се депозират при правителството на Италианската република.

2. Настоящият договор влиза в сила на 1 ноември 2006 година, при условие, че всички ратификационни инструменти са депозирани, или ако тази дата не се спази, на първия ден от втория месец, който следва депозирането на ратификационния инструмент от последната държава, подписала договора, която го ратифицира.

Член IV-448

АВТЕНТИЧНИ ТЕКСТОВЕ И ПРЕВОДИ

1. Настоящият Договор, изготвен в единствен оригинал на чешки, датски, нидерландски, английски, естонски, фински, френски, немски, гръцки, унгарски, ирландски, италиански, латвийски, литовски, малтийски, полски, португалски, словашки, словенски, испански и шведски езици, като текстовете на всички тези езици са еднакво автентични, се депозира в архивите на правителството на Италианската република, което ще изпрати заверено копие до всяко от правителствата на другите подписали се страни.

2. Настоящият Договор може да бъде превеждан на всеки друг език, определен от държавите-членки, сред тези, които в съответствие с техния конституционен ред,

имат официален статут за цялата или част от тяхната територия. Заверено копие на такива преводи се осигурява от съответните държави-членки, което се депозира в архивите на Съвета.

В ДОКАЗАТЕЛСТВО ЗА КОЕТО, долуподписаните упълномощени представители полагат подписите си под настоящия договор.